

Wybór pobudza wyobraźnię

Architektura jest moją pasją. Mocno chodzę po ziemi, ale moje projekty powinny sięgać nieba. Nie lubię ograniczeń. Cenię możliwość wyboru. To ona daje mi swobodę tworzenia.

Romuald Loegler
architekt

Romuald Loegler

ALUMAST

- Chlubą naszych masztów flagowych jest: prestiżowy kształt i wygląd,
- szeroki zakres wysokości – aż do 22m,
- solidna, wytrzymała konstrukcja,
- ciekawe sposoby eksponycji flagi,
- bogactwo kolorystyki,
- niezawodne mechanizmy podnoszenia flagi.

PRESTIŻOWE MASZTY FLAGOWE

SŁUPY KOMPOZYTOWE REWOLUCYJNA NOWOŚĆ NA RYNKU POLSKIM

Nasze słupy wyróżnia:

- wysoka wytrzymałość mechaniczna,
- niespotykane walory estetyczne,
- proekologiczna konstrukcja,
- szeroka paleta kolorów,
- wysoka odporność na sole i promienie UV,
- brak przewodzenia elektrycznego.

ALUMAST

KOMUNIKAT

OKŁADKA DYPLOM ROKU
WYRÓŻNIENIE MIKOŁAJ MOLENDY

„Komunikat SARP” ISSN 0239-3549

Redaktor Naczelna
Agnieszka Bulanda
ul. Foksal 2, 00-950 Warszawa
tel. (22) 826 39 31
agnieszka.bulanda@sarp.org.pl

Przygotowanie wydania
Zarząd Główny SARP
ul. Foksal 2, 00-950 Warszawa,
tel. (22) 827 87 12
sarp@sarp.org.pl

Redakcja zastrzega sobie prawo do wprowadzania skrótów w nadsyłanych materiałach oraz do niepublikowania tych materiałów bez podania przyczyn. Redakcja zastrzega sobie prawo adiacji nadesłanych tekstów. Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść reklam i ogłoszeń. Wszystkie materiały publikowane w „Komunikacie” są objęte ochroną prawa autorskiego.

Kolegium Redakcyjne
arch. Jerzy Grochuński
arch. Dariusz Śmiechowicz
arch. Jerzy Uścińowicz

Reklama
Kierownik Działu Marketingu
Dorota Pankiewicz
tel. (22) 827 75 39
0-508 264 639
reklama@sarp.org.pl

Opracowanie graficzne
Piotr Bujnowski
Bigup.studio
studio@bigup.pl

Druk
Drukarnia Tokawi
02-274 Warszawa, ul. Nieduża 7
tel. (22) 846 21 78
www.tokawi.pl
nakład 7000 szt.

EDYTO REAL

W ostatnich dniach próbowałam sobie uświadomić, jak przez ostatnich 20 lat zmieniło się nasze życie, Polska, Europa – zwłaszcza blok wschodni... Trudno się oprzeć wrażeniu, że my Polacy, mamy wyjątkową zdolność do narzekania, krytykowania, również niestety do psucia najwspanialszych wspomnień i wrażeń, jakie łączą się z takimi historycznymi momentami jak choćby 4 czerwca 1989 roku... Naszym politykom prawie się to udało. Piszę prawie, bo szczęśliwie są i tacy, którzy potrafili sprawić, byśmy chociaż tego jednego dnia byli wszyscy razem. Tak jak 20 lat temu.

I tak np. na apel redaktorów Piotra Najsztuba byłego redaktora naczelnego „Przekroju” i wice naczelnego „Gazety Wyborczej” – Piotra Pacewicza, by wznieść „Toast za wolność” jak donosiła GW: „...Jako jeden z pierwszych zgłosił się wrocławski Zakład Fryzjersko-Kosmetyczny „Agnieszka”, warszawski Dom Spotkań z Historią, i Archibar z Katowic!...” Nie wiem jak było w całej Polsce, ale Warszawa świętowała prawdziwie, na Krakowskim Przedmieściu, Nowym Świecie i w wielu innych rejonach miasta ulice były pełne radosnych ludzi. 200 metrów od mojego domu pod oknem domu Jacka Kuronia na warszawskim Żoliborzu, pani Danuta Kuroniowa częstowała wszystkich sokami, przypominając tamten wspaniały czas... Dzięki pospolitemu ruszeniu ludzi dobrej woli, w ramach inicjatywy Razem'89 wszystkie największe media w Polsce, redakcje prasy codziennej, portale internetowe zmieniły na jeden dzień logo. Wszystkie miały logotypy pisane solidarycą, nawiązującą w stylizacji do logotypu Solidarności. Ani w Polsce, ani (chyba) na świecie nikt nigdy wcześniej nie zmienił logotypów wszystkich najważniejszych mediów. Udało się zatem stworzyć coś wielkiego, ważnego, niepowtarzalnego.

Stołeczny dodatek do „Gazety Wyborczej” pokazał wizualizację ścisłego centrum Warszawy, sprzed 20 lat i obecnie. To niesłychane, jak bardzo zmienił się krajobraz naszych miast, miasteczek, wsi... Architekci mają w tym swój ogromny udział. Nie zapominajmy o tym, doceniajmy i cieszymy się z osiągnięć polskich architektów, którzy również dzięki tym przemianom mają szansę zaistnieć na światowym rynku. W dniu, w którym oddaję ten numer dotarła do mnie wiadomość o trzecim miejscu, jakie zajął arch. Marek Rytch wraz ze studentami warszawskiego Wydziału Architektury w międzynarodowym konkursie na projekt budowy korytarza łączącego USA i Rosję w rejonie cieśniny Beringa. Nasi architekci są coraz częściej doceniani w świecie. Czyż to nie powód do radości, satysfakcji...?!

Spytacie Państwo, skąd ten patriotyczny ton w sarpowskim „K”... No właśnie z wyżej wspomnianych powodów, może też dlatego, że w czerwcu 1989 roku targana wątpliwościami i tęsknotą za krajem, po 1,5 rocznym pobycie w Stanach wracałam do Polski, nie wiedząc przecież co się wydarzy... Mój syn, który choć mógł się urodzić 3 miesiące później w znakomicie wyposażonym amerykańskim szpitalu, świętując ze swoimi rówieśnikami 4 czerwca 2009 roku, podziękował mi za to, że urodził się tu, w Polsce. W wolnej Polsce. I jak tu nie być entuzjastką 4 czerwca ???

Cieszymy się więc tym co mamy.

Pięknego, słonecznego, wakacyjnego czasu, życzę wszystkim Państwu.

Agnieszka Bulanda

ZARZĄD GŁÓWNY STOWARZYSZENIA ARCHITEKTÓW POLSKICH ZOBOWIĄDUJE PREZYDIUM ZG SARP DO PRZEDŁOŻENIA DOKUMENTU PPA RZĄDOWI RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ Z WNIOSEM O JEJ PRZYJĘCIE JAKO DOKUMENTU FORMALNEGO RZĄDU. ZARZĄD GŁÓWNY SARP UZNAJE DOKUMENT PPA ZA PODSTAWĘ DZIAŁAŃ W ZAKRESIE ŁADU PRZESTRZENNEGO I PROMOWANIA ARCHITEKTURY.

KONFERENCJA PREZENTACYJNA PROJEKTU DOKUMENTU

„POLSKA POLITYKA ARCHITEKTONICZNA. POLITYKA JAKOŚCI KRAJOBRAZU, PRZESTRZENI PUBLICZNEJ, ARCHITEKTURY”

6 maja br. odbyła się w siedzibie SARP w Warszawie konferencja, na której zaprezentowany został projekt dokumentu „Polska Polityka Architektoniczna. Polityka jakości krajobrazu, przestrzeni publicznej, architektury”, zorganizowana przez Narodowe Centrum Kultury i Stowarzyszenie Architektów Polskich.

Udział w konferencji wzięli przedstawiciele rządu w osobach: Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Bogdana Zdrojewskiego, podsekretarza stanu w Ministerstwie Infrastruktury Olgierda R. Dziekońskiego. Gościliśmy także Sekretarza Generalnego Polskiego Komitetu do spraw UNESCO Sławomira Ratajskiego, byłego prezydenta m.st. Warszawy Stanisława Wyganowskiego, ministra Andrzeja Urbana z Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego, Prezesa Krajowej Rady Izby Architektów RP Sławomira Żaka, przedstawicieli mediów, architektów, urbanistów, przedstawicieli władz samorządowych z całego kraju.

Z ramienia organizatorów konferencji obecni byli Katarzyna Mazurkiewicz – zastępca dyrektora ds. programowych w Narodowym Centrum Kultury, Prezes SARP Jerzy Grochulski, przewodniczący Polskiej Rady Architektury Krzysztof Chwalibóg oraz autorzy projektu dokumentu: Grzegorz Buczek, Andrzej Chwalibóg, Andrzej Kaliszewski, Dariusz Śmiechowski, Przemysław Wolski.

Prezes Grochulski dziękując wszystkim za obecność na tej konferencji, szczególnie gorące podziękowania złożył na ręce ministra Bogdana Zdrojewskiego reprezentującego ministerstwo, które poparło i włączyło się do pracy w momencie, gdy zaprezentowana została idea pracy nad tym dokumentem.

Prezes Grochulski zwrócił uwagę, że konferencja stanowi istotny krok w kierunku budowania dokumentu, który w Polsce jeszcze nie ma ram formalnych, a póki co jest projektem, choć już posiadającym formę publikacji.

Poniżej zamieszczamy wypowiedzi (ze wstępnie zredagowanego zapisu z taśm) panów ministrów, których zaangażowanie, a co za tym idzie obecność na tej konferencji była istotnym głosem poparcia dla tego projektu.

Bogdan Zdrojewski – Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego:

Szanowni Państwo, zacznę od źródła mojego wsparcia dla tego przedsięwzięcia zwłaszcza, że jest to źródło dość smutne, składa się ono bowiem z trzech części.

Po pierwsze – stwierdzenia, że tak ważny, wielki kraj w Europie nie ma zbudowanej polityki architektonicznej, że działamy od przypadku do przypadku, że wiele działań jest nieskoordynowanych, że bardzo często ranga zawodów związanych z architekturą, czyli architekta i urbanisty w Polsce jest postpowowana. To jedno źródło negatywne.

Drugie źródło negatywne, to obserwacja rzeczywistości, która nas otacza. Dominuje w niej wandalizm, brak konsekwencji, brak szacunku dla dziedzictwa, nieuwzględnianie wymogów szerokiego kontekstu, dobrego sąsiedztwa, także zasad, które są charakterystyczne dla dobrej estetyki, przede wszystkim właściwych proporcji.

Trzeci element jest równie istotny – związany z obszarem aktywności ministerstwa kultury w pewnej części – to edukacja. Pojawiło się w Polsce i przez wiele, wiele lat jest utrwalane nowe zjawisko – akceptacja dla niekompetencji w kulturze. Akceptacja społeczna – to znaczy, że bez wiedzy, bez pewnych umiejętności można funkcjonować i że nie ma w tym nic złego. Ponieważ podjąłem wyzwanie, aby edukacja artystyczna w Polsce powróciła do szkół publicznych, nie tylko artystycznych, na pewnym etapie zdałem sobie sprawę z tego, że obszar odpowiedzialności za edukację artystyczną obejmuje w sposób naturalny i oczywisty także architekturę i urbanistykę. Stąd też ta inicjatywa i proszę o wybaczenie, że tak mocno w tych trzech elementach to sformułowałem. (oklaski)

Dla resortu, który reprezentuję rzeczą niezwykle ważną jest szukanie wartości najważniejszych, które powinny znaleźć się w obszarze szczególnie wspomaganych. Bardzo często mówimy o tym, żeby walczyć o to, co oryginalne, niepowtarzalne, jednostkowe, a jednocześnie, by to co oryginalne i jednostkowe, niepowtarzalne,

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

było dobrze reprezentowane i tworzyło bogactwo. Niestety zamiast oryginalności niejednokrotnie spotykamy się z anarchią, zamiast niepowtarzalności zdarzają się cudactwa, zamiast bogactwa – użyję takiego pojęcia lwowskiego – mamy bajzel. Te rzeczy niestety dominują w krajobrazie i one są źródłem różnej aktywności i komercjalizacji, a więc reklam, od czasu do czasu źle rozumianych potrzeb komercyjnych, w niektórych wypadkach zwyczajnie niekompetencji, braku wiedzy. Następną rzeczą, o której chcę powiedzieć – to, że nasz stosunek do przestrzeni, do architektury i urbanistyki jest jak barometr naszego wykształcenia. To jest coś, co decyduje o naszej pozycji na świecie. Jeżeli nie będziemy szanować pracy architektów, urbanistów, jeżeli nie będziemy doceniać wartości estetyki – będziemy na końcu świata.

I jeszcze kilka rzeczy dla mnie bardzo ważnych, bo zazwyczaj przy tego typu diagnozach pojawia się proste pytanie: co w takim razie zrobić, jak temu wszystkiemu przeciwdziałać?

O jednym elemencie powiedziałem, ale powiedziałem zbyt skrótowo, a że to dla mnie bardzo ważne, więc dodam dwa zdania. To jest właśnie edukacja. Musimy kształcić zwłaszcza najmłodsze pokolenie, dzieci i młodzież w zakresie estetyki, wiedzy o historii, ale także przedmiotów, które „wypadły” ponad 10 lat temu ze szkół podstawowych, takich jak plastyka, czy muzyka. W muzyce jest harmonia, w plastyce wrażliwość estetyczna. Te przedmioty na szczęście wracają do szkół. Wpisane zostały do Karty i powrócą. Ale powrót nauczycieli będzie bardzo powolny, bo teraz ważne jest nie tylko to, aby wpisać te przedmioty do szkół, aby pojawiły się zajęcia określonego rodzaju, ale żeby nauczyciele na tych zajęciach byli właściwi, by po prostu posiadali odpowiednią wiedzę i stosowne wykształcenie. To jest także apel do państwa środowiska, aby temu procesowi pomagać, bo zwłaszcza w pierwszym okresie będzie on niezwykle trudny. Wyrzucić dobrych nauczycieli jest łatwo, ale przywrócić ich do szkół będzie długim procesem. Druga rzecz – oprócz edukacji, na co zwracam uwagę bardzo często i za co chciałem Państwu podziękować, to dobre przykłady. Jeżeli będziemy realizować konkursy, pokazywać dobre wzorce, a przy tych wzorcach buble, rzeczy nieudane, elementy dewastacyjne nacechowane wandalizmem i brakiem szacunku, to będziemy edukować także tych, którzy są już poza procesem edukacyjnym. Czyli drugi obszar – to dobre wzorce.

Trzecia rzecz, na której mi zależy, to pewne ogólne wskazania, pewne standardy, które powinny być opracowane. Tego spodziewam się po dokumencie, który jest przygotowywany. Poprzez „Polską Politykę Architektoniczną” można zbudować, opisać sposób traktowania przestrzeni tak, aby w rezultacie decyzji podejmowanych przez urzędników wszystkich możliwych szczebli, usunąć wandalizm, wyeliminować złe przykłady, doprowadzić do tego, aby przykłady były – generalnie rzecz biorąc – lepsze i powszechniejsze.

Mam pełną świadomość, że Polska, po wielu, wielu latach uzyskała swobodę w budowaniu, a ta nie jest opatrzona ani cenzurą polityczną, ani ograniczeniami finansowymi czy innymi, które charakterystyczne były w latach 60–tych, 70–tych i 80–tych. Ale wolność w tej materii powinna być rozumiana w najlepszym tego słowa znaczeniu, nie wykorzystywana do anarchii.

Apeluję jeszcze o jedną bardzo ważną rzecz – szacunek dla dziedzictwa. Nie wyobrażam sobie tolerowania sytuacji, w której obiekty XIII, XV, XVI, XVII–wieczne itd...zasłaniane są billboardami–reklamami, że są dewastowane obszary, obiekty, które są świadectwem naszej historii i które zostały zbudowane przez historię i które mają wartość same w sobie. Nie wyobrażam sobie takiej tolerancji.

Na koniec – to co jest dla mnie ważne – choć w innym zakresie. Chcę postulować i wszystkim namawiać do bardzo silnej współpracy z uczelniami, z wydziałami architektury, z kadrą naukową, która dzięki swym doświadczeniom, wiedzy i znajomości najlepszych wzorców powinna służyć urzędnikom w poszczególnych gminach, administracji publicznej, samorządom na wszystkich szczeblach. Uważam, że dorobek środowiska naukowego nie jest wykorzystywany i w tej materii mamy poważny mankament, który powinien być usunięty.

Chcę bardzo serdecznie podziękować za podjęcie wyzwania i uruchomienie inicjatywy, która mam nadzieję, będzie odpowiedzią na wszystkie bolączki, o których ze smutkiem przed chwilą powiedziałem. Dziękuję bardzo.

Olgiert Dziekoński – podsekretarz stanu w Ministerstwie Infrastruktury:

Panie ministrze, szanowni państwo.

Diagnoza i rekomendacje, które przedłożył minister Bogdan Zdrojewski są bardzo trafne i ujmują całość problematyki związanej zarówno ze stanem, w którym jesteśmy, i który jest dla nas bardzo nie satysfakcjonujący, jak i kierunkami, które są tak ważne i tak potrzebne.

Otóż wszystko zaczyna się od stanu świadomości. Jakość architektury, polityka architektoniczna zaczyna się w naszych głowach, zaczyna się w głowach społeczeństwa – szeroko rozumianego. Dlatego chciałem serdecznie podziękować w imieniu ministra Cezarego Grabarczyka za zaproszenie na dzisiejsze spotkanie, jak również podziękować ministrowi Zdrojewskiemu za wsparcie inicjatywy podjętej przez Polską Radę Architektury, a osobiście przez Krzysztofa Chwaliboga, kontynuowanej przez Stowarzyszenie Architektów Polskich i wspartej przez Narodowe Centrum Kultury.

Jest to bardzo ważna inicjatywa, ponieważ wyraźnie wskazuje, że środowisko zawodowe, środowisko społeczne, czyli przedstawiciele społeczeństwa obywatelskiego – bo państwo jesteście przeciw przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego – uważają, że stan architektury wymaga poprawy, że jakość architektury wymaga polityki, wymaga pewnego kierunku działania, ale proszę pamiętać również, że polityka architektoniczna musi być przez kogoś realizowana. partnerzy polityki architektonicznej w Polsce, tak zresztą jak i na całym świecie, to przede wszystkim samorządy terytorialne. Samorządy terytorialne i organizacje społeczeństwa obywatelskiego, (tak bardzo często nie lubiane przez inwestorów), lokalne stowarzyszenia mówią: nie zgadzamy się, nie chcemy, nie pozwalamy. Są to przecież bardzo ważni partnerzy w dyskusji, w lokalnej dyskusji o jakości proponowanych rozwiązań urbanistycznych, architektonicznych. To właśnie w dyskusjach i decyzjach lokalnych tworzy się albo jakość, albo bylejąkość naszego otoczenia, architektury, krajobrazu architektonicznego, krajobrazu zurbanizowanego, w którym później żyjemy, mieszkamy i którym chcemy się pochwalić lub powinniśmy się móc pochwalić.

Wydaje się, że kwestia stanu świadomości i gotowości do współpracy na poziomie lokalnym jest niesłychanie ważna wtedy, kiedy mówimy o regulacji. Bardzo często jest tak, że oczekujemy od władzy publicznej, że zapewni dobrą regulację. Dobra regulacja nie bierze się z niczego. Wymaga pewnych „drożdży”, wymaga uкорzenia w stanie świadomości społecznej. Dobra regulacja wtedy może być skuteczna, gdy za nią, czy wspólnie z nią, idzie poczucie odpowiedzialności wszystkich, którzy w ramach istniejącego porządku prawnego, w ramach możliwości prawnych, podejmują rozstrzygnięcia racjonalizujące, poprawiające, związane z dobrymi wyborami. Dlatego też kwestia umiejętności dobrego wyboru jest tak samo ważna, nie tylko po stronie władzy publicznej, ale również po stronie tych, którzy proponują projekty architektoniczne, urbanistyczne.

Wydaje się, że kwestia edukacji, dyskusji i dysputy powinna być, a wiem, że już jest bardzo często przedmiotem zainteresowania środowiska zawodowego, ale takiego środowiska zawodowego, które współdziała, czy też współuczestniczy w budowaniu stanu świadomości – wraz ze wszystkimi pozostałymi partnerami procesu inwestycyjnego, w którym władze lokalne odgrywają tak ważną rolę. Dlatego też projekty rozwiązań prawnych, które przygotowuje ministerstwo infrastruktury wierzę, że będą za chwilę przedmiotem szerszej dyskusji parlamentarnej, w której mam nadzieję nie zabraknie również środowiska architektów, ale i środowiska samorządu terytorialnego w szczególności, liczę również na obecność instytucji społeczeństwa obywatelskiego, stowarzyszeń, które są zainteresowane sposobami kształtowania jakości otoczenia. Dyskusja parlamentarna pozwoli na wykorzystanie najlepszych propozycji i najlepszych rekomendacji, które w sposób oczywisty mogą usprawnić, ulepszyć i udoskonalić przygotowywane przez rząd projekty, aby sprzyjały w warstwie regulacyjnej jakości architektury, lepszej jakości naszego otoczenia.

Rekomendacje „Polskiej Polityki Architektonicznej” w odniesieniu do warstwy regulacyjnej, będą mogły być spełnione i osiągnięte. Mam nadzieję, że stanie się to jeszcze w tym roku. Ale oprócz oczywistych kwestii regulacyjnych, polityka architektoniczna obejmuje – o czym mówił już minister Zdrojewski – również kwestie edukacji, szeroko rozumianej informacji publicznej. W końcu obejmuje rozstrzygnięcia i decyzje podejmowane przez inwestorów – w szczególności przez inwestorów publicznych wtedy, gdy wydają nasze środki na rzecz budowy

obiektów, które powinny świadczyć o jakości czasu, w którym żyjemy. Państwo sami doskonale zdają sobie sprawę, jak często sposób wydatkowania środków publicznych na rzecz realizacji obiektów publicznych pozbawiony jest wartości związanej z jakością architektury. Jak – zdarza się czasami – inwestorzy publiczni unikają konkursów architektonicznych, czy szerszej dyskusji publicznej na temat zaproponowanych rozwiązań architektonicznych. Mam nadzieję, że właśnie polityka architektoniczna – wtedy, kiedy będzie ona częścią polityki instytucji publicznych – spowoduje, że tego rodzaju sposób postępowania nie będzie tak powszechny, jak dzieje się to obecnie bardzo często. Dziękując jeszcze raz za tę inicjatywę, chciałbym zadeklarować ze strony Ministerstwa Infrastruktury, że rekomendacje środowiska społecznego w „Polskiej Polityce Architektonicznej”, zawarte w książce, którą wszyscy otrzymaliśmy, będą podjęte przez Ministerstwo Infrastruktury w zakresie przewidzianym ustawą o działach administracji: budownictwo, gospodarka przestrzenna i mieszkaniowa. Minister Infrastruktury, we współpracy z ministrem kultury, powinien przygotować politykę architektoniczną, która mogłaby być przedmiotem dyskusji rządu. Mam nadzieję, że to dzisiejsze spotkanie będzie mogło doprowadzić do takiej sytuacji. Dziękuję bardzo.

Krzysztof Chwalibóg – przewodniczący Polskiej Rady Architektury i jednocześnie prowadzący konferencję – przed przystąpieniem do prezentacji projektu dokumentu przypomniał, że historia tego dokumentu zaczęła się w momencie, kiedy SARP i Polska Rada Architektury opracowały rodzaj raportu o stanie istniejącym, czy książkę pt. „Krajobraz Polski i polityka”, w której przedstawiono problemy polskiej przestrzeni. Wspomniał, że już wówczas minister Tomasz Merta z MKiDN podał decyzję o rozpoczęciu wspólnej pracy; ten kierunek działań podjął wtedy również minister Dziekoński, co jak podkreślił Krzysztof Chwalibóg jest o tyle istotnym, że trudno opracowywać projekty społeczne, które nie znajdują oparcia w strukturach rządowych.

Wspomnieć jeszcze należy, że projekt tego dokumentu został przedstawiony na Kongresie Architektury Polskiej w maju 2008 r., przyjęty i poparty przez uczestników, a także zaprezentowany na konferencji Polityka Architektoniczna Grupy Wyszehradzkiej w Budapeszcie i na specjalnym seminarium Polskiego Komitetu ds. UNESCO „Kultura, a zrównoważony rozwój, środowisko, ład przestrzenny, dziedzictwo”.

Dodać należy, że Uchwała nr 40 Zarządu Głównego Stowarzyszenia Architektów Polskich z dnia 14 grudnia 2008 r. dotycząca Polskiej Polityki Architektonicznej, mówi: Zarząd Główny Stowarzyszenia Architektów Polskich zobowiązuje Prezydium ZG SARP do przedłożenia dokumentu PPA Rządowi Rzeczpospolitej Polskiej z wnioskiem o jej przyjęcie jako dokumentu formalnego Rządu. Zarząd Główny SARP uznaje dokument PPA za podstawę działań w zakresie ładu przestrzennego i promowania architektury.

Oprac. ab

Wnioski z konferencji.

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego Bogdan Zdrojewski i podsekretarz stanu w Ministerstwie Infrastruktury Olgiert Dziekoński podkreślili istotne znaczenie opracowania dla poprawy jakości polskiej przestrzeni jako niezbędnego wymogu rozwoju zrównoważonego i poprawy warunków życia. Zadeklarowali jego kontynuację przy współpracy obydwu i innych resortów. Autorzy opracowania dokonali prezentacji (pełen tekst ilustrowany zdjęciami symbolizującymi poszczególne problemy merytoryczne).

W dyskusji, w której wzięły udział 24 osoby: – Krytycznie oceniono stan polskiej przestrzeni, gdzie ład jest bezkarnie naruszany w warunkach istniejącego prawa oraz braku wielu ważnych narzędzi urbanistycznych. Ocena w zakresie, jaki przedstawia opracowanie w postaci diagnozy procesów anarchizacji i naruszania zasad ładu przestrzennego dotyczyła zwłaszcza takich obszarów, jak: centra miast, nowe zespoły zabudowy mieszkaniowej, tereny przemysłowe, kolejowe, peryferie, pasy przydrożne, regiony turystyczne. – Uznano za konieczny program wielostronnych działań mających zapewnić spójność i efektywność systemu planowania przestrzennego opartego o nierozdzielne traktowanie krajobrazu, przestrzeni publicznej i architektury, podporządkowanego wymogom zrównoważonego rozwoju i harmonijnie łączącego zachowanie wartości dziedzictwa kulturowego z kształtowaniem nowych założeń przestrzennych. – Zwrócono uwagę na nie ujęte w projektowanym dokumencie problemy związane z prawem autorskim. – Podkreślono rolę, jaką winien pełnić samorząd zawodowy w działaniu na rzecz ładu przestrzennego. – Uznano ogólne kierunki proponowanych w opracowaniu działań (poszczególni mówcy skupiali się przeważnie na wybranych problemach zawartych w tekście). – Wyrażono uznanie za podjęcie i realizację tematu.

W konferencji wzięło udział 170 osób. Końcowe refleksje organizatorów konferencji: – Dyskusja pozwoliła na wyrażenie poglądów przede wszystkim środowiska profesjonalnego, związanego z kształtowaniem przestrzeni. – Przesłanie projektu dokumentu zostało potwierdzone. – Konkretyzacja też projektu w postaci zapisów legislacyjnych oraz opracowania szczegółowych rozporządzeń winna stanowić niezbędną kontynuację rozpoczętego działania. – Działania o charakterze legislacyjnym, organizacyjnym i edukacyjnym wymagają koordynacji międzyresortowej. – Rządowy dokument „Polskiej Polityki Architektonicznej” konieczny jest dla realizacji zobowiązań Polski związanych z uczestnictwem w Unii Europejskiej (dokument, narzędzia jego realizacji i dotychczasowe osiągnięcia powinny być widoczne w trakcie Polskiej Prezydencji UE).

Na podstawie opracowania przewodniczącego Polskiej Rady Architektury Krzysztofa Chwaliboga; Warszawa 20.05.2009 r. Więcej informacji na stronie www.sarp.org.pl

PO TRIENNALE...

8 kwietnia br. w Krakowie odbyło się otwarcie największej w Polsce imprezy architektonicznej w dotychczasowym nazewnictwie Biennale, a od tego roku – Triennale Architektury.

Przypomnieć tu należy, że pomysłodawcą tego jakże ważnego wydarzenia od 1986 roku był Romuald Loegler. To czasy nie tak znów odległe, nie mniej w tej nieciekawej, szarej PRL-owskiej rzeczywistości – idea zorganizowania międzynarodowej imprezy architektonicznej to duże wyzwanie, by nie powiedzieć pomysł tyleż szalony co genialny. W kontekście obchodów 20 lecia wolnej Polski – zaryżuję stwierdzenie, że I Biennale, trzy lata przed rokiem 89-tym było pierwszym światełkiem architektonicznej wolności w naszym kraju.

Podczas mojej kwietniowej wizyty w Krakowie usłyszałam, że triennale dla architektury i architektów jest tym czym Wawel dla mieszkańców Krakowa... Choć to smutna konstatacja, muszę powiedzieć: szkoda tylko, że dla tak wąskiego grona architektów... bowiem za wyjątkiem architektów, zasiadających w Radzie Triennale czy też składach sędziowskich poszczególnych konkursów – zdecydowaną przewagę wśród gości Triennale stanowili architekci z Krakowa. Nie zawiedli też krakowscy studenci, których było chyba najwięcej i to jest budująca informacja. W ramach triennale w kilku miejscach Krakowa można było zobaczyć siedem wystaw poświęconych architekturze. Rozstrzygniętych zostało pięć konkursów.

Temat głównego konkursu „Trzeci wymiar architektury” to architektoniczna wizja 50 wieżowców dla Krakowa...

„50 wież dla miasta Krakowa. Powiedzą państwo, że to jest niemożliwe, żeby wież było aż 50. Powiecie, że triennale jest nierealne, ale ono zawsze takie było. Gdy projektowaliśmy

kładki na Wiśle, wszyscy mówili, że to niemożliwe, a teraz kładki będą. Gdy projektowaliśmy rewitalizację Nowej Huty, wszyscy mówili, że to bez sensu, a teraz ma być organizowany profesjonalny konkurs na rewitalizację Nowej Huty. Biennale, a teraz triennale przebijają nowe horyzonty, inne sposoby myślenia o mieście” – powiedział na konferencji prasowej prezes Krakowskiego Oddziału SARP, Piotr Gajewski.

Oby trud, jaki w organizację tego ogromnego przedsięwzięcia włożyła nieliczna grupa koleżanek i kolegów z krakowskiego Oddziału SARP, miał przełożenie na realizację tych projektów. Ze swojej strony – jako jednego z patronów medialnych triennale czuję się w obowiązku ale i z przyjemnością serdecznie podziękować za pomoc w dostarczeniu materiałów do publikacji: Maćkowi Skazie, Bisiowi Lisowskiemu, Piotrowi Gajewskiemu, Konradowi Głowskiemu, Sylwii Gubernat. Niech ta skromna publikacja na łamach „Komunikatu SARP” będzie zapisem historii, jaką Państwo tworzyście dla promocji architektury w naszym kraju, niech będzie dowodem, że Wasza ciężka paromiesięczna praca, była tego warta.

Dziękuję też Andrzejowi Jaźwińskiemu z firmy Baumit oraz Zbigniewowi Szkopkowi – prezesowi firmy Alumast, którzy w ostatniej chwili dołączyli do grona sponsorów. Bez wsparcia wszystkich sponsorów, to jakże ważne wydarzenie nie mogłoby się zapewne odbyć.

Agnieszka Bulanda

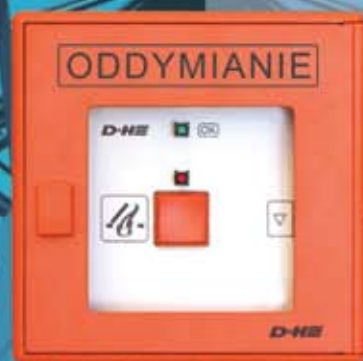
Sprostowanie ad. Triennale...

W numerze marcowo-kwietniowym „Komunikatu” w zapowiedziach dot. poszczególnych imprez triennialowskich, a ściślej w informacji na str. 10 dot. Wystawy fotograficznej „Under-constructed.pl” Agata Pankiewicz/Marcin Przybytko, zamieszczony został fragment większego tekstu „Under-constructed. Niedokończony raj”, który to w nieco skróconej wersji ukazał się w numerze 04/2008 miesięcznika „Architektura-murator”, a którego Autorką jest Pani Marta Urbańska. Bardzo przepraszam za brak zamieszczenia nazwiska Autorki tego tekstu, mając jednocześnie nadzieję, że ten interesujący esej dzięki uprzejmości p. Marty Urbańskiej będzie miała szansę w całości opublikować w następnym numerze „K”, podsumowującym m.in. triennialowskie wystawy.

ab

Okienny system oddymiania wg PN-EN 12101-2 na profilach aluminiowych czołowych producentów

D+H Polska Sp. z o.o.
ul. Polanowicka 54, 51-180 Wrocław
tel. 71/ 323 52 50
fax 71/ 323 52 40
e-mail: dh-polska@dh-partner.com
Internet: www.dhpolska.pl

Napędzamy Twoje pomysły!

Systemy zabezpieczeń przeciwpożarowych • Napędy do okien, kłap i świetlików • Systemy naturalnej wentylacji

mta (11)

międzynarodowe
triennale
architektury

international
triennale
of architecture

KONKURS GŁÓWNY – TRZECI WYMIAR ARCHITEKTURY

JURY KONKURSU

arch. Stefan Kuryłowicz
arch. Jo Coenen
arch. Einar Hagem

LICZBY

Do konkursu zostało zgłoszonych 20 prac.

WYNIKI

I NAGRODA

Kajetan Tarnowski–autor, Jakub Fiszer–współpraca, Tomasz Salamon–współpraca

Za udzielenie konstruktywnej odpowiedzi będącej jednocześnie czytelną wizją potencjalnych zagrożeń.

II NAGRODA

Katarzyna Kwik, Krzysztof Lenartowicz

Za krytyczne podejście, inteligencję oraz świadomość i wyrozumiałość dla ludzkich słabości.

III NAGRODA

Rafał Barnaś, Grzegorz Cyran, Wojciech Gajewski, Andrei Kozac, Łukasz Łaskawiec, Piotr Martela, Jakub Turbasa, Wojciech Wicher

Za profesjonalizm i konstruktywną odpowiedź dającą szansę ochrony istniejących wartości.

WYRÓŻNIENIE

Piotr Średniawa, Barbara Średniawa

Za próbę transformacji form z odległej przeszłości w być może nieodległą przyszłość.

WYRÓŻNIENIE

Robert Kuzianik, Michał Burek

Za czytelne ostrzeżenie przed zagrożeniami, jakie niesie niewiedza i brak wizji.

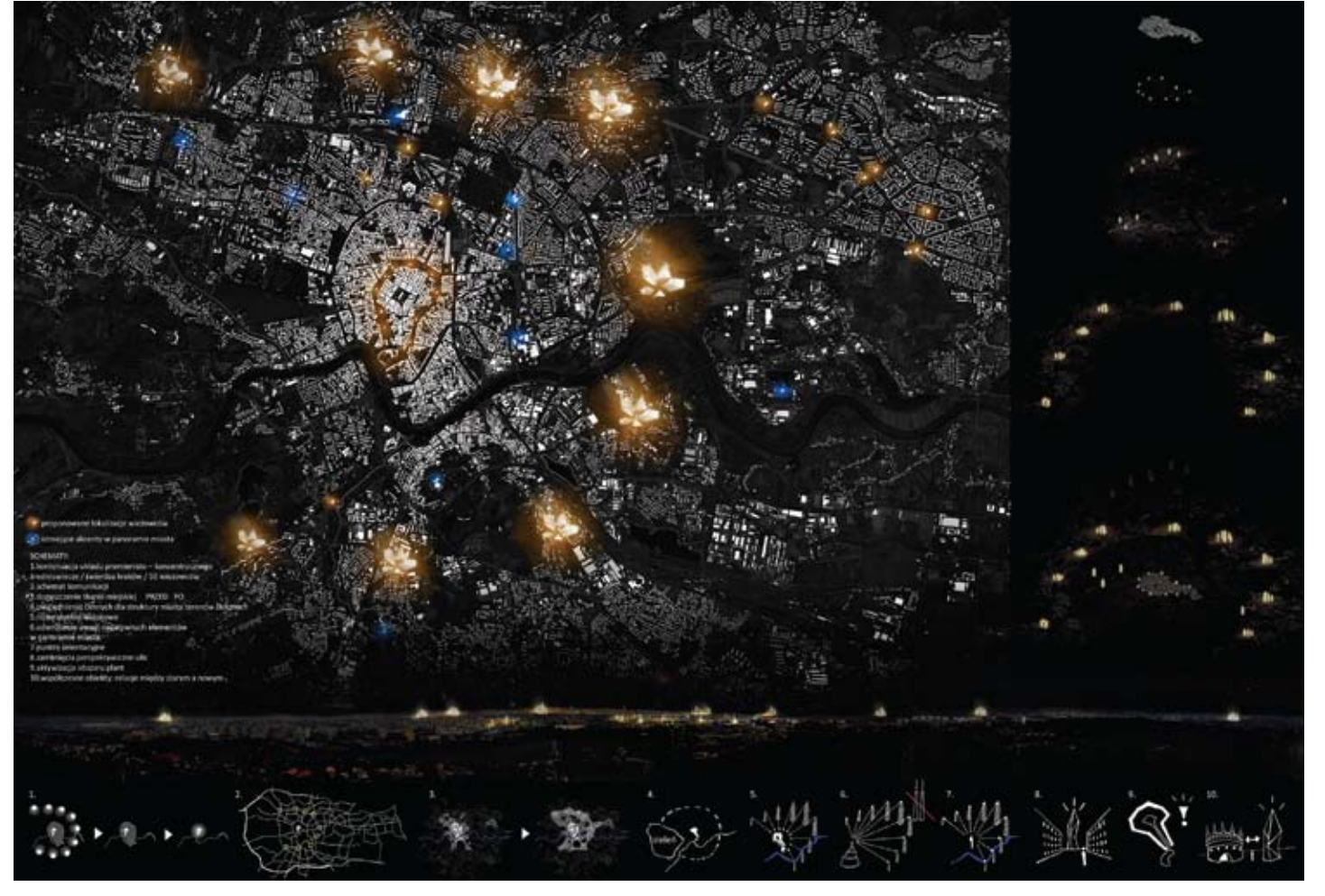
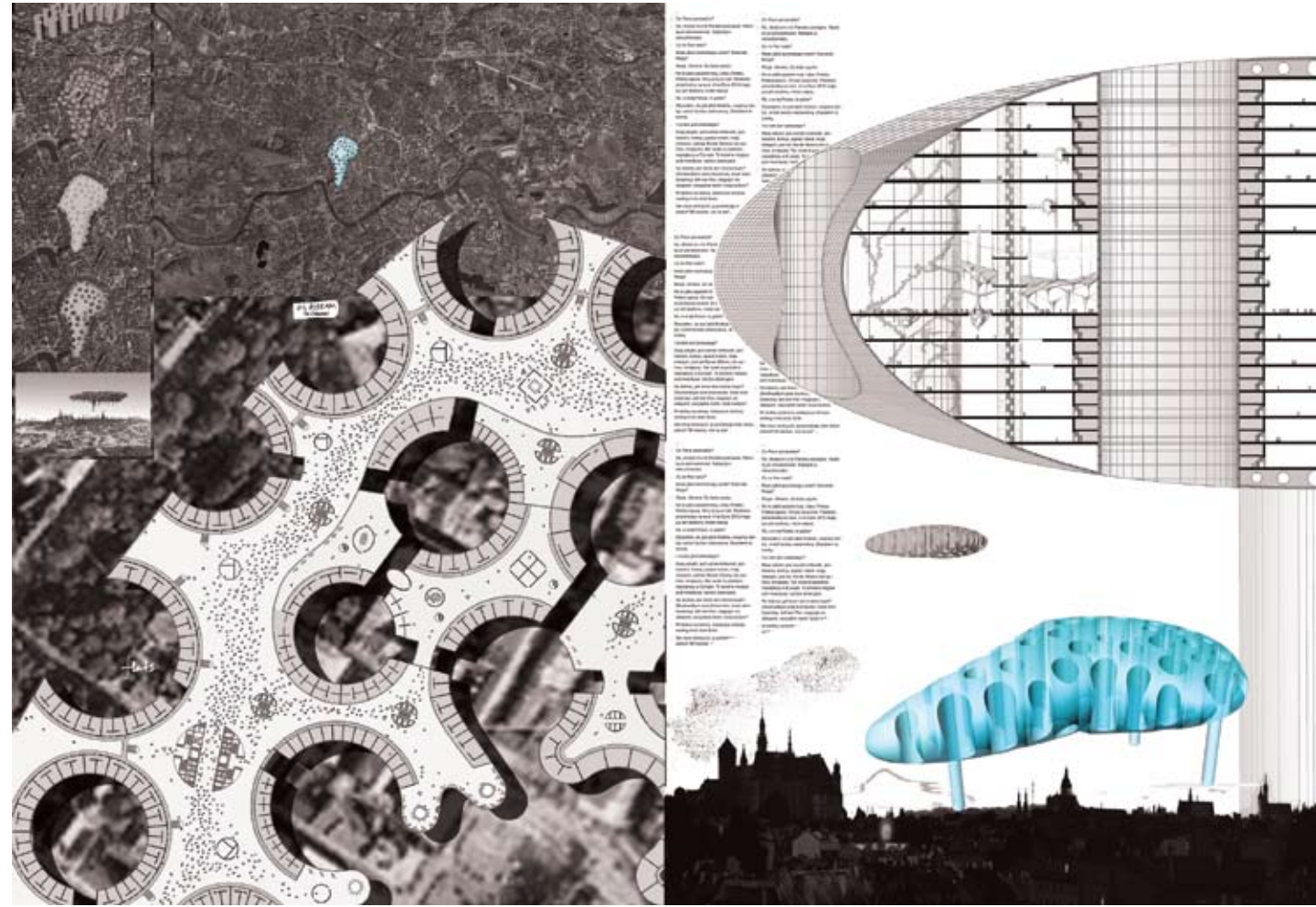
UCZESTNICZY KONKURSU

Konrad Matyjaszek, Katarzyna Matyjaszek, arch. Marek Rytych, stud. Małgorzata Piotrowska, stud. Karol Pasternak, konsultacje prof. zw. dr hab. inż. arch. Sławomir Gzell, Anna Banot, Kamila Radwan, konsultant dr inż. arch. Jerzy Wojewódka, Krzysztof Zalewski, Adam Gil, Grzegorz Ziębik, Alicja Choła, Paweł Zalewski, Łukasz Skirzyński, współpraca: Jakub Malanowski, Dariusz Markowicz, Katarzyna Kwik, Krzysztof Lenartowicz, Tomasz Hliniak, Biuro studiów i projektów arch. Piotr Średniawa, Barbara Średniawa, Damian Mierzwa, Manuel Gonzalez Cardero, Kajetan Tarnowski, współpraca: Jakub Fiszer, Tomasz Salamon, Skorek Łukasz, dr inż. arch. Marek Gachowski, stud. Aleksander Pusz, Rafał Barnaś, Grzegorz Cyran, Wojciech Gajewski, Andrei Kozac, Łukasz Łaskawiec, Piotr Martela, Jakub Turbasa, dr arch. Wojciech Wicher, Ryszard Rychlicki, Hugon Kowalski, Mateusz Adamczyk, Natalia Biernacik, Wojciech Markowski, Michał Palej, Andrzej Walkowski, Malwina Łabęcka, Jakub Klimas, Ewa Trafna, Jan Mazur, Robert Kuzianik, Michał Burek, Dominika Miętka, Michał Miętka, Adam Pabisek, Filip Wojdak

JURY KONKURSU

Krzysztof Bojanowski, Wiceprezes SARP – Przewodniczący Jury
Stanisław Deńko, Przewodniczący KSK SARP O/Kraków
Piotr Gajewski, Prezes SARP O/Kraków
Andrzej Pięta, Wiceprezes SARO O/Kraków
Tomasz Studniarek, Prezes SARP O/Katowice

LICZBY

Jury rozpatrywało 36 zgłoszonych projektów i realizacji. Jury przyjęło, że zgodnie z regulaminem konkursu Krakowskiego Oddziału SARP, podstawowym kryterium oceny i wyboru będzie wysoki poziom artystyczny projektu, który może być uznany, jako wkład w rozwój współczesnej myśli architektonicznej.
Po zapoznaniu się z pracami Jury postanowiło rozpatrywać konkurs w 3 kategoriach: projekt roku, realizacja roku, mała forma architektoniczna.
W pierwszym etapie Jury przyznało nominacje, z których w drugim etapie wyłoniono prace nagrodzone.

NAGRODA PROJEKT ROKU 2008

obiekt: Klub tenisowy i golfowy w Krakowie
zespół: Dariusz Sykta, Jarosław Skrzypek, Łukasz Jakubkiewicz
inwestor: prywatny

NAGRODA MAŁA FORMA ARCHITEKTONICZNA 2008

obiekt: Piwnica na wino
autorzy: Maciej Skaza, Rafał Zawisza
współpraca: Jakub Fiszer, Karolina Juszczyk
inwestor: prywatny

NAGRODA REALIZACJA ROKU 2008

obiekt: Budynek Biurowy – siedziba Firmy „Skalski”
autor: Romuald Loegler
współpraca: Przemysław Czubaj, Aleksandra Chmielewska, Tomasz Folwarski, Dariusz Rehan, Łukasz Ruda, Izabela Tobiasz, Piotr Woliński
inwestor: Firma Skalski

NOMINACJE W KATEGORII PROJEKT ROKU 2008

obiekt: Klub tenisowy i golfowy w Krakowie
zespół: Dariusz Sykta, Jarosław Skrzypek, Łukasz Jakubkiewicz
inwestor: prywatny

obiekt: Galeria Europa – Daleki Wschód

autor: Krzysztof Ingarden; współpraca autorska: Jacek Ewý
zespół: Piotr Hojda, Jacek Dubiel, Sebastian Machaj, Piotr Urbanowicz, Jakub Wagner, Bartosz Haduch, Bogdan Błady, Sylwia Gowin, Tomasz Żeludziejewicz, Enio Ferreira, Marcin Głuchowski, Michał Konarzewski, Jakub Turbasa
inwestor: Centrum Sztuki i Techniki Japońskiej Mangha

obiekt: Kryta Pływalnia w Miechowie

zespół: Marcin Brataniec, Damian Mierzwa
inwestor: Gmina Miechów

NOMINACJA W KATEGORII MAŁA FORMA ARCHITEKTONICZNA 2008

obiekt: Piwnica na wino
autorzy: Maciej Skaza, Rafał Zawisza
współpraca: Jakub Fiszer, Karolina Juszczyk
inwestor: prywatny

NOMINACJE W KATEGORII REALIZACJA ROKU 2008:

obiekt: Budynek Biurowy – siedziba Firmy „Skalski”
autor: Romuald Loegler
współpraca: Przemysław Czubaj, Aleksandra Chmielewska, Tomasz Folwarski, Dariusz Rehan, Łukasz Ruda, Izabela Tobiasz, Piotr Woliński
inwestor: Firma Skalski

obiekt: Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej UJ

zespół: Krzysztof Kiendra (gl. proj.), Adam Reczek, Witold Nowak; współpraca: Marta Lipska, Marcin Kiendra, Ilona Augustyn-Kiendra
inwestor: Uniwersytet Jagielloński

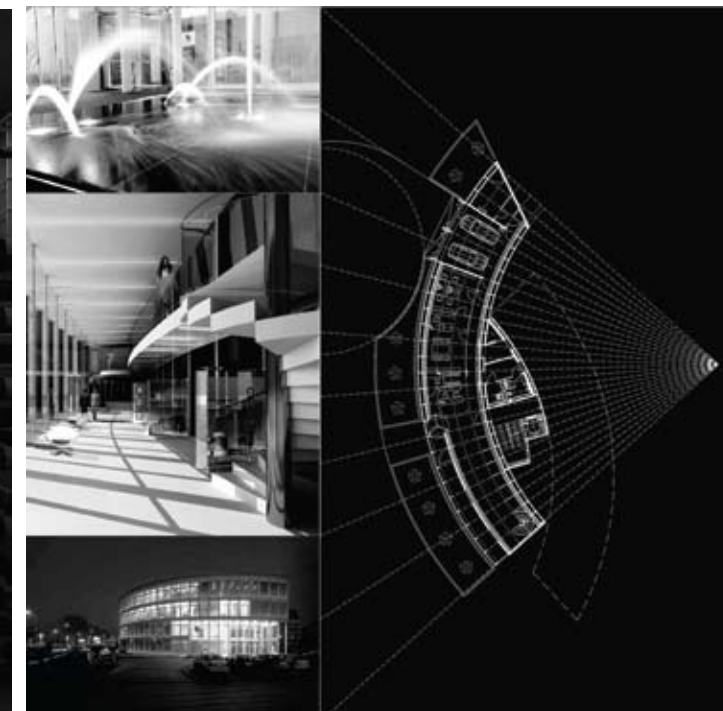
NAGRODA PROJEKT ROKU 2008 – GRUPA 68 ARCHITEKCI

NAGRODA MAŁA FORMA ARCHITEKTONICZNA – MACIEJ SKAZA I RAFAŁ ZAWISZA

NAGRODA REALIZACJA ROKU 2008 – ROMUALD LOEGLER

ARCHIPOL EXPO WARSZAWA 2009. TWÓRCZOŚĆ ARCHITEKTÓW POLSKICH WE FRANCJI OD LAT 60TYCH DO DZIŚ WYSTAWA I SYMPOZJUM

FOTO PAWEŁ ŁUCENKO

Niespełna rok po wystawie „Peintres Architectes”, prezentującej prace plastyczne polskich architektów we Francji, znów mieliśmy okazję gościć naszych polsko-francuskich przyjaciół na Foksal.

Tym razem Stowarzyszenie Polskich Architektów we Francji (Société des Architectes Polonais en France SARPPFR) oraz Stowarzyszenie Architektów Polskich SARP zorganizowały wystawę pn. „Archipol Expo Warszawa 2009. Twórczość architektów polskich we Francji, od lat 60-tych do dziś.”

Honorowy Patronat nad wystawą objęli: Jego Ekscelencja François Barry Delongchamps, Ambasador Francji w Polsce

Jego Ekscelencja Tomasz Orłowski, Ambasador Polski w Francji
Jego Ekscelencja Jan Tombiński, Ambasador Polski przy Unii Europejskiej.

Emigracja polskich architektów do Francji na przełomie lat 50tych i 60tych oraz na początku lat 60tych XX wieku była zjawiskiem zupełnie wyjątkowym – kraj opuściło wówczas ponad 200 architektów szukających indywidualnych dróg zawodowego, twórczego rozwoju. W większości byli to absolwenci Wydziałów Architektury Politechniki Gdańskiej i Politechniki Warszawskiej.

Na wystawie, po raz pierwszy w Polsce pokazane zostały w reprezentatywnym wyborze projekty i realizacje dwudziestu pięciu architektów.

Jak powiedział podczas uroczystości otwarcia wystawy prezes Jerzy Grochulski – „organizując tę ekspozycję po raz pierwszy, chociaż nie po raz pierwszy współpracując ze Stowarzyszeniem Architektów Polskich we Francji, mamy świadomość wagi przedsięwzięcia” (...) zwrócił też szczególną uwagę na pracę komisarzy wystawy – Andrzeja Wujka, która wymagała wyjątkowego wysiłku. Prezes Grochulski wyraził też nadzieję, że wystawa ta wykroczy poza miejsce, gdzie narodziła się jej koncepcja i gdzie tego kwietniowego popołudnia miała swoją inaugurację.

Prezes Grochulski w bardzo pięknych słowach opisał trudny temat emigracji, „która postrzegana była z punktu widzenia PRL, jako zjawisko negatywne (akt ucieczki, rezygnacji, braku akceptacji ojczyzny i swojego w niej miejsca, ...porażki). Z punktu widzenia wielu obywateli kojarzyła się jednakże z wyzwoleniem z ucisku i rozpoczęciem

nowego, chociaż wcale nie łatwego życia w sytuacji wolności i „normalności”. Tym zjawiskiem z reguły mniej zajmują się architekci, a zapewne bardziej historycy i socjologowie. Dziś, w warunkach jednoczącej się Europy, możliwość pracy w krajach innych, niż kraj urodzenia staje się czymś naturalnym, nabiera wymiaru obiektywnego – dzielenia się profesjonalnymi zdolnościami. Architekci polscy we Francji podejmują także wiele polskich tematów, utrzymują stałe kontakty, wydają publikacje niejednokrotnie zawierające dyskusję na temat tego, co dzieje się w Polsce – ciekawe, bo widziane z innego punktu widzenia. Otwierana dziś wystawa dowodzi, że dla urodzonych i kształconych w Polsce architektów, emigracja może oznaczać sukces – z punktu widzenia interesu naszego kraju, i naszego zawodu.” (...)

W imieniu Prezydium Zarządu Głównego, prezes SARP Jerzy Grochulski wręczył na ręce Henryka Włodarczyka prezesa SARPPFR tytuł „Ambasadora Polskiej Architektury”, potwierdzony stosownym dyplomem.

Otwarcie wystawy odbyło się 15 kwietnia w pawilonie wystawowym SARP przy niebywałej wprost frekwencji. Tłumy przyjaciół polskich i francuskich, wypełniały po brzegi nasz pawilon, który tego dnia był miejscem spotkania, niejednokrotnie po kilkudziesięciu latach – dawnych znajomych, koleżanek i kolegów ze studiów.

Te miłe spotkania zaczęły się zresztą już parę godzin wcześniej, podczas towarzyszącemu wystawie – sympozjum naukowemu, które poświęcone było najważniejszym wątkom twórczości architektów polskich we Francji, a które prowadził sekretarz generalny SARP Dariusz Śmiechowski.

Od rana bowiem w sąsiadującym z siedzibą SARP – Centrum Prasowym dyskusję nt. emigracyjnej motywacji, różnic w sposobie kształcenia architektów w Polsce i we Francji w latach 50tych i 60tych, zawodu architekta w obu krajach prowadzili Andrzej Schuch, Henryk Włodarczyk, Andrzej Wujek, Edward Żółtowski oraz Anna Napiontkówna z Instytutu Historii PAN.

Krytycy architektury Grzegorz Piątek i Jarosław Trybuś byli moderatorami rozmów o architekturze społecznej, usługowej czy architekturze czasu wolnego. Gościem specjalnym w tym

panelu obok architektów – Bogusława Brzęczkowskiego, Krzysztofa Dryjskiego, Jana Karczewskiego, Krzysztofa Młodzianowskiego, Andrzeja Mrowca, Tadeusza Nowaka, Andrzeja Wujka, Witolda Zandfosa i Edwarda Żółtowskiego – był Gerard Uniack, Prezes l'Ordre des Architectes d' Ile de France.

O urbanistyce dyskutowali Jan Karczewski, Witold Zandfos oraz goście specjaliści: Jean-Jacques Fournier, prezydent miasta Senart, członek Association des Villes Nouvelles; prof. Sławomir Gzell, kierownik Zakładu Projektowania Urbanistycznego Politechniki Warszawskiej; Andrzej Schuch z Atelier Parisien d'Urbanisme APUR.

Ostatni punkt sympozjum – Między teorią i dydaktyką – a ściślej „Grupa Area (1969) i Nowa szkoła Architektury w Nancy” prowadzony był m.in. przez prof. Martę Leśniakowską, historyka architektury Instytutu Sztuki Polskiej Akademii Nauk oraz Philippa Boudon, architekta, urbanistę i teoretyka architektury. Koordynatorem naukowym sympozjum była historyk sztuki – Ewa Toniai, a w tłumaczeniach pomagał arch. Stefan Żółtowski.

Informujemy jednocześnie, że planowana jest publikacja materiałów z Sympozjum.

Agnieszka Bulanda

KONKURS „MŁODYCH ARCHITEKTÓW” NA PROJEKT PRZYSTANKU KOLEJKI AGLOMERACYJNEJ W KRAKOWIE

mta (11)

międzynarodowe
triennale
architektury

international
triennale
of architecture

JURY KONKURSU

Giovanni Murtari (Neapol)
Piotr Barbarewicz (Wenecja)
Przemek Łukasik (Gliwice)
Kazu Blumfeld Hanada (Yokohama)
Stanisław Deńko (Kraków — przewodniczący jury)
Sekretarz – Tomasz Gurgul

LICZBY

Na konkurs wpłynęło 40 wniosków do udziału w konkursie: 1 wniosek z Włoch, 39 wniosków z kraju. Do drugiego etapu zakwalifikowano 7 prac. Drugi etap polegał na obronie wybranych prac przed Jury przez członków wyłonionych 7 zespołów. Obrona odbyła się w dniu 16.04.2009 w Kamienicy Szolajskich Muzeum Wypiańskiego.

WYNIKI

Po obronach odbyły się obrady jury które wyłoniły 3 pierwsze miejsca, oraz 2 wyróżnienia.

I NAGRODA

Paolo Battaglia (Włochy, Mediolan)
Anna Lambertini (Włochy, Mediolan)
Federico Ruberto (Włochy, Mediolan)

II NAGRODA

Agata Kowalczyk (Polska, Kraków)
Małgorzata Łapaj (Polska, Kraków)
Jakub Kowalczyk (Polska, Kraków)
Mateusz Welmiński (Polska, Kraków)

III NAGRODA

Izabela Dubel (Polska, Warszawa)
Grzegorz Rendzner (Polska, Warszawa)

WYRÓŻNIENIE RÓWNOZĘDNE

Paweł Barczyk (Polska, Kraków)
Przemek Olczyk (Polska, Kraków)
Wojtek Gawinowski (Polska, Kraków)
Krzysztof Skoczylas (Polska, Kraków)
Piotr Martela (Polska, Kraków)

WYRÓŻNIENIE RÓWNOZĘDNE

Katarzyna Frączak (Polska, Szczecin)
Marek Ostrowski (Polska, Szczecin)
Piotr Żolik (Polska, Szczecin)

Naturalnie w każdym klimacie

W 2009 r. Sokółka wprowadza nowe linie energooszczędnych okien.

Każda z nich dostępna jest w wersji drewnianej, drewnianej z nakładką aluminiową lub drewnianej z aluminiową ramą i dodatkową szybą. 9 nowych innowacyjnych, trwałych, energooszczędnych linii okien z Sokółki to doskonały sposób na rosnące rachunki za ogrzewanie i hałas za oknem.

Sprawdź ile zaoszczędzisz

www.sokolka.pl

9 NOWYCH linii okien ENERGOOSZCZĘDNYCH

STYLE THERMO

ELITE

infolinia: 0 800 122 822

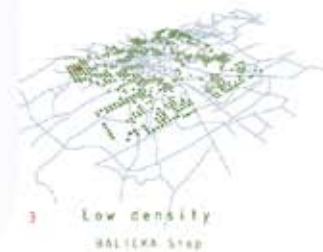
Concept of a Stop for the Fast Municipal Rail Link in Kraków

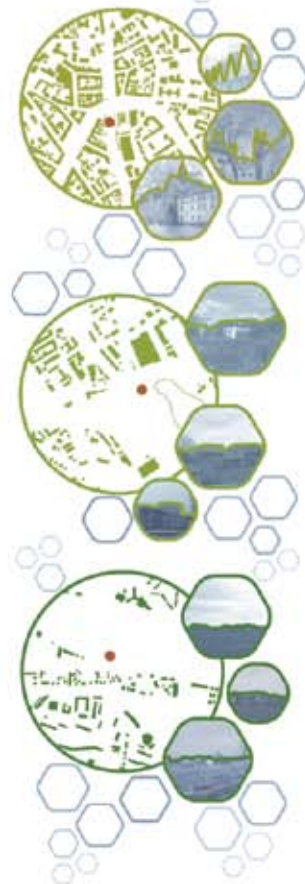
1 High density
DZIELA STAG

2 Medium density
POWSTAŃCÓW WIELKOPOLSKICH STAG

3 Low density
BALICKA STAG

planimetry 1:2000

regeneration principle

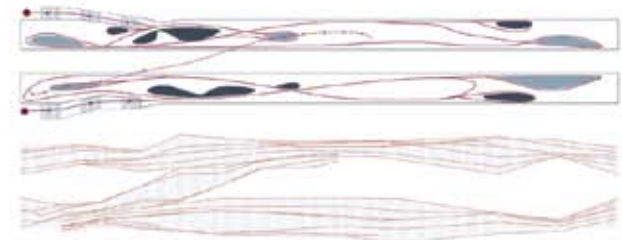
historical and re-adaptation capacity

rendering

project scheme 1:500

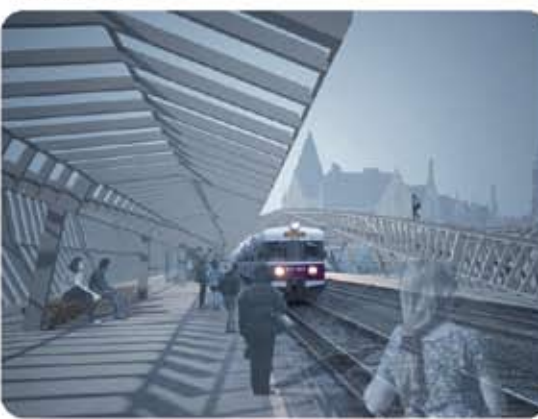
mobility, the physical movement of people and goods, has in the modern world an increasing importance. The project aims to consider the urban infrastructure in its relationship with the territory. It is not considered a single mono-element, but a crucial part of the whole quality of the city, as well as the housing, green and water.

The system of rail link is seen as a complex and imaging organism, which is part of the urban fabric, that produces different effects according to the locational matrix. The first step was to analyze the density of city both in space (building) and social terms (the concentration of people and social activities).

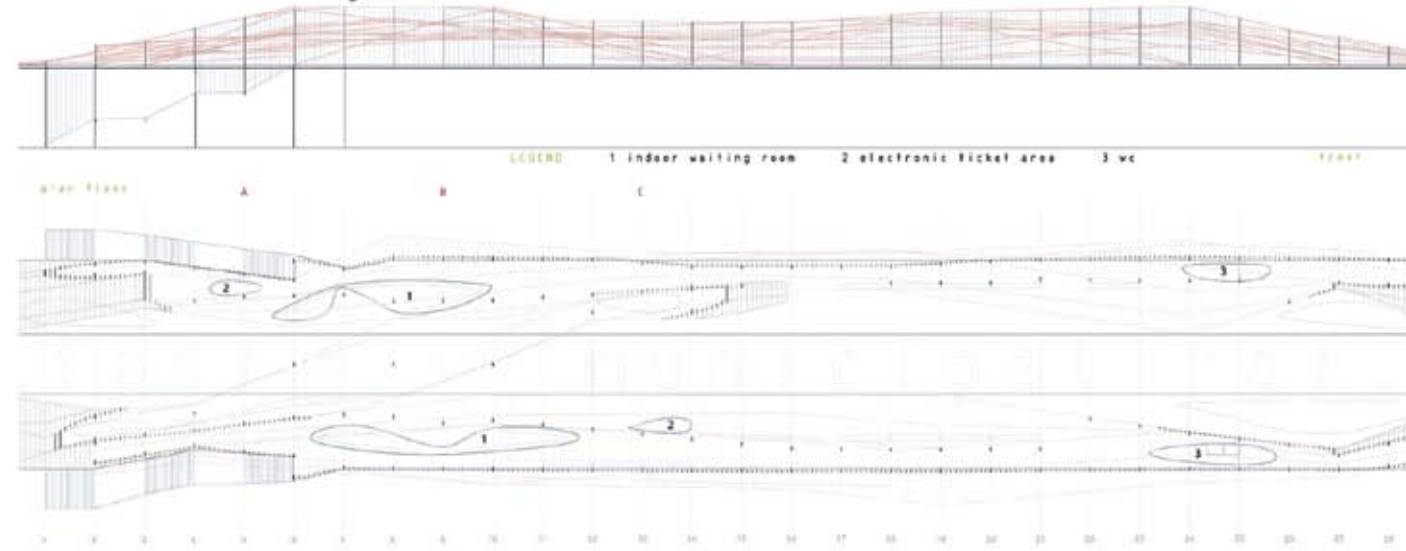
The three project sites have been taken for example to indicate three different levels of density in the city, proportional to its proximity to the center. This assumption has led to the design of three stations with the same generative principle but with different skylines for each project site.

The matrix of the project is the continuous succession of railway sleepers that ideally continue in the new station, expanding, deforming, and exploding in space. The section becomes an instrument for measuring and reading space. It is decided in urban form, in architectural form and in the design here, infuse the concept of the section in person in the rail system, in the structure of the stations, in its site and in urban environment.

rendering

technical drawing 1:200

layers

details

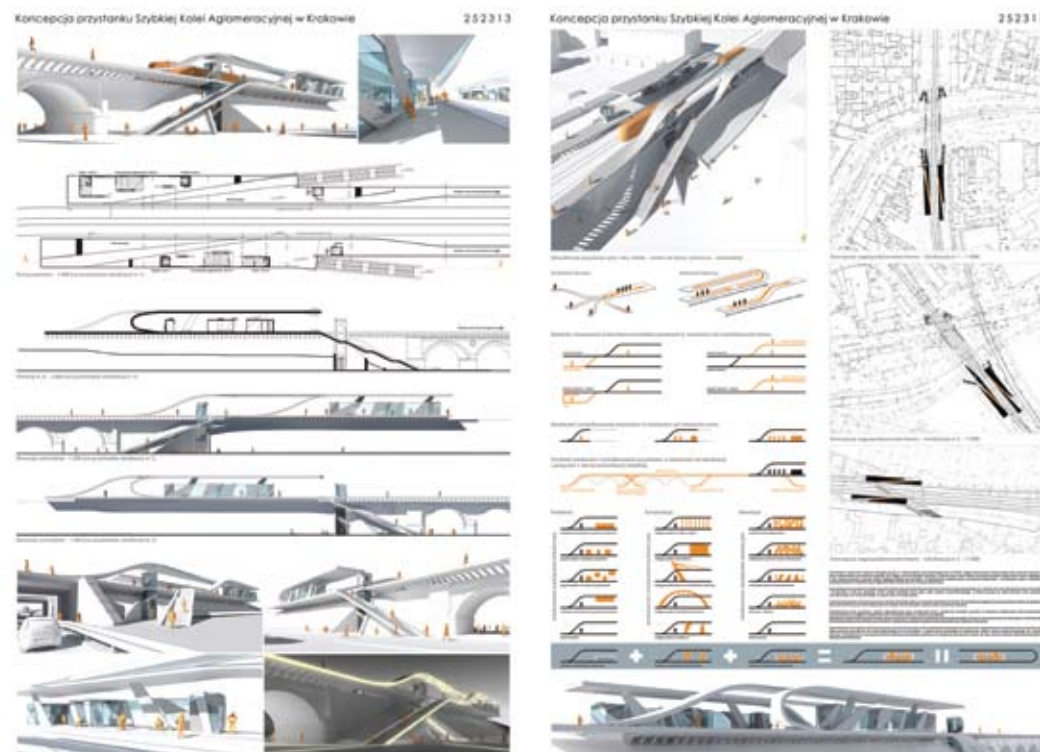
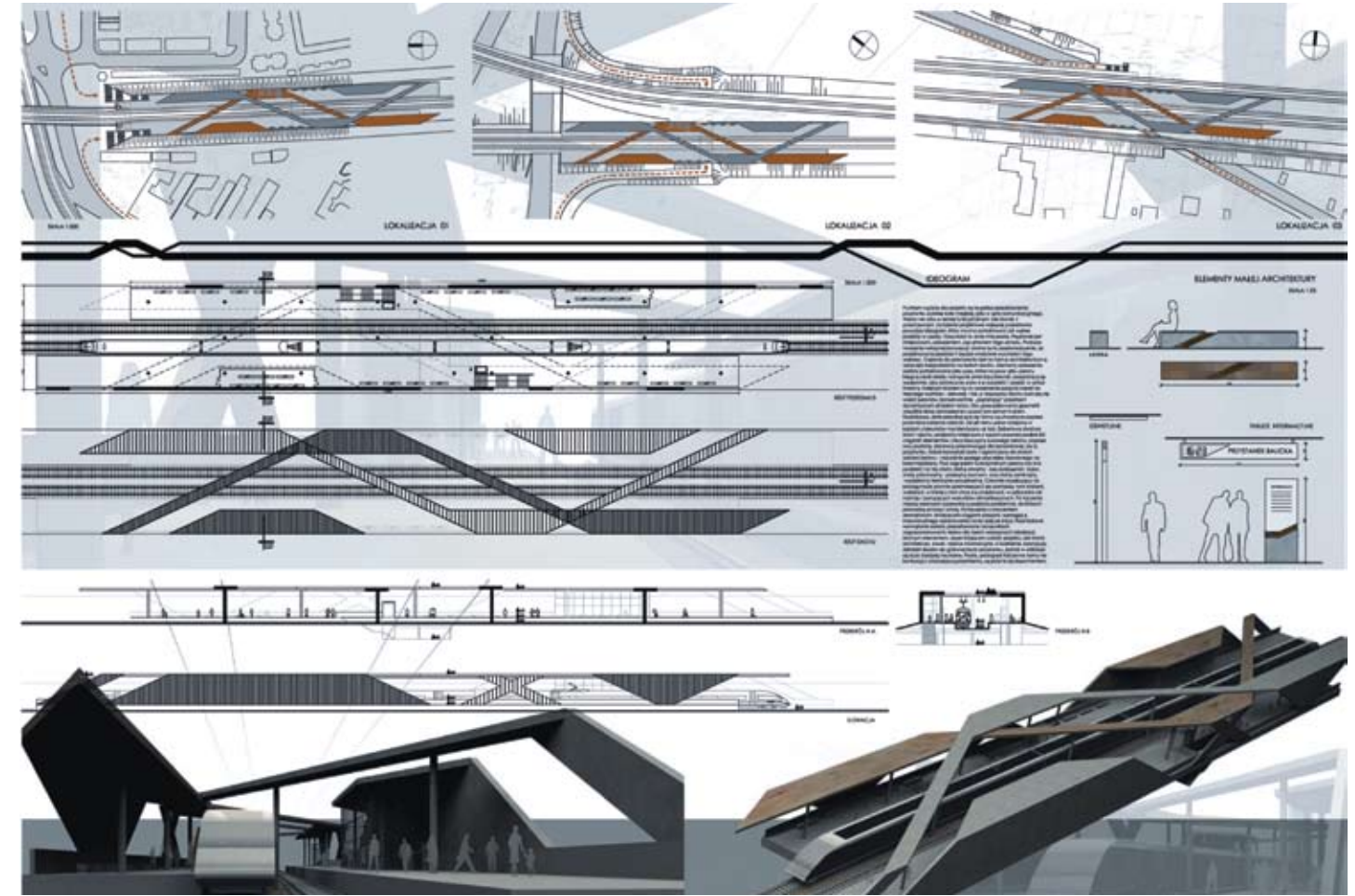

The design principles, the form, the space, the activities are composed by the same basic elements: structural elements, generative diaphragms, pathways have been designed beginning from similar and reproducible elements: compatible parts which, viewed in extension, define the limits of the building and the spaces. These elements are made of different materials based on structural and formal function that should have. The main structural steel, which is repeated every five meters, is composed by structure of metal.

The sections become the diaphragm between interior and exterior spaces. They are designed in recycled material, obtained by the re-use of railway sleepers, the basic elements of the rail. Many rail lines have previously used the wood for sleepers, and many of these are being replaced with more durable materials. Using this wood at the same time we get different benefits, both in terms of cost and in terms of environmental sustainability. We use a waste material to build new spaces: it is a regeneration principle that can be compared to the re-adaptation capacity of some structures.

**KONKURS STUDENCKI NA KONCEPCJE
WIEŻY NA RONDZIE MOGILSKIM W KRAKOWIE**

mta (11)

międzynarodowe
triennale
architektury

international
triennale
of architecture

JURY KONKURSU

Armando Dal Fabbro (Wenezja)
Herbert Bühler (Münster)
Wojciech Buliński (Kraków)
Raimund Fein(Cottbus)
Štefan Šlachta (Bratislava)

LICZBY

Na konkurs wpłynęło 370 wniosków do udziału w konkursie. 120 prac konkursowych nadesłali studenci szkół z: Białegostoku, Delft, Gdańska, Gliwic, Katowic, Krakowa, Lublina, Łodzi, Münster, Poznań, Szczecina, Trento, Udine, Warszawy, Wenecji, Wrocławia. Wszystkie prace spełniły warunki formalne podane w regulaminie.

OPINIA SĄDU KONKURSOWEGO

Jury mocno popiera ideę konkursu, który ma na celu wywołać dyskusję na temat lokowania, w takim mieście jak Kraków, wysokościowców. Jury chce szczególnie podkreślić olbrzymie zaangażowanie wszystkich uczestników konkursu, studiujących na dwudziestu europejskich wydziałach architektury oraz pogratulować Stowarzyszeniu Architektów Polskich sukcesu.

„Jury, po zapoznaniu się z tak szeroką paletą nadesłanych prac studenckich, jest zdania, że temat wysokiego budynku w zadanym miejscu wymaga dalszej dyskusji. Pozostaje nadal kwestia – jak pokazał konkurs, że nawet po przestudiowaniu odpowiednich materiałów, nie ma definitywnej odpowiedzi na postawione w konkursie pytanie. Z tego powodu Jury zdecydowało, pomimo bardzo wysokiego poziomu, nie przyznawać pierwszej nagrody. Jury, by uhonorować różnorodność bardzo dobrych rozwiązań, wyodrębniło trzy kategorie: kategoria 1 – dominanta pionowa, kategoria 2 – dominanta pozioma, kategoria 3 – hybryda i w każdej z nich przyznać nagrody.”

WYNIKI

Postanowiono zmienić podział nagród i przyznać 3 równorzędne II nagrody, każda po 500 €; 3 równorzędne III nagrody, każda po 200 € oraz 7 wyróżnień po 100 €.

KATEGORIA 1 – DOMINANTA PIONOWA

II NAGRODA

Artur Ignarski; Politechnika Krakowska
Za czytelną koncepcję wieży-bramy, zróżnicowane traktowanie elewacji. Za prostotę a jednocześnie siłę wyrazu.

III NAGRODA

Antonio Galdeman; Università IUAV di Venezia
Za profesjonalne rozwiązanie projektu, za bardzo dobrą architekturę.

WYRÓŻNIENIA

Piotr Białobrzewski, Marcin Kulesza; Politechnika Białostocka
Za krytyczną wypowiedź na temat współczesnego miasta zalanego reklamą, za mobilny, zmieniający się obiekt.
Marcin Kropidło, Filip Gałuszka; Politechnika Śląska
Za subtelne i bardzo przemyślane rozwiązanie przestrzeni w obrębie ronda.

KATEGORIA 2 – DOMINANTA POZIOMA

II NAGRODA

Ewelina Wawrzusiszyn, Przemysław Sobieszuk, Kamil Trojnieł, Paweł Zań, Marcin Smolarz; Politechnika Białostocka
Za zdecydowaną, mocną formę, za znalezienie odpowiedniej skali budowlanej w najbliższym kontekście urbanistycznym oraz za nowoczesne potraktowanie fasady.

III NAGRODA

Mateusz Zajkowski; Politechnika Warszawska
Za interesującą antytezę do wieży (do wysokościowca) przy jednoczesnej bardzo dobrej relacji z najbliższym kontekstem.

WYRÓŻNIENIA

Maciej Bojarczuk, Dorota Flor; Politechnika Lubelska
Za stworzenie nowej jakości przestrzeni publicznej w ludzkiej skali, za poetyckie potraktowanie „dachu”.
Maciej Kowalik; Politechnika Warszawska
Za współczesne i nowatorskie nawiązanie do tradycji Krakowa.
Aleksandra Papierowska; Politechnika Krakowska
Za stworzenie interesującej struktury wnętrza dla przestrzeni publicznej, za ciekawą odpowiedź na zastany kontekst.

KATEGORIA 3 – HYBRYDA

II NAGRODA

Sabrina Hasenau, Jana Dünow; Münster School of Architecture
Za ciekawą i przemyślaną ideę teoretyczną projektu, która znalazła odzwierciedlenie w kształcie formy przy zastosowaniu zmiennej sylwety budynku.

III NAGRODA

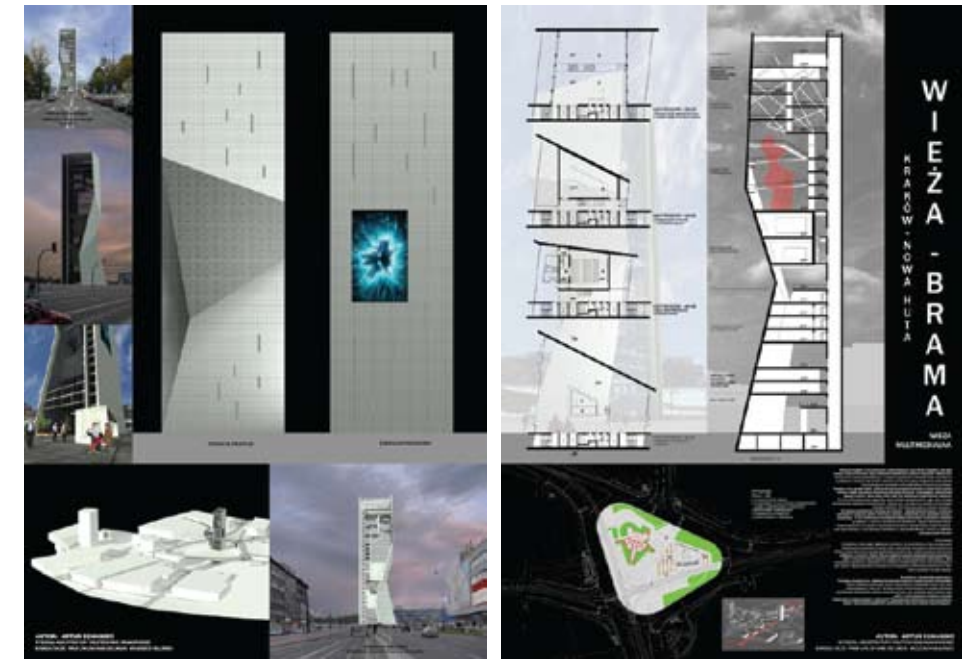
Andrzej Ryniecki, Wojciech Koziarski, Michał Polak; Politechnika Warszawska
Za oryginalną ideę wertykalnego parku miejskiego oraz za transparentną i dynamiczną formę.

WYRÓŻNIENIA

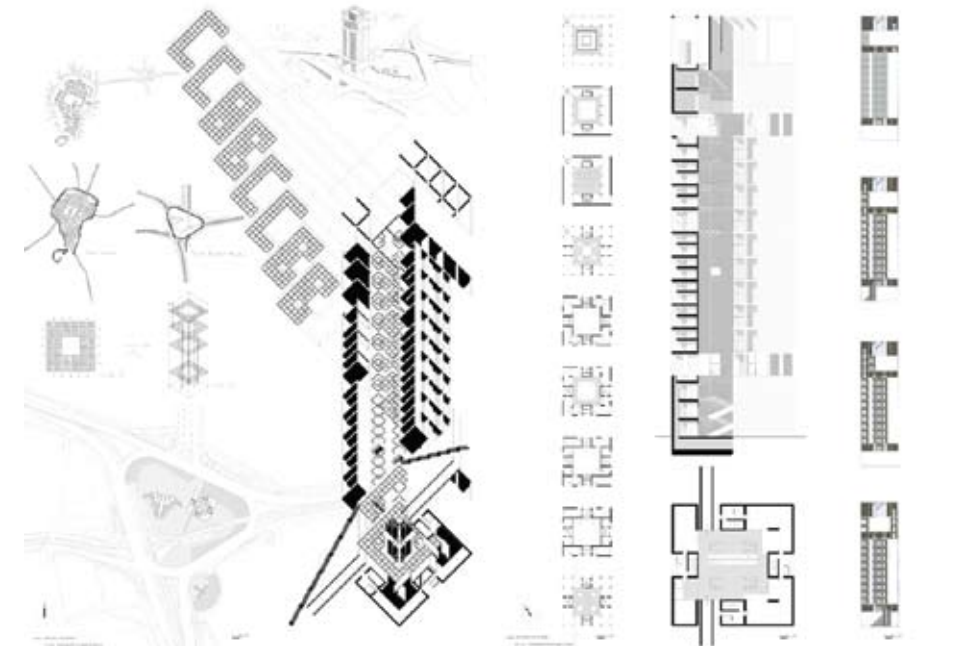
Krzysztof Szczepek, Kamila Szamot, Anna Ślimak; Politechnika Śląska
Za ekspresyjną formę wyrazu architektonicznego i rzeźbiarskie potraktowanie rzeczy architektonicznej.
Adam Godzic, Damian Przybyła, Adam Przyłucki, Damian Serwata; Politechnika Śląska
Za, po ciekawej analizie, zaproponowanie odważnej formy jako odpowiedzi na zadany temat.

KATEGORIA 1 – DOMINANTA PIONOWA

II NAGRODA – ARTUR IGNARSKI

III NAGRODA – ANTONIO GALDEMAN

WYRÓŻNIENIE – MARCIN KROPIDŁO, FILIP GAŁUSZKA

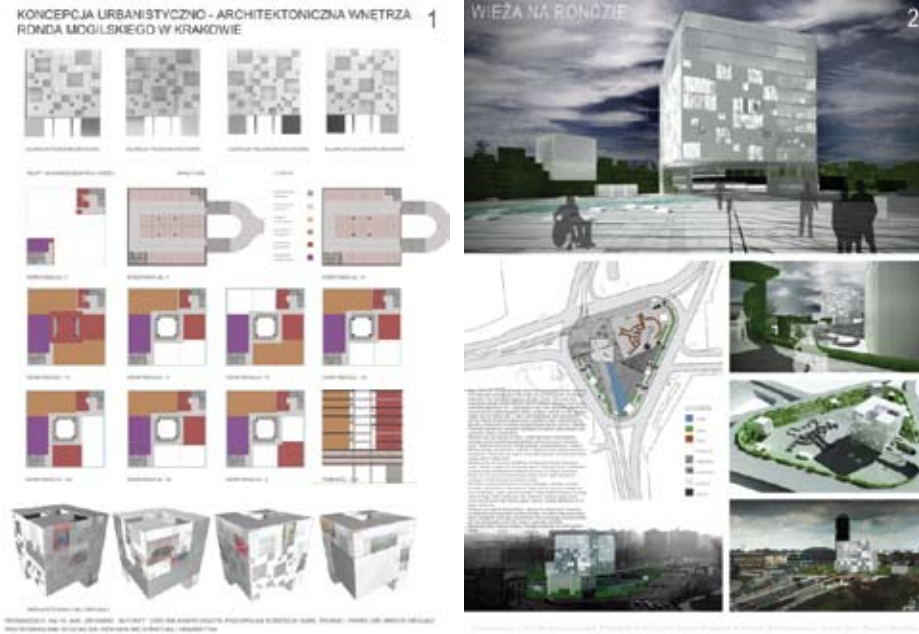

WYRÓŻNIENIE – PIOTR BIAŁOBRZESKI, MARCIN KULESZA

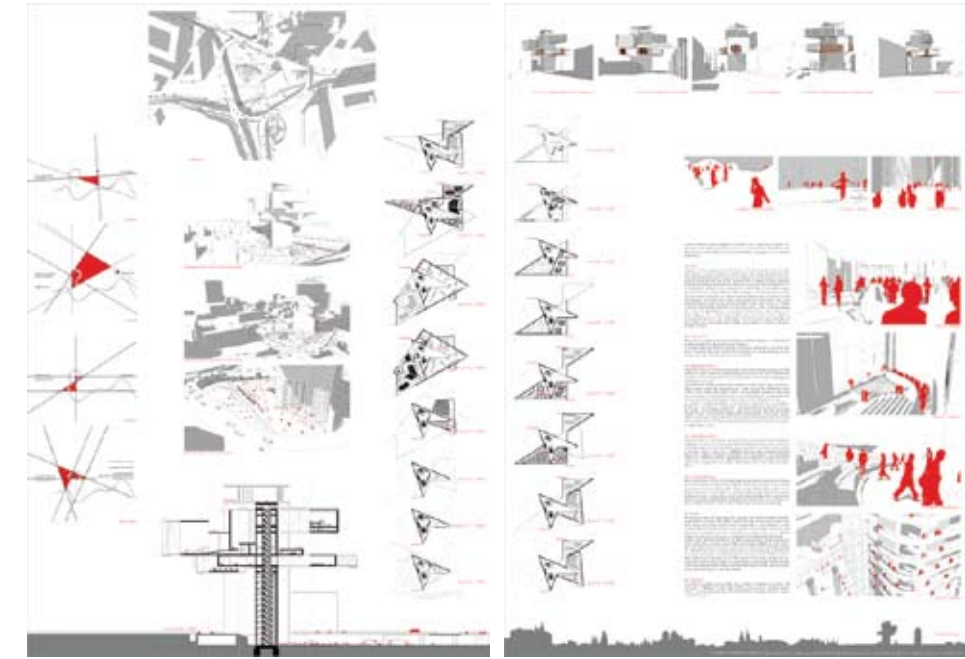

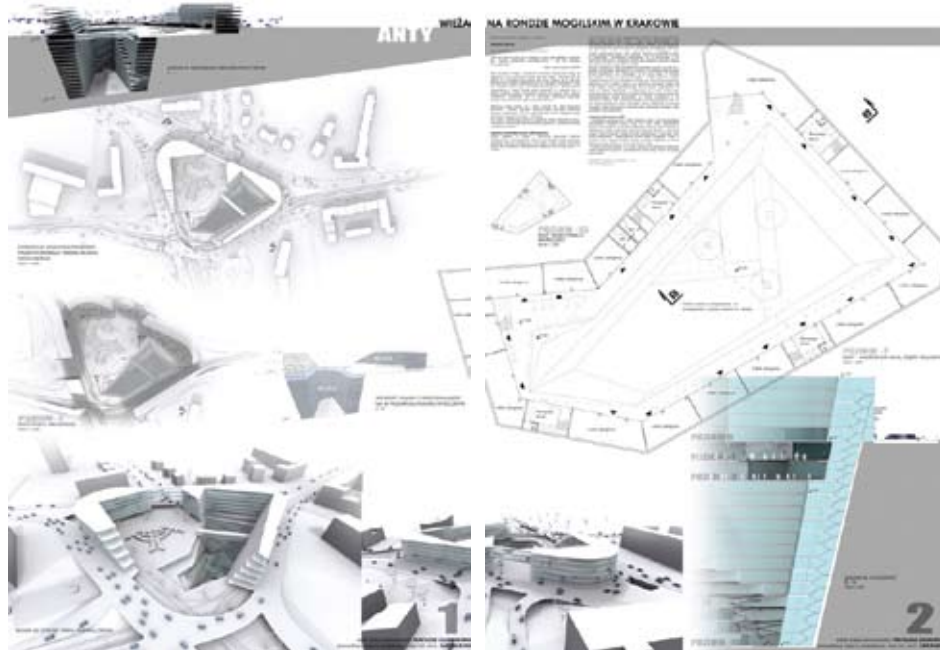
KATEGORIA 2 – DOMINANTA POZIOMA
II NAGRODA – EWELINA WAWRZUSISZYN, PRZEMYSŁAW SOBIESZUK, KAMIL TROJNIEL, PAWEŁ ZAŃ, MARCIN SMOLARZ

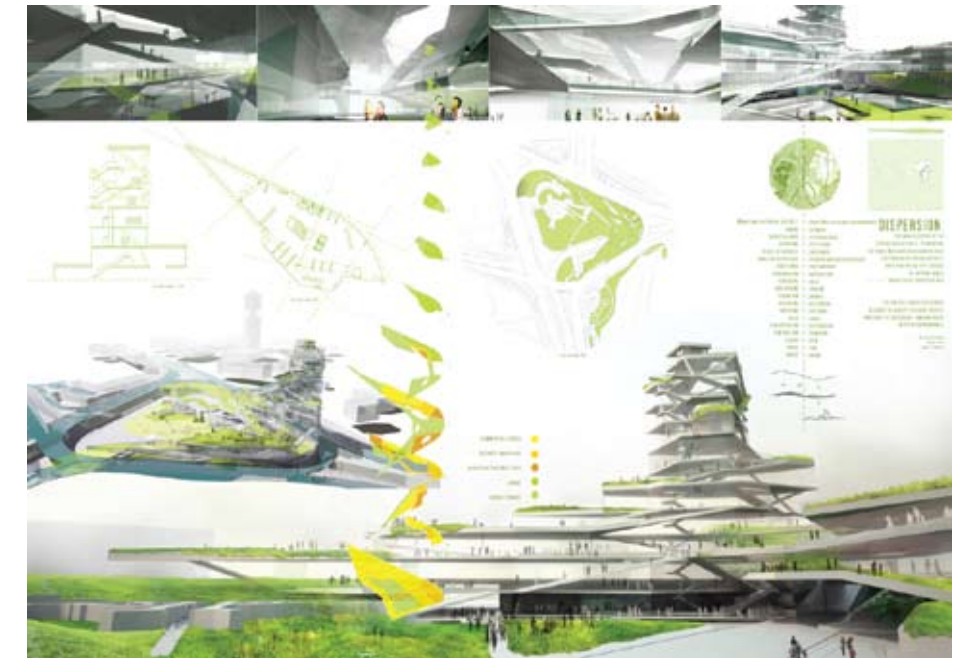
KATEGORIA 3 – HYBRYDA
II NAGRODA – SABRINA HASENAU, JANA DÜNOW

III NAGRODA – MATEUSZ ZAJKOWSKI

III NAGRODA – ANDRZEJ RYKIECKI, WOJCIECH KOZIARSKI, MICHAŁ POLAK

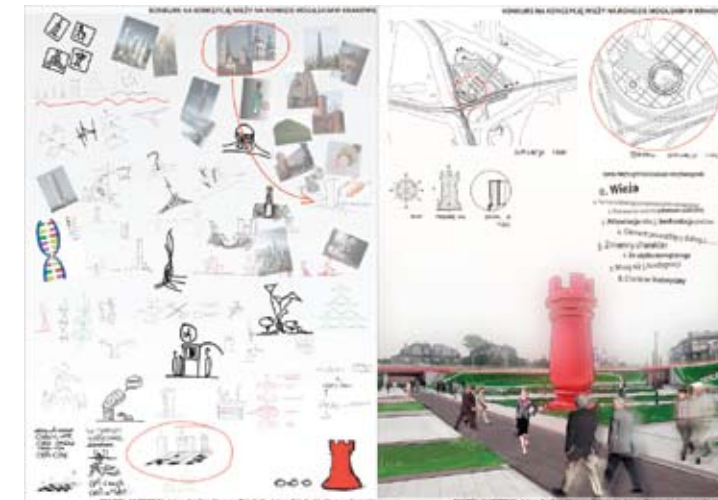
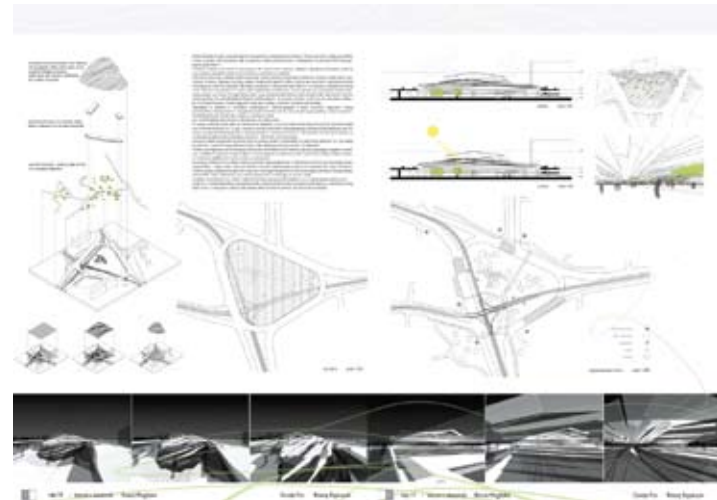
WYRÓŻNIENIE – ALEKSANDRA PAPIEROWSKA

WYRÓŻNIENIE – MACIEJ BOJARCZUK, DOROTA FLOR

WYRÓŻNIENIE – MACIEJ KOWALIK

WYRÓŻNIENIE – ADAM GODZIC, DAMIAN PRZYBYŁA, ADAM PRZYŁUCKI, DAMIAN SERWATA

WYRÓŻNIENIE – KRYSZTIAN SZCZEPK, KAMILA SZAMOT, ANNA ŚLIMAK

JURY KONKURSU

Agata Pankiewicz (ASP Kraków)
Wojciech Prażmowski (PWSFTViT Łódź)
Jiri Siostrzonek (ITF Opava)
Tomek Sikora (Warszawa)

LICZBY

Do obrad jury zostało dopuszczonych osiemdziesięciu trzech uczestników konkursu. Jury przyznało: 3 nagrody, 3 wyróżnienia, do wystawy pokonkursowej zakwalifikowano 18 osób.

WYNIKI

W dniu 15.03. 2009 odbyło się posiedzenie jury, które na podstawie kodowanych wydruków barwnych oraz kodowanej prezentacji multimedialnej zawierającej prace uczestników konkursu, wyłoniło następujące nagrody:

I NAGRODA

Marcel

II NAGRODA

Manuela Dąbkowska

III NAGRODA

Arkadiusz Gola

WYRÓŻNIENIA RÓWNOWAŻNE

Michał Bojara
Kamila Gorzałek
Marcin Górski

II NAGRODA – MANUELA DĄBKOWSKA

III NAGRODA – ARKADIUSZ GOLA

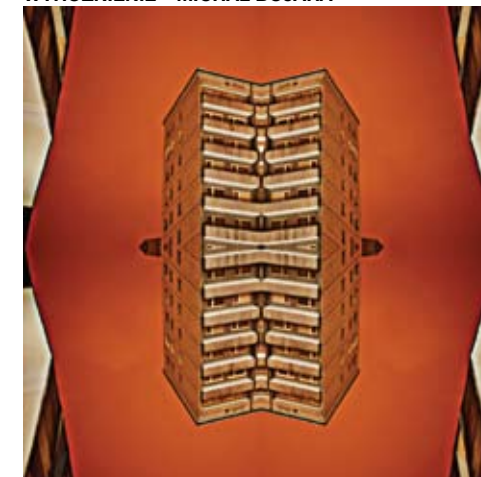
WYRÓŻNIENIE – KAMILA GORZAŁEK

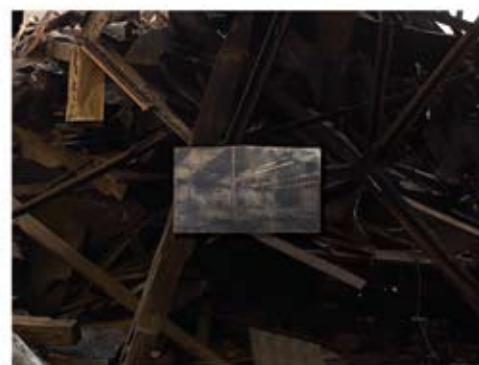
WYRÓŻNIENIE – MARCIN GÓRSKI

WYRÓŻNIENIE – MICHAŁ BOJARA

I NAGRODA – MARCEL

DYPLOM ROKU IM. ZBYSZKA ZAWISTOWSKIEGO

Jak co roku u progu wiosny odbyła się w marcu kolejna edycja Dorocznej Nagrody SARP na najlepszy dyplom, który uzyskał w roku poprzedzającym tytuł magistra inżyniera architekta na polskich uczelniach – Dyplom Roku im. Zbyszka Zawistowskiego.

Tradycyjnie też do nagrody tej pretendują projekty zakwalifikowane przez Komisję powołaną przez właściwy zarząd oddziału SARP w porozumieniu z wydziałami architektury.

W tym roku do Nagrody zgłoszone zostały projekty dyplomowe z dziewięciu uczelni architektonicznych w całym kraju. Każda uczelnia mogła wytypować po 3 prace dyplomowe.

Po raz pierwszy w historii przyznawania tej Nagrody, zgłoszone zostały trzy prace dyplomowe z Wydziału Architektury i Wzornictwa Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu – jak się okazało, z sukcesem, bowiem dyplom jednego z absolwentów tego wydziału został doceniony przez jury.

Tegoroczną uroczystość Dyplomu Roku uświetnili swoją obecnością m.in. Pani Elżbieta Zawistowska (żona przedwcześnie zmarłego Zbyszka Zawistowskiego, który od 2000 roku jest Patronem Nagrody) oraz przedstawiciele rządu w osobach ministra Piotra Żuchowskiego – sekretarza stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz wiceministra Olgierda R. Dziekońskiego – podsekretarza stanu w Ministerstwie Infrastruktury.

Jak zwykle nie zawiedli zasłużeń dla architektury i stowarzyszeniowej działalności prof. Przemysław Szafer z żoną, Tadeusz Barucki, Krzysztof Chwalibóg z żoną. Za ich obecność na tak ważnej uroczystości jesteśmy ogromnie wdzięczni. Obecny był również Jakub Waclawek – prezes Oddziału Warszawskiego, który w imieniu zarządu oddziału zadeklarował wsparcie finansowe dla tej Nagrody.

JURY OBRADOWAŁO W SKŁADZIE

arch. Jerzy Grochulski – przewodniczący jury, Prezes SARP
arch. Henryk Łąguna – sędzia referent
arch. Marta Sroczyńska – TUP
arch. Waldemar Jasiewicz – SARP O/Białystok
arch. Stefan Ciecholewski – SARP O/Wybrzeże
arch. Krystyna Łyczakowska – SARP O/Kraków
arch. Zenon Stępniewski – SARP O/Poznań
arch. Marek Orłowski – SARP O/Szczecin
arch. Beata Goczoł – SARP O/Katowice
arch. Paweł Czaplicki – SARP O/Warszawa
arch. Zdzisław Pawlak – SARP O/Wrocław

DOROCZNĄ NAGRODĘ SARP IM. ZBYSZKA ZAWISTOWSKIEGO DYPLOM ROKU OTRZYMAŁA:

arch. Dorota Żurek
za pracę dyplomową: Muzeum – projekt muzeum archeologicznego Gyeonggi – do Jeongok w Korei Południowej.
wykonaną na Wydziale Architektury Politechniki ŚLĄSKIEJ pod kierunkiem: dr inż. arch. Damiana Radwańskiego

Uzasadnienie jury:

Praca w sposób bardzo wyrazisty, skromny, przy użyciu ograniczonej liczby środków wyrazu urbanistycznego i architektonicznego, prezentuje oryginalny sposób spojrzenia na przestrzeń muzeum. Przestrzeń muzealna są w zasadzie wykreowane przez naturalny materiał budowlany jakim jest otaczający teren oraz zastosowany system oświetlenia. Za ciekawe i kreatywne Jury uznało sposób zwiedzania przestrzeni podziemnych muzeum w postaci spaceru w labiryncie wytworzonym przez system przestrzeni komnat – miejsc ekspozycji oraz korytarzy. Za duży walor Jury uznało wyeksponowanie wykopalisk archeologicznych, a nie architektury, która służy podkreśleniu wydobywanych z wnętrza ziemi eksponatów archeologicznych operując wrażliwymi i adekwatnymi środkami wyrazu. Jury zwraca uwagę na wysoki poziom intelektualny i warsztatowy pracy.

Przyznano również wyróżnienia I-go i II-go stopnia.

DWA WYRÓŻNIENIA I-GO STOPNIA OTRZYMAŁI:

arch. Mikołaj Molenda
za pracę dyplomową: Projekt kliniki okulistycznej. Architektura zdrowia w oparciu o model Planetree i analizy własne.

wykonaną na WYDZIALE ARCHITEKTURY I WZORNICTWA AKADEMII SZTUK PIĘKNYCH W POZNANIU pod kierunkiem: dr hab. arch. Ewy Pruszevicz – Sipińskiej

Uzasadnienie jury:

Praca przedstawia obszerne studium uwarunkowań – zarówno w skali zagospodarowania terenu jak i czynników funkcjonalnych projektowanego obiektu. Na podkreślenie zasługuje logiczna i spójna prezentacja multimedialna pracy, którą członkowie Jury uznali jednogłośnie za najlepszą oraz bardzo dobry poziom warsztatowy rozwiązań architektonicznych.

arch. Kinga Siedlaczek
za pracę dyplomową: Wyspa zdarzeń. Hybrydowa zabudowa usługowo-mieszkalniowa w centrum współczesnego miasta.

wykonaną na WYDZIALE ARCHITEKTURY POLITECHNIKI ŚLĄSKIEJ pod kierunkiem: dr inż. arch. Grzegorza Nawrota

Uzasadnienie jury:

Wyróżnienie przyznano za wnikliwą próbę usystematyzowania miejskiej przestrzeni w model funkcjonalno-przestrzenny zespołu mieszkaniowo-usługowego, których wymagania zostały podporządkowane wymaganiom biopsychicznym człowieka. Praca stanowi ważny głos w dyskusji nad kreowaniem przestrzeni publicznej. Na szczególne podkreślenie zasługuje znakomita prezentacja przedstawionej pracy.

DWA WYRÓŻNIENIA II-GO STOPNIA OTRZYMAŁI:

arch. Jakub Kowalczyk
za pracę dyplomową: Centrum nurkowania – Zakrzówek.
wykonaną na WYDZIALE ARCHITEKTURY POLITECHNIKI KRAKOWSKIEJ pod kierunkiem: prof. dr hab. inż. arch. Dariusza Kozłowskiego

Uzasadnienie jury:

Praca została wyróżniona za bardzo czytelne zdefiniowanie architektonicznej oprawy dla funkcji, która istnieje w tym miejscu od lat. Nurkowie zaanektowali je już dawno stąd wpisanie się nieco kontrowersyjnej bryły w przestrzeń daje jednak poczucie naturalnej kontynuacji. Wybitne opracowanie graficzne doskonale oddaje romantyzm poszukiwaczy przygód jakimi są nurkowie.

arch. Natalia Paszkowska
za pracę dyplomową: Projekt START.
wykonaną na WYDZIALE ARCHITEKTURY POLITECHNIKI WARSZAWSKIEJ pod kierunkiem: prof. ndzw. dr hab. inż. arch. Stefana Kuryłowicza

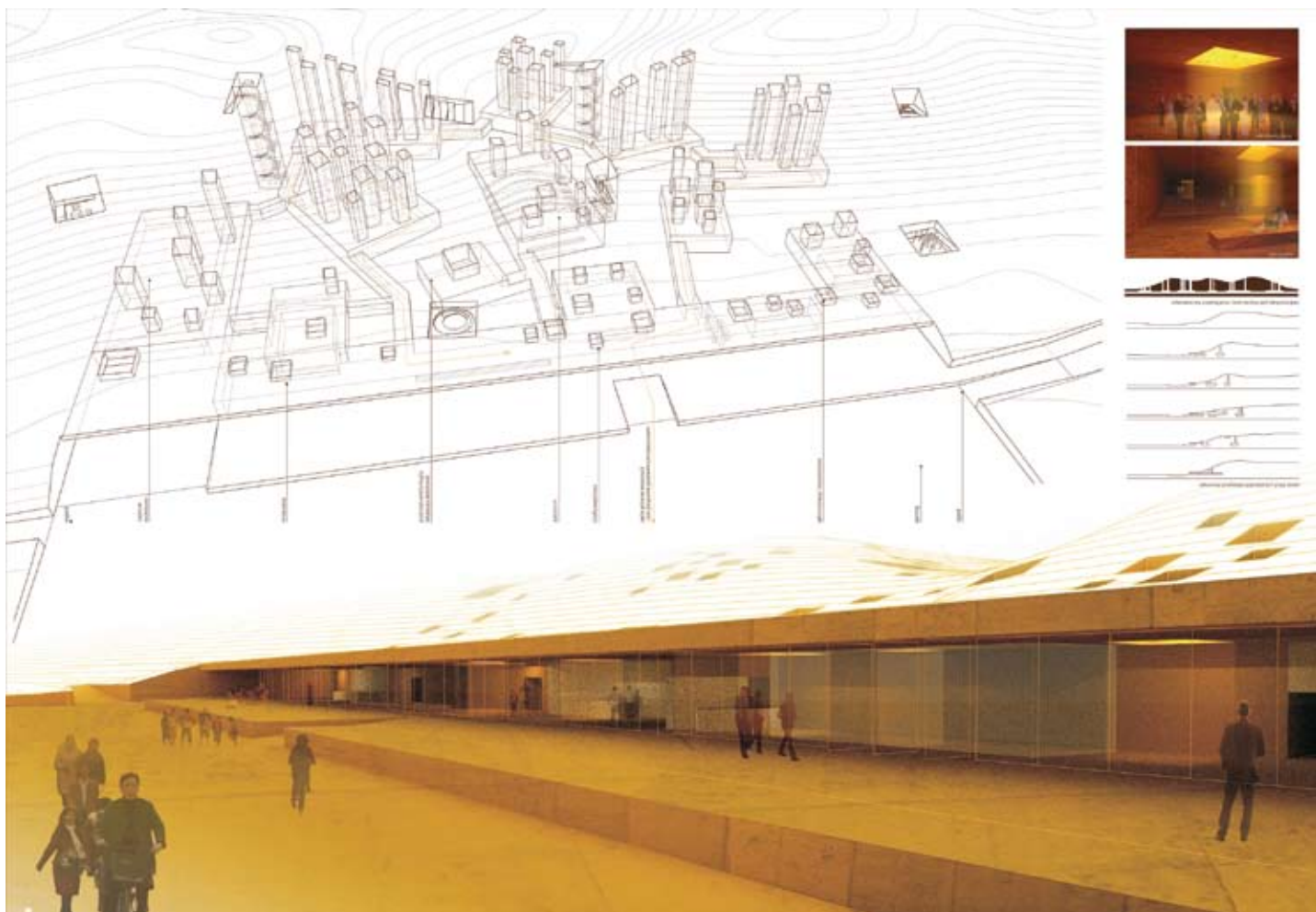
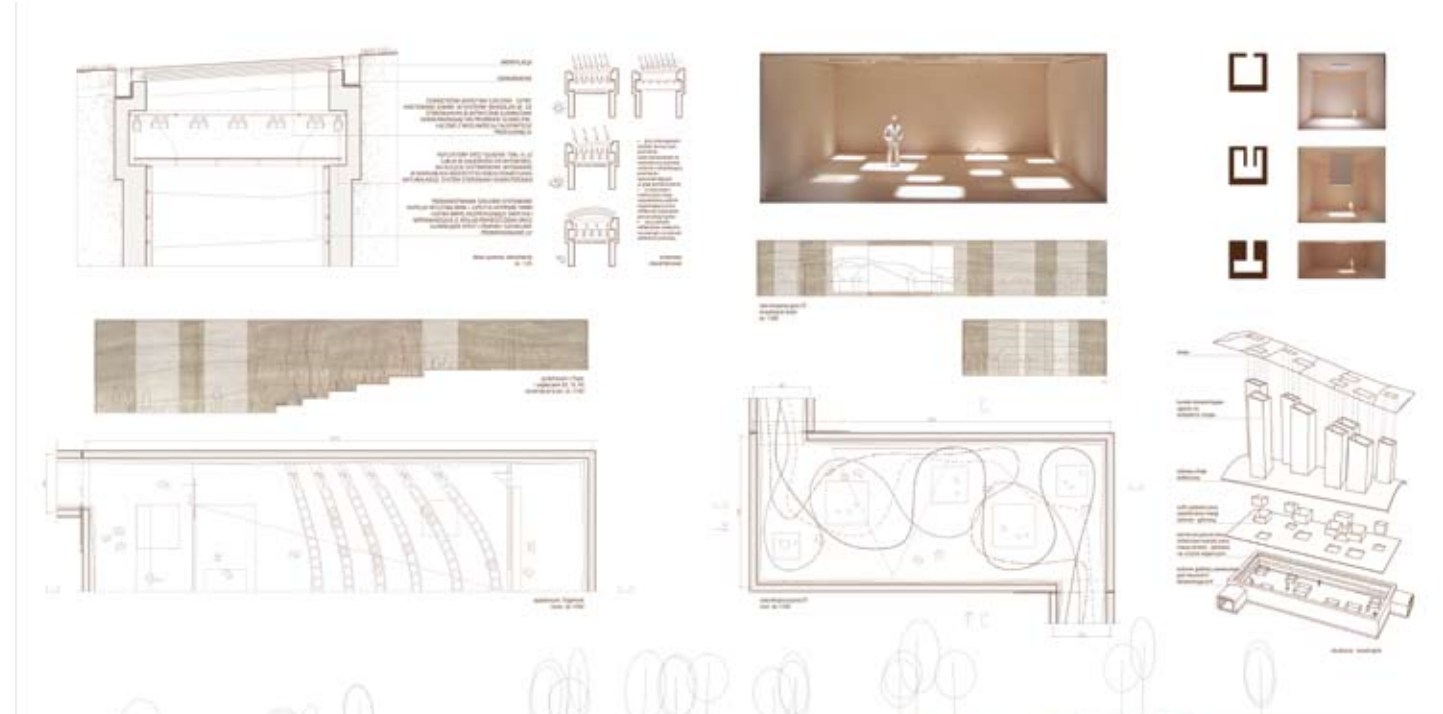
Uzasadnienie jury:

Praca podejmuje niezwykle istotny problem rewitalizacji budownictwa z wielkiej płyty, jak również ciągle nie rozwiązane problemu w wielu miastach polskich, braku mieszkań komunalnych. Na wyróżnienie zasługuje wysoki poziom warsztatowy oraz ciekawe, choć kontrowersyjne propozycje przekształceń rozwiązań plastycznych elewacji.

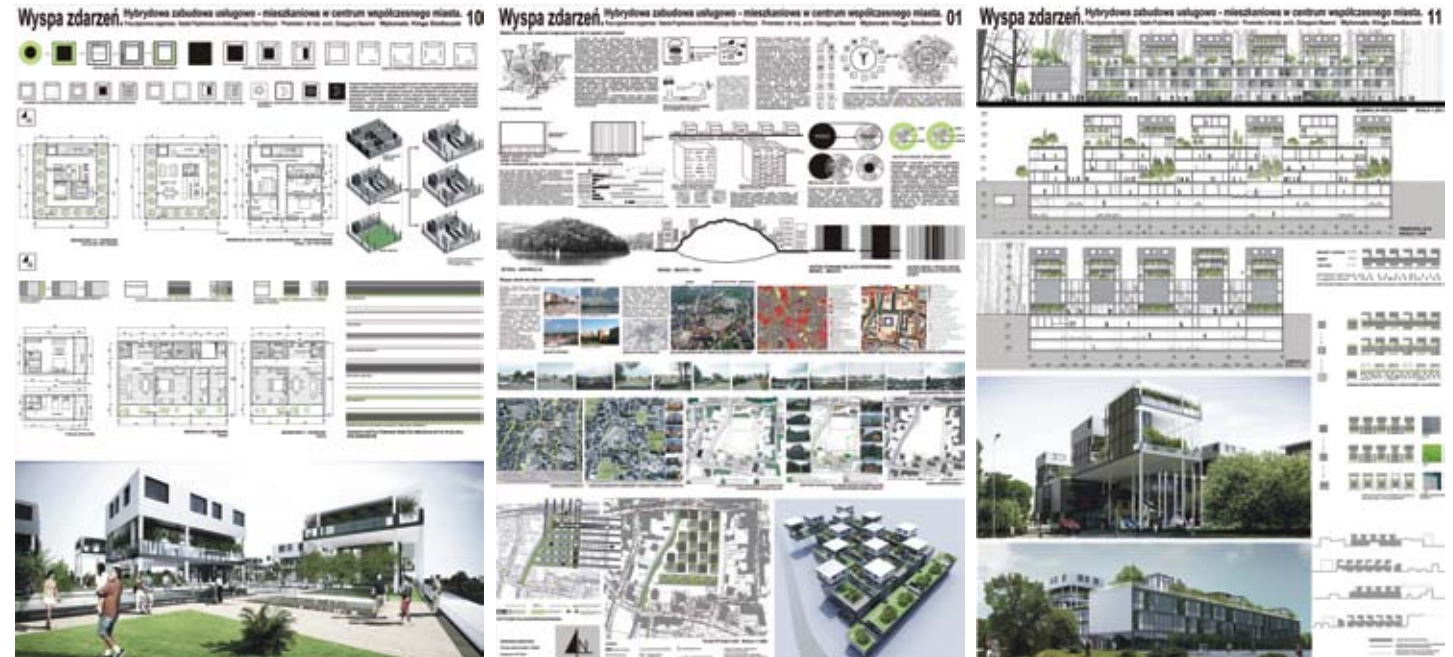
ab

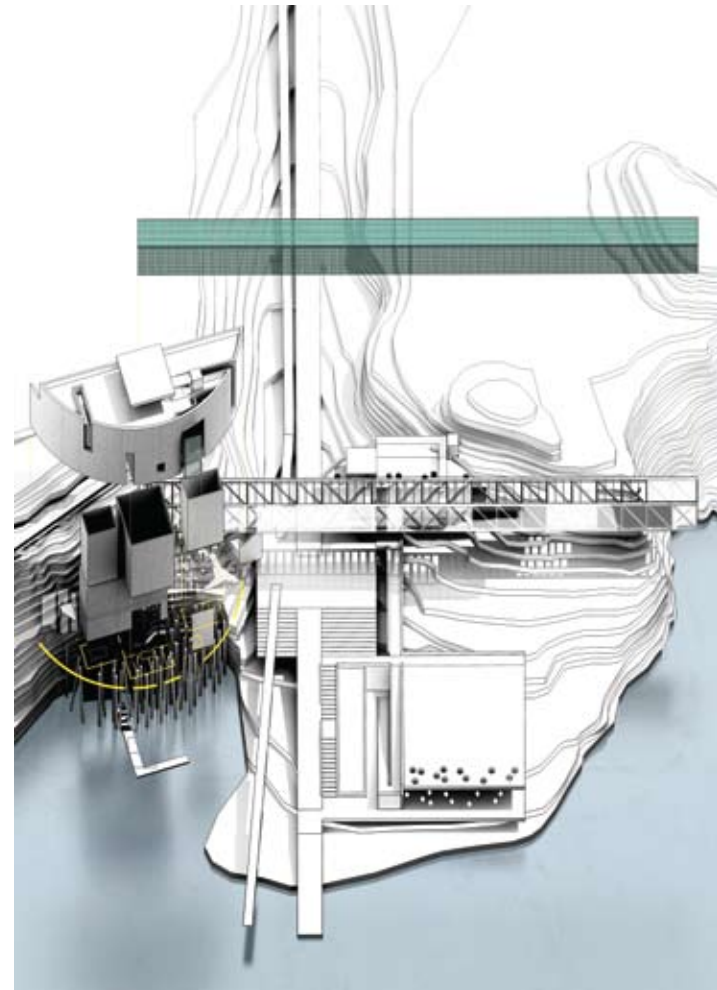
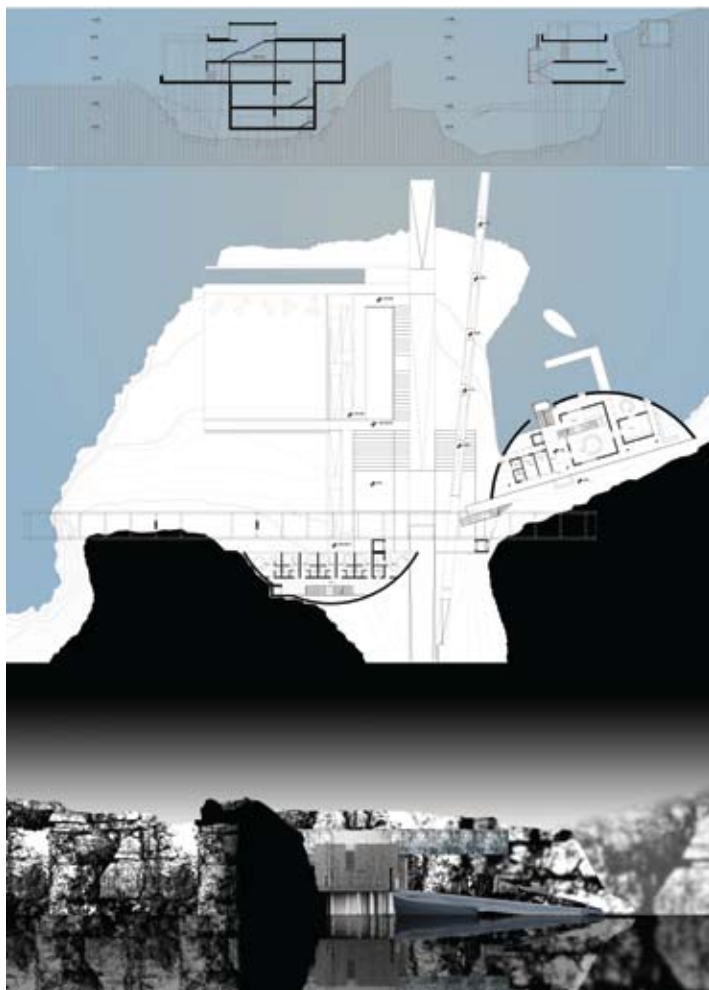
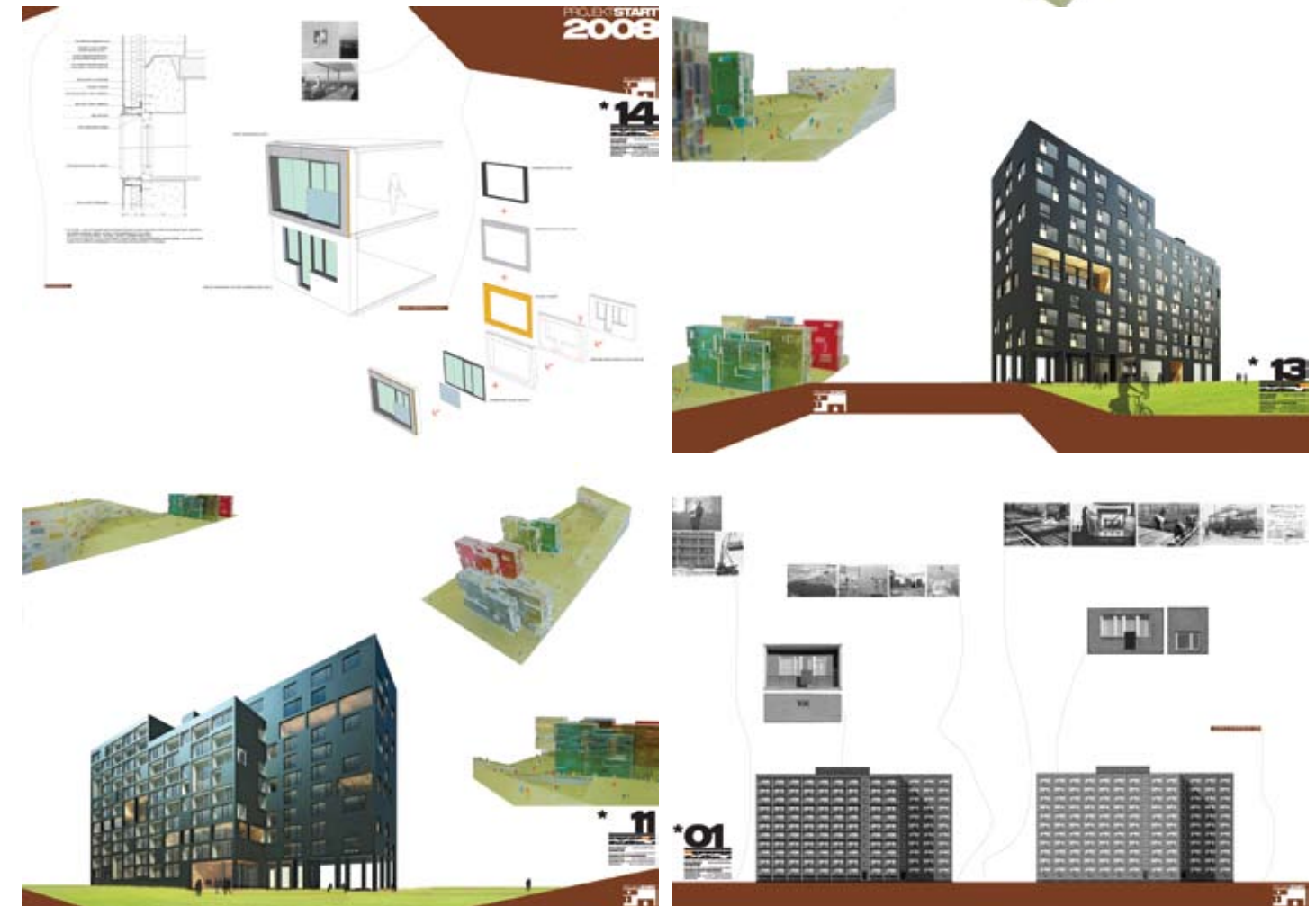
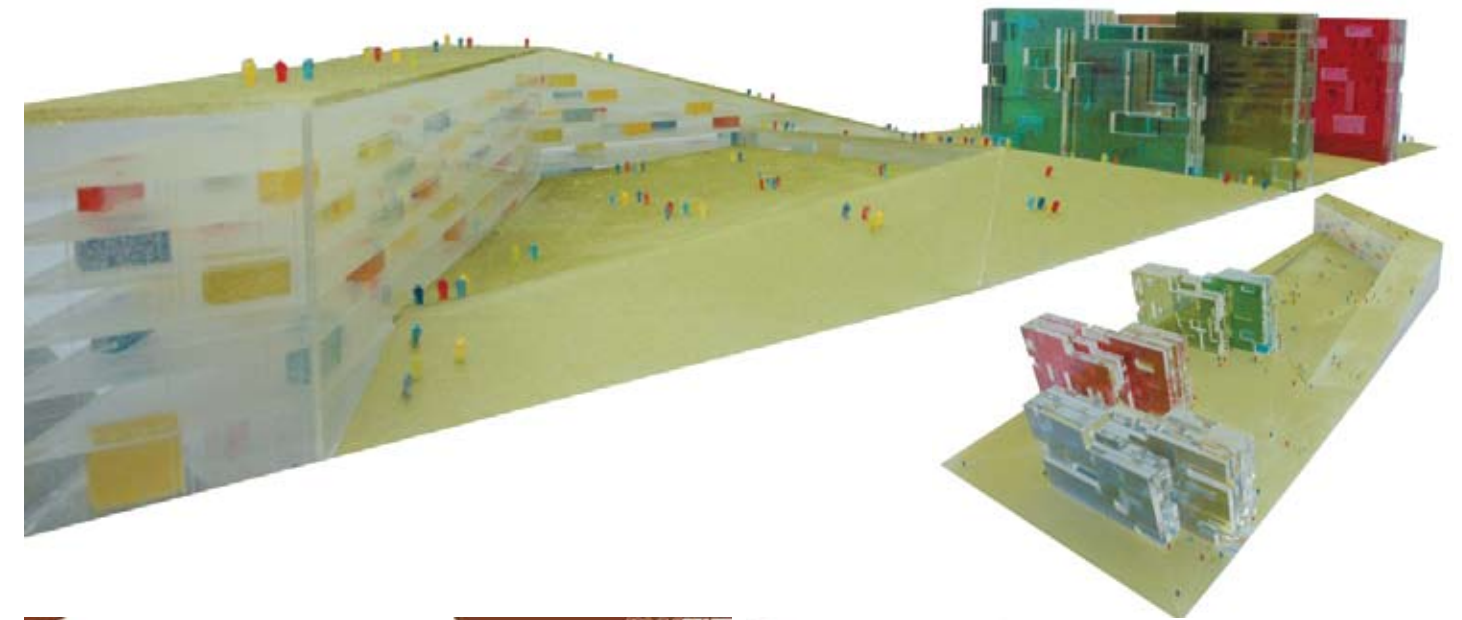
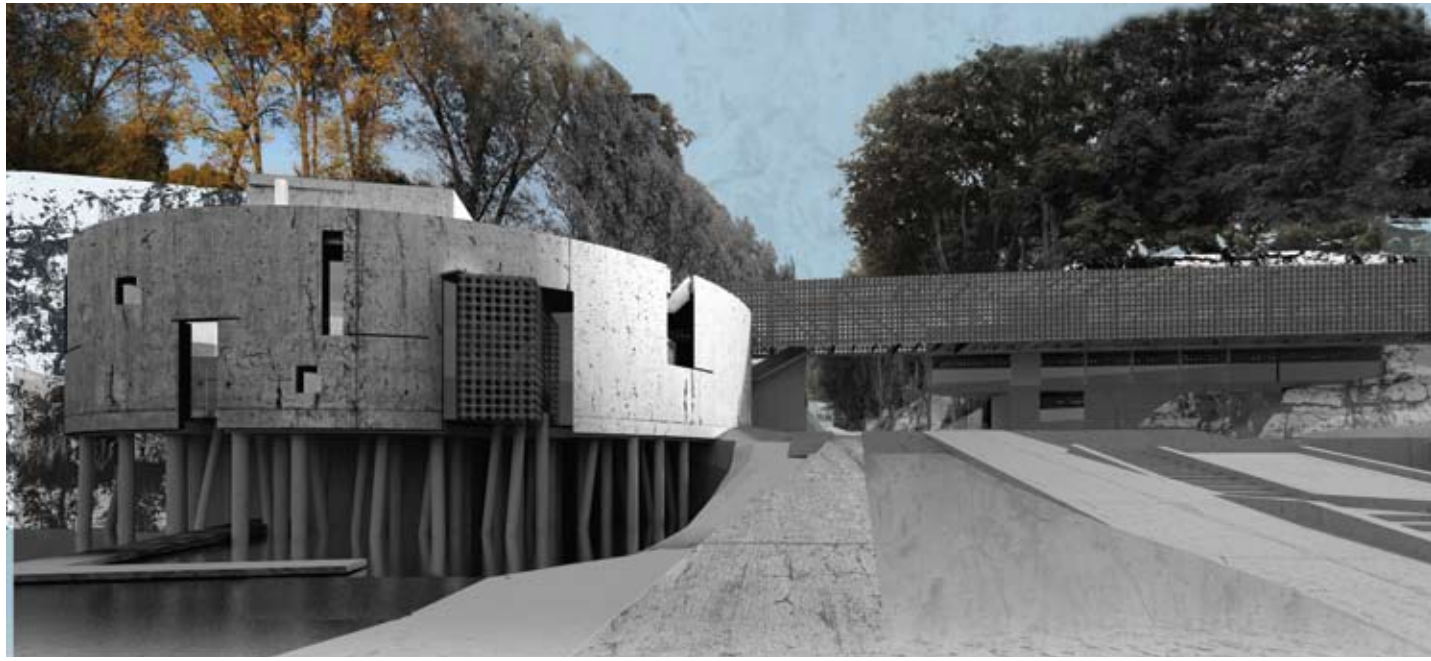

NAGRODY MINISTRA KULTURY PO RAZ PIERWSZY RÓWNIEŻ W DZIEDZINIE ARCHITEKTURY

16 osób zasłużonych dla polskiej kultury otrzymało Nagrody Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Po raz pierwszy w historii nagrody minister Bogdan Zdrojewski uhonorował nią architekta – prof. Stefana Kuryłowicza, autora projektów wielu znakomitych obiektów, wykładowcy na warszawskim Wydziale Architektury, laureata Honorowej Nagrody SARP.

Nagrody odebrali również zdobywcy Złotego Lwa podczas ubiegłorocznego Międzynarodowego Biennale Architektury w Wenecji za polski pawilon "Hotel Polonia": kuratorzy Grzegorz Piątek i Jarosław Trybuś i artyści: Kobas Laksa i Nicolas Groszpiere.

Nagrody ministra kultury przyznane zostały za całokształt działalności lub za wybitne osiągnięcia w danym roku w dziedzinach twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony dóbr kultury. Otrzymali je również m.in. historyczka i krytyk literacka Maria Janion,

Konkurs pod patronatem Prezydenta Miasta Krakowa, zorganizowany przez SARP, Małopolską Okręgową Izbę Architektów i "Dziennik Polski" – stanowił podsumowanie działalności architektonicznej w minionym 20-leciu. Do konkursu o tytuł Krakowskiego Architekta Roku 2008 zgłoszono ponad 50 obiektów. Pierwsza jego edycja, która stanowiła podsumowanie minionego 20-lecia, miała charakter plebiscytu, bowiem na najlepsze inwestycje głosowali Czytelnicy, wysyłając kupony drukowane w „Dzienniku Polskim”. W kategorii budynek użyteczności publicznej nagrodą I stopnia uhonorowany został – zbudowany w 2007r. – Pawilon Wypiański 2000 przy krakowskim placu Wszystkich Świętych, według projektu arch. Krzysztofa Ingardena (we współpracy z arch. Jackiem Ewy); II stopnia – most Kotlarski, zaprojektowany przez arch. Witolda Gawłowskiego i zbudowany w latach 2000–2001,

pisarka Dorota Masłowska, rzeźbiarz Mirosław Bałka, aktorka Magdalena Cielecka, dramaturg i reżyser teatralny Jan Klata, reżyser, scenarzysta, aktor, poeta i malarz Jerzy Skolimowski, historyk, krytyk sztuki i dyrektor Muzeum Sztuki w Łodzi Jarosław Suchan; reżyserka i scenarzystka Małgorzata Szumowska. Honorową Nagrodę Ministra Kultury otrzymał aktor Franciszek Pieczka.

Minister kultury Bogdan Zdrojewski podkreślił podczas uroczystości, że grono laureatów nagród tworzy "wybitny zespół ludzi, z którego polska kultura może być dumna i którzy rozślawiają imię Polski za granicą".

Nagroda ta stała się bardzo ważna w środowisku, jest wyczekiwana i szeroko komentowana. Pozwala Ministrowi Kultury i Dziedzictwa Narodowego podkreślić najważniejsze nurty i zjawiska pojawiające się w kulturze poprzez

uhonorowanie osób, które je tworzą i reprezentują. Tym bardziej cieszy fakt, że po raz pierwszy zostały nią uhonorowane osoby ze środowiska architektonicznego. Serdecznie gratulujemy !!

ab

MAJOWE WYKŁADY DLA ARCHITEKTÓW W KRAKOWIE I KATOWICACH

7 maja w surowych piwnicach Klubu PAUZA w Krakowie i 8 maja w Szybie Wilson w Katowicach odbyły się wykłady dla architektów w ramach cyklu ŚWIADOME WNĘTRZE 2009. Licznie przybyli goście (140 – Kraków, 100 – Katowice) wysłuchali wykładów poprowadzonych przez Henrika Kjellberga ze szwedzkiego Studia Projektowego o4i oraz Julię Lauefer i Marcusa Keichela z niemieckiej pracowni Lauefer+Keichel.

Henrik Kjellberg w prezentacji „Kreowanie wyposażenia wnętrz – inspiracja przez zmianę” z dużym humorem ukazał nam życie projektanta, który musi być bardzo dobrym biznesmenem, aby jego produkty zostały zauważone. Poprowadził nas przez tę ciężką drogę opowiadając historię wprowadzania na rynek magnetycznej podstawki pod garnek Magnifik. Myślą przewodnią prezentacji były zmiany zachodzące w stylu pracy i postęp technologiczny, który umożliwił nam pracę niemal w każdym miejscu, nie tylko w biurze, ale również w różnych miejscach użyteczności publicznej. Z tej koncepcji wyrósł m.in. produkt typu WorkFlow, czyli futurystyczne biurko-lóżko, które jest jedną bryłą i umożliwia pracę w pozycji stojącej, siedzącej oraz leżącej. Kolejną odpowiedzią na zapotrzebowanie miejsca pracy w przestrzeniach wspólnych jest system do lobby Diagonal, który jest połączeniem sofy i ścianki działowej. Pełni zarówno funkcję miejsca do siedzenia, jak i elementu dzielącego przestrzeń. Dzięki ukośnym (diagonal) cięciom na sofie w pełni mobilne ścianki mogą łączyć ze sobą kilka modułów w różnych konfiguracjach. Produkt oferuje elastyczne rozwiązanie związane z nową formą pracy, koniecznością odbywania krótkich spotkań i jednocześnie poszukiwania akustycznej oraz wizualnej prywatności podczas pracy i prowadzonych rozmów. Jednym z zamierzeń projektowych było stworzenie mebla, do którego można podejść z każdej strony.

Henrik Kjellberg bardzo ciekawie poprowadził nas przez cały proces projektowania od koncepcji, poprzez style pracy nowej generacji pracowników, problemy z jakimi projektant musi się uporać, aż po produkt finalny. Z kolei Julia Lauefer i Marcus Keichel w wykładzie „Design i komfort – synergia czy kompromis” zaprezentowali nam czym dla nich jest design. Oznacza on projektowanie przedmiotów codziennego użytku, które powinny być wykonane w taki sposób, aby ludzie używając ich czuli się komfortowo. Ale co właściwie oznacza „uczucie komfortu”? Projektanci z niemiecką precyzją wskazywali na przykłady rodziny mebli SOFT X najważniejsze kryteria, którymi się kierują przy projektowaniu. Po pierwsze estetyczna jakość, zgodnie z którą sam aspekt wizualny krzesła musi u użytkownika wywoływać uczucie komfortu. Użytkownik musi być przekonany, że właśnie to krzesło idealnie pasuje do wyposażanej przestrzeni. Można to uzyskać np. poprzez proste, minimalistyczne kształty, połączenie szlachetnych materiałów wysokiej jakości, czy stworzenie bazowego mebla, który przy pomocy akcesoriów łatwo dostosować do indywidualnych wymagań. Po drugie ergonomiczna jakość, ponieważ „poczucie komfortu” zawiera w sobie aspekt „wygodnego siedzenia”. Jeżeli nie uda się zapewnić odpowiedniego komfortu podczas siedzenia, oznacza to, że nie udało się stworzyć nic poza zwykłym krzesłem. Jeżeli krzesło jest sztywne, to przede wszystkim należy nadać siedzisku i oparciu odpowiedni kształt.

Po trzecie rozszerzalność produktu. Aby tworzyć wyraźne wizerunki, architekci integrują meble jako system doskonale do siebie pasujących przedmiotów poprzez wyodrębnienie detalu, który staje się symbolem rodziny mebli. Należy jednak pamiętać, że ten detal nie może być tylko jakimkolwiek „dodatkiem”, ale powinien być czymś uzasadnionym zarówno pod względem estetyki jak i funkcjonalności. W dalszej części prezentacji Julia Lauefer pokazała bazując na swoim doświadczeniu z projektowania mody (m.in. u Diora), jak koncepcje i trendy ze świata mody przenikają do projektów meblowych. Pokazała m.in. bardzo ciekawy projekt krzesła opartego na starej legendzie o kobietach zamienionych w drzewa. W projektowanej wcześniej sukni gałęzie były imitowane przez zwiewne elementy stroju i podkreślone przez odpowiednio dobrany materiał. W przeniesieniu koncepcji na projekt mebla podstawa krzesła uzyskała oryginalną, ale delikatną formę korzenia drzewa. Każdy produkt niesie za sobą jakąś historię, wyrasta z jakiejś idei, ale zawsze powinien spełniać wymienione wcześniej kryteria, aby pozostać na dłużej blisko użytkownika.

Kolejne spotkania w ramach cyklu odbędą się: 4 czerwca w Poznaniu, 5 czerwca we Wrocławiu. Natomiast w sesji wrześniowej odbędą się spotkania w Gdańsku, Łodzi i Warszawie.

Patronat honorowy nad spotkaniami objęła Izba Architektów oraz SARP. Organizatorami spotkań są firmy działające na rynku wyposażenia wnętrz komercyjnych MARTELA (meble biurowe), AHREND (meble biurowe), DESSO (wykładziny dywanowe) oraz VESCOM (okleiny ścienne). Patronat medialny nad wydarzeniem objęły pisma: ARCHITEKTURA Murator, Architektura&Biznes, Zawód:Architekt, Archivolta oraz Komunikat SARP. Patronem imprezy w Krakowie była Fundacja PAUZA.

Więcej szczegółowych informacji o spotkaniach i tematach wykładów można uzyskać pod adresem:

martela@martela.pl

KRZYSZTOF INGARDEN ARCHITEKTEM ROKU 2008

KONKURS NA PROJEKT SIEDZIBY MUZEUM HISTORII POLSKI... Z OSTATNIEJ CHWILI...

Muzeum Historii Polski informuje: Kolejny etap konkursu na projekt siedziby Muzeum Historii Polski za nami. 16 czerwca upłynął termin rejestracji osób potencjalnych uczestników konkursu. Ten wynik przeszedł nasze oczekiwania. Do Muzeum Historii Polski wpłynęło z całego świata aż 654 formalnych zgłoszeń na projekt stałej siedziby MHP!

Tak duża liczba najlepiej obrazuje, jak ogromnym zainteresowaniem cieszy się nasze przedsięwzięcie. Warto zauważyć, że na podobne konkursy np. konkurs na siedzibę Teatru Nowego w Warszawie wpłynęło 200 zgłoszeń a nadesłano 115 prac, natomiast na konkurs stałej siedziby Europejskiego Centrum Solidarności zgłosiło się 350 uczestników, a prac nadesłanych było 60.

Biorąc pod uwagę przykłady podobnych konkursów na świecie szacujemy, że na nasz wpłynęło 350 – 400 projektów. Czekamy na nie do 7 lipca.

Najwięcej formalnych zgłoszeń wpłynęło z Polski – 161. 55 ze Stanów Zjednoczonych, z Francji – 45, z Chin aż 37. Wśród 70 krajów, z których wpłynęły zgłoszenia były i takie egzotyczne jak Trynidad i Tobago, Kazachstan, Malezja, Puerto Rico i Tajwan.

Więcej informacji na stronie muzeum: www.muzhp.pl

41

**KONFERENCJA: MIĘDZY ORTODOKSJĄ A KREACJĄ.
DIALOG KONSERWATORSKO – ARCHITEKTONICZNY.
PAŃSTWOWE MUZEUM ETNOGRAFICZNE
W WARSZAWIE, 24 –25 MARCA 2009**

Konferencja nieprzypadkowo odbyła się w siedzibie Państwowego Muzeum Etnograficznego, wybitnym obiekcie architektury neorenesansowej autorstwa Henryka Marconiego i Józefa Góreckiego, powstałym w latach 1851 – 1858. Jest to jeden z najcenniejszych zabytków architektury XIX-wiecznej w skali Warszawy i Polski. Muzeum stara się o pozyskanie środków na konserwację i remont tego znakomitego obiektu. Dyrekcja Muzeum ma świadomość, że środki to nie wszystko.

We współpracy ze Stowarzyszeniem Architektów Polskich SARP i Stowarzyszeniem Konserwatorów Zabytków udało się zaprosić na sesję wybitnych architektów, konserwatorów, a także osoby zarządzające najcenniejszymi obiektami zabytkowymi z całej Polski. Konferencja stała się okazją do dyskusji, poszerzenia i uzupełnienia wiedzy, a także przyjrzenia się doświadczeniom wybitnych przedstawicieli szeroko rozumianego środowiska architektonicznego, konserwatorskiego, muzealnego. Kontrowersyjny temat konferencji, ostro zarysowujący linię kompetencji i zawodowych ambicji międzyśrodkowowych oraz przygotowany przez organizatorów program okazał się dzięki znakomitym prelegentom niezwykle interesujący, a dyskusje twórcze i burzliwe.

Wykłady inauguracyjne wygłosili:
– Ewa Nekanda-Trepka, Stołeczny Konserwator Zabytków: Między ortodoksją a kreacją – czy możliwy jest dialog między konserwatorem a architektem?
– arch. Jerzy Grochulski, prezes SARP: Między potrzebą kreacji a szacunkiem dla historii.
– Barbara Jezierska, Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków: Jestem za kompromisem.

Najciekawsze projekty, realizacje i adaptacje konserwatorskie w Polsce w latach 2007–2009 zaprezentowali:
– arch. Ryszard Jurkowski: Szansa

dla zaniedbanych obiektów historycznych – dostosowanie do współczesnych potrzeb. Górnośląski Bank Gospodarczy w Bytomiu – obiekt zrealizowany, Muzeum Armii Krajowej w Krakowie.

– arch. Jacek Ferdzyn: MS 2, adaptacja XIX-wiecznego budynku fabrycznego na filię Muzeum Sztuki w Łodzi – obiekt zrealizowany; koncepcja zmian funkcjonalnych Muzeum Sztuki przy ulicy Więckowskiego w Łodzi.

– arch. Katarzyna Downarowicz: Możliwości adaptacji XVII-wiecznych pałaców do nowych funkcji publicznych na przykładzie trzech zrealizowanych projektów: Urzędu Gminy w Kobierzycach, szkoły w Tuszynie i hotelu w Trzebiezowicach.

– arch. Marcin Janowski: Problemy przebudowy i adaptacji obiektów zabytkowych do nowych funkcji komercyjnych i mieszkaniowych. Realizacje autorskie: hotel Copernicus, hotel Stary, hotel Monopol w Katowicach i hotel Monopol we Wrocławiu, dwór w Łękach, zamek w Kruszynie.

– arch. Maciej Miłobędzki: Trzy nowe budowle w zabytkowym otoczeniu. Projekty JEMS architektki: skwer Hoovera, Biblioteka Raczyńskich, gmach ASP na Powiślu.

Popołudniowa część sesji dotyczyła nowych materiałów stosowanych w konserwacji architektury i została przygotowana przez ekspertów z firmy SOPRO.

– inż. Jan Budny: Koncepcje konserwatorska, architektoniczna i wykonawcza w procesie rekonstrukcji i renowacji zamku w Rynie – studium przeprowadzonej inwestycji.

– inż. Marek Glowacki: Zastosowanie produktów Sopro podczas rekonstrukcji i renowacji zamku w Rynie.

Drugi dzień konferencji w całości był poświęcony aktualnym problemom konserwacji zabytków i zarządzania

budynkami zabytkowymi. W tej części referaty wygłosili:

– prof. dr hab. arch. Ewa Kuryłowicz: Czyje jest dziedzictwo? Najważniejsze problemy w otwieraniu obiektów zabytkowych niepełnosprawnym.

– arch. Marek Barański, prezes PKZ Warszawa: Aktualne uwarunkowania projektów konserwacji zabytków.

– dr Adam Czyżewski, dyrektor Państwowego Muzeum Etnograficznego w Warszawie: Współczesna redakcja sporu między „leducowską” a „rieglowską” tradycją myślenia o konserwacji zabytków architektury – siedziba Państwowego Muzeum Etnograficznego w Warszawie.

– arch. Piotr Stępień, Główny specjalista ds. konserwacji architektury, Zamek Królewski na Wawelu: Problemy konserwacji i adaptacji zabytków do celów muzealnych na przykładzie zespołu trzech dawnych pałaców gotyckich na Wawelu. Sesja była dużym sukcesem frekwencyjnym. Przybyli na sesję goście to osoby o bardzo wysokiej utrwalonej pozycji

w swoich środowiskach zawodowych w całej Polsce. W konferencji wzięło udział 195 osób. Najliczniej reprezentowane były Wojewódzkie Urzędy Konserwacji Zabytków i ich Delegatury – 51 osób z 18 urzędów, Biura Miejskich Konserwatorów Zabytków – 43 osoby z 24 biur oraz pracownie architektoniczne, konserwatorskie i firmy budowlano-konserwatorskie – 27 osób z 20 pracowni i firm. W przeważającej większości byli to architekci, członkowie SARP i Stowarzyszenia Konserwatorów Zabytków, a także przedstawiciele 11 muzeów, 5 uczelni, 8 tytułów prasowych (w tym z Gazety Wyborczej, Rzeczpospolitej, Architektury-Murator, Spotkań z Zabytkami, Zabytów, Wiadomości Konserwatorskich, Zabytki Heritage, Biuletynu Informacyjnego Konserwatorów Dzieł Sztuk) oraz Polonijnej Telewizji Internetowej. Reprezentowane były Krajowy i Regionalne Ośrodki Badań i Dokumentacji Zabytków (z Warszawy, Białegostoku, Olsztyna) oraz Polskie Pracownie Konserwacji Zabytków (z Warszawy, Gdańska i Białegostoku).

Elżbieta Czyżewska

Koncepcja konferencji i organizacja: TRYGON Elżbieta Czyżewska
Sponsor: SOPRO

ŚWIĘTO PATRONALNE ARCHITEKTÓW

W niedzielę 22 marca 2009 roku, jak co roku w Duszpasterstwie Środowisk Twórczych Św. Brata Alberta i Andrzeja Apostoła w Warszawie na Placu Teatralnym, została odprawiona, przez Krajowego Duszpasterza Środowisk Twórczych księdza dr Wiesława Niewęglowskiego, msza święta z okazji święta patrona architektów Świętego Józefa. Ksiądz dr Wiesław Niewęglowski wygłosił homilię, w której podkreślił istotną rolę jaką zawód architekta pełni w służbie dla ludzi, poprzez kształtowanie przestrzeni domów mieszkalnych, budynków publicznych a także obiektów sakralnych wraz z całym otoczeniem. Zwrócił uwagę, że te zadania powinniśmy realizować wykorzystując w pełni swoje umiejętności i talenty dla stworzenia dobra publicznego, a także powinniśmy zachowywać wzajemną więź – co jest trudne ale niezbędne. Wspomniał, że spotykając się z architektami rozumiemy problemy jakie napotykałyśmy w fazie wykonawstwa, a zwłaszcza przy realizacji kościołów. Podkreślił że współczesna sytuacja gospodarza nie sprzyja zawodowi, ale ma nadzieję że przyszłość przyniesie poprawę. Przedstawiciele SARP czynnie uczestniczyli w mszy czytając Pismo Święte oraz odmawiając modlitwę wiernych. Modliliśmy się:

– za rządzących naszym największym dobrem narodowym, jakim jest przestrzeń Polski – by wiedza była ich myślą przewodnią,
– za architektów – merytorycznych twórców przestrzeni Polski,
– za nas wszystkich, byśmy pamiętali, że następne pokolenia powinny być z naszej zmartości dumne,
– za zmarłych w ostatnim roku architektów:
Zygmunta Roszaka (Poznań), Jadwigę Kokoszko (Wybrzeże), Mariana Pietrzaka (Warszawa), Danutę Kompf (Poznań), Arseniusza Romanowicza (Warszawa), Henryka Wiraszkę (Warszawa), Tadeusza Espenszita (Zielona Góra), Stanisława Niewiadomskiego (Warszawa), Reginę Pawuła-Piwowarczyk (Poznań), Zbigniewa Mikołajewskiego (Kraków), Włodzimierza Wajnerta (Warszawa), Lecha Gralińskiego (Warszawa), Danutę Bytnar-Dziekańską (Warszawa), Zdzisława Hryniaka (Warszawa), Zbigniewa Wolaka (Warszawa), Edwarda Grajewskiego (Radom), Janinę Hozer (Warszawa), Henryka Sęczkowskiego (Warszawa), Jarosława Nowosadskiego (Wybrzeże), Witalisa Klepackiego (Warszawa), Mieczysława Krwawicza (Warszawa), Jana Chałup-

skiego (Rzeszów), Gabriela Mireckiego (Łódź), Barbarę Zalewską-Matarewicz (Warszawa), Czesława Swędzińskiego (Wybrzeże), Tadeusza Kunowskiego (Toruń), Andrzeja Kicińskiego (Warszawa), Jacka Czekaja (Kraków), Ryszarda Natusiewicza (Wrocław), Bolesława Cieślińskiego (Warszawa), Alojzego Janakowskiego (Łódź), Zdzisława Lipskiego (Łódź), Jerzego Tomaszewskiego (Bydgoszcz), Michała Łukasiewicza (Rzeszów), Jadwigę Dąbrowską-Augustyn (Wybrzeże), Czesława Milera (Wybrzeże), Jana Cichego (Warszawa), Henryka Jakubowskiego (Warszawa), Jana Biluchowskiego (Warszawa), Ryszarda Radyna (Warszawa), Stanisława Serafina (Warszawa), Mieczysława Jelińskiego (Warszawa), Jana Goska (Warszawa), Tadeusza Mrówczyńskiego (Warszawa), Andrzeja Wojciechowskiego (Warszawa), Bohdana Mackiewicza (Poznań), Andrzeja Przybylskiego (Poznań), Wacława Bulzackiego (Warszawa), Włodzimierza Myszakowskiego (Warszawa).

Aktorka Barbara Dunin jak co roku odśpiewała pięknym, mocnym głosem część wokalną mszy, za co jej bardzo dziękujemy.

Przedstawiciele SARP złożyli dary ołtarza, a prezes SARP Jerzy Grochulski serdecznie podziękował naszemu duszpasterzowi za przesłanie skierowane do naszego środowiska, trafnie ujmujące rolę zawodu i dodające otuchy w trudnych czasach.

Po mszy odbyła się prezentacja tematu „Krajobrazy sakralne Podlasia”, w której koledzy architektki z Białegostoku Jan Kabac i Andrzej Chwalibóg przedstawili bogaty zbiór widoków kościołów, cerkwi, kaplic, świętych miejsc i przydrożnych krzyży, tworząc w ten sposób szeroką panoramę duchowej specyfiki tego pięknego regionu naszego kraju. Wykład spotkał się z gorącym aplauzem widzów.

Bożenna Turant-Chwalibóg architekt TUP

STUDENCKIE AKWARELE I RYSUNKI W ODDZIALE WARSZAWSKIM SARP

Prezes Oddziału Warszawskiego SARP Jakub Waclawek zaprosił studentów z Naukowego Koła Rysunku i Malarstwa, które działa na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej, do zaprezentowania swojej malarskiej twórczości.

Wernisaż, który miał miejsce 2 marca 2009 r. w saloniku Oddziału Warszawskiego w Pałacu Zamoyskich, zgromadził liczną, rządzą artystycznych przeżyć publiczność. Studentom towarzyszyli ich opiekunowie i mistrzowie – architekci: kierownik Pracowni Rysunku, Malarstwa i Rzeźby – Adam Sufliński, adiunkt – Mirosław Orzechowski oraz st. wykładowca – Włodzimierz Karczmazyk.

Wystawa prezentowała około 70 rysunków i prac malarskich 16 studentów. Szczególnie silne doznania towarzyszyły oglądającym studenckie obrazy architektom z Koła PLENER. Okazało się, iż tzw. warszawska szkoła rysunku architektonicznego na przestrzeni ostatnich kilkudziesięciu lat przeszła znaczące przeobrażenie.

Studenci biegle posługują się techniką akwarelową, przedstawiane przez nich miejskie wedyuty były świetnie skomponowane, z doskonałym wyczuciem perspektywy. Przestrzeń architektury i jej detale podkreślał mocny, kontrastowy światłocień. Nie unikają sztafażu. Wprowadzają na swoje obrazy sylwetki ludzkie, stragany uliczne, samochody. Żywe istoty stanowiły również samodzielne tematy kilku prac. Akwarele są „mokre”, bo autorzy świadomie wykorzystują te możliwości dla nadania swoim obrazom lekkości i pozornej szkicowości.

Uczestnicy wernisażu z podziwem odnieśli się również do innego rodzaju prac, bogatych w mechaniczno-konstrukcyjne szczegóły rysunków z gatunku fantasy. Zresztą trzeba przyznać, iż każdy z młodych artystów wyróżniał się indywidualnym stylem i warsztatową biegłością.

W wystawie wzięli udział następujący studenci: Joanna Pętkowska – przewodnicząca Koła Naukowego Rysunku przy Wydziale Architektury PW, Minh Dam – wiceprzewodniczący oraz Ryszard Głocki, Konrad Kędziński, Joanna Kolczyńska, Filip Kurzewski, Michał Orłowski, Krzysztof Roslan, Rafał Rudko, Franciszek Ryczer, Łukasz Stępnik, Przemysław Sobiecki, Maciej Sokół, Adam Walas, Grzegorz Wróbel, Daniel Ziótek.

Członkowie Koła PLENER, z których

inicjatywy doszło do wystawy, życzą młodym artystom weny twórczej i kolejnych sukcesów. Mają też nadzieję na dalszą współpracę i coroczne marcowe, malarskie wystawy studenckie na Foksal.

Anna Wojterska-Talarczyk i Joanna Pętkowska

W imieniu uczestników wystawy serdecznie dziękują prezesowi Oddziału Warszawskiego SARP za umożliwienie nam realizacji tego zamierzenia oraz przewodniczącej Koła PLENER Annie Wojterskiej-Talarczyk za inicjatywę i udzieloną pomoc. Bardzo cenimy sobie nawiązaną współpracę i liczymy na dalsze owocne kontakty.

Joanna Pętkowska

KRZYSZTOF PAWŁOWSKI – DR HONORIS CAUSA POLITECHNIKI LWOWSKIEJ

W dniu 28 kwietnia 2009 roku miała miejsce na Politechnice we Lwowie uroczystość nadania kol. Krzysztofowi Pawłowskiemu tytułu doktora honoris causa. Prof. Krzysztof Pawłowski – obecnie dyrektor Instytutu Architektury na Politechnice Łódzkiej – znany w naszym kraju ze swych osiągnięć w zakresie badań nad historią architektury i urbanistyki jak i praktycznych działań w zakresie konserwacji zabytków architektury i urbanistyki a także przewodniczący Komisji Historii i Konserwacji Zabytków Architektury PAN jak i parokrotny przewodniczący Polskiego Komitetu ICOMOS otrzymał tytuł doktora honoris causa Politechniki Lwowskiej za swą wieloletnią, istotną współpracę ze stroną ukraińską, promującą współpracę młodych naukowców jak i studentów architektury obu naszych krajów. Znamienne są tu na przykład systematyczne wyjazdy polskich studentów na obozy inwentaryzacyjne celem pomiarów zabytkowej, drewnianej architektury Huculszczyzny, które stanowiły zresztą wystawową oprawę obecnej lwowskiej uroczystości. Nie bez znaczenia dla przyznania tego tytułu były również działania prof. K. Pawłowskiego w ICOMOSie, doprowadzające do wpisania centrum Lwowa na listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.

Uroczystość przyznania tego tytułu odbyła się zgodnie z przyjętym tam protokołem w przepysznej architektonicznie – ostatnio odnowionej – głównej auli Politechniki z udziałem chóru w strojach regionalnych, orkiestry jak i pocztu sztandarowego Politechniki no i oczywiście przedstawicieli poszczególnych wydziałów Politechniki. Byli też goście z Polski, lokalna telewizja i prasa, w tym również miejscowa polska. Laudację wygłosił prof. Bohdan Czerkies, dyrektor Instytutu Architektury Politechniki Lwowskiej, a po uroczystym wręczeniu dyplomu przez rektora Politechniki Lwowskiej przyznającego otrzymywany tytuł, wykład ilustrujący swój dorobek naukowy wygłosił prof. K. Pawłowski. Złożyli też gratulacje i podziękowania w imieniu Politechniki Łódzkiej prodekan Wydziału Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska Joanna Olen-derek oraz w imieniu Stowarzyszenia Architektów Polskich Tadeusz Barucki. Ten ostatni podkreślając dorobek prof. K. Pawłowskiego dostrzegany też na Zachodzie Europy zauważył, że uroczystość, w której uczestniczymy świadczy o tym, że doceniany jest on również na Wschodzie Europy. Zauważył również,

że na marmurowej tablicy wmurowanej obok auli z nazwiskami wszystkich dotychczasowych doktorów honoris causa Politechniki Lwowskiej znajdziemy nazwisko polskiego architekta Józefa Dziekońskiego, który podobny tytuł otrzymał w roku 1919. Przypomnieć też należy, że on właśnie z synem autorem gmachu Politechniki Lwowskiej Juliana Zachariewicza, Alfredem dokładnie 100 lat temu założył pierwszą polską organizację architektów obejmujących – co warto podkreślić – wszystkie 3 zabory podzielonej jeszcze wówczas Polski. Tak więc dzisiejsze Stowarzyszenie Architektów Polskich, jako swoisty spadkobierca tej właśnie organizacji wyraża podziękowanie władzom Politechniki Lwowskiej za docenienie dorobku naszego Kolegi i przyznanie mu tego zaszczytnego tytułu, co traktujemy jako wyraz tak potrzebnych nam dobrosąsiedzkich stosunków.

Tadeusz Barucki

ZE ŚWIATA

NAGRODY RIBA

Dnia 21 maja ogłoszono wyniki corocznych nagród Royal Institute of British Architects 2009. RIBA Awards jest nagrodą wyróżniającą architektów Zjednoczonego Królestwa oraz europejskich, którzy w bieżącym roku osiągnęli szczególny poziom architektury. W tym roku wyróżniono 97 architektów brytyjskich i wybrano 6 szczególnych obiektów z kontynentu. Nagrody otrzymały zarówno realizacje prywatnych domów, jak i centrum medyczne czy opera Wexford w południowo-wschodniej Irlandii. Wyróżnione zostały zarówno małe zespoły, jak i światowej sławy wielkie biura projektowe. Jedynym podziałem obiektów było grupowanie ich ze względu na podział administracyjny i geograficzny Wielkiej Brytanii. Coroczne nagrody RIBA stanowią swego rodzaju przekrój przez brytyjską architekturę, pokazując kondycję twórczą architektów i aktualnie obowiązujące kierunki w branży.

Sześć wyróżnień dla architektury znajdującej się zagranicą (ograniczone do Unii Europejskiej) zdobyły: Dania: Fuglsang Kunstmuseum, Lolland, Tony Fretton Architects
Francja: Zenith, Saint-Etienne, Foster + Partners
Irlandia: Burren House, Dublin, Niall McLaughlin Architects oraz Wexford Opera House, Keith Williams Architects
Holandia: Hoogvliet Heerlijkhed, Rotterdam, FAT
Hiszpania: Bodegas Protos, Rogers Stirk Harbour + Partners

Źródło: www.architecture.com

NAGRODA MIES VAN DER ROHE 2009

Komisja Europejska i Fundacja Miesa van der Rohe ogłosili Narodowy Teatr Opery i Baletu w Oslo autorstwa Snøhetta Architects zwycięzcą Europejskiej Nagrody dla współczesnej architektury w roku 2009 – Mies van der Rohe Award 2009. Gmach ten jest największym obiektem kulturalnym wybudowanym w Norwegii od ponad 700 lat. Najciekawszym rozwiązaniem jest opadający dach obiektu, wyłożony 36 tysiącami płyt z białego marmuru. Wnętrze zawiera 1100 pomieszczeń, które w większości zostały wykończone drewnem. Do ich aranżacji zostało zaproszonych wielu artystów, włączając w to Olafura Eliassona, który współpracował już z Snøhetta przy projekcie Serpentine Pavilion 2007. Odwiedzający operę mogą spacerować po budynku, przez co stał się on częścią przestrzeni publicznej miasta. O nagrodę starali się również w finale następujące budynki: Multimodal Center – stacja tramwajowa w Nicei, zaprojektowana przez Atelier Marc Barani; Uniwersytet Luigi Bocconi w Mediolanie autorstwa Grafton Architects (zwycięzca zeszłorocznej nagrody WAF); Biblioteka oraz Centrum seniora w Barcelonie projektu RCR Aranda Pigem Vilalta Arquitectes; a także Zenith Music Hall w Strasburgu Massimiliano i Doriana Fuksas. Finaliści zostali wybrani spośród 340 projektów, wśród których znalazło się 8 propozycji z Polski (patrz KOMUNIKAT SARP 1/2 2009).

W skład jury nagrody weszli: Francis Rambert, Paryż; Ole Bouman, Rotterdam; Irena Fialová, Praga; Fulvio Irace, Mediolan; Luis M. Mansilla, Madrid; Vasa J. Perović, Ljubljana; Carme Pinós, Barcelona; Lluís Hortet, Barcelona; Diane Gray, Fundacja Miesa van der Rohe. Jury przyznało również Specjalne Wyróżnienie (Emerging Architect Special Mention) dla projektu Gymnasium 46° 09' N / 16° 50' E, Koprivnica, (Chorwacja) autorstwa STUDIO UP/ Lea Pelivan i Toma Plejić: Oficjalna ceremonia wręczenia nagrody odbyła się 28 maja 2009 w Barcelonie. Nagrodą jest 60 tys. euro i statuetka przedstawiająca budynek Pawilonu Niemieckiego z Wystawy Światowej w 1929 roku autorstwa Miesa van der Rohe. Nagroda Miesa van der Rohe jest jedną z najważniejszych i najbardziej prestiżowych nagród, przyznawaną za stworzenie wybitnej współczesnej architektury. Jest przyznawana co dwa lata. Źródło: www.miesarch.com

KONKURS NA KONCEPCJE ARCHITEKTONICZNA BUDYNKU HOTELOWEGO W PORCIE LOTNICZYM WARSZAWA OKĘCIE W WARSZAWIE

KONKURSY

Zamawiający: Przedsiębiorstwo Państwowe „Porty Lotnicze”, ul. Żwirki i Wigury 1, Warszawa

SĄD KONKURSOWY W SKŁADZIE

1. Michał Marzec – Zastępca Przewodniczącego Sądu
2. Mirosław Moczarski
3. Ryszard Żębala
4. arch. Ireneusz Ratajczak
5. arch. Paweł Czapllicki, SARP – sędzia referent
6. arch. Janusz Kołaczkowski, SARP – Przewodniczący
7. arch. Jerzy Skrzypczak, SARP

I NAGRODA
JEMS Architekci Sp. z o.o. Warszawa

Zespół autorski w składzie:
arch. arch.
Olgiert Jagiełło
Maciej Miłobędzki
Marcin Sadowski
Jerzy Szczepaniak – Dzikowski

Paweł Gozdyra
Paweł Majkusiak
Marcin Puchacz
Maciej Rydz
Magdalena Sakowicz
Dariusz Wasak

Wizualizacje: Andrzej Gąsior

Nagrodę przyznano za spójność rozwiązań przestrzennych, funkcjonalnych i materiałowych w optymalnym stopniu wpisanych w zadaną lokalizację. Na szczególne wyróżnienie zasługuje elegancka, lapidarna i spójna forma architektoniczna. Projekt koncepcyjny wypełnia założenia programowe i standardy marki Renaissance, charakteryzuje się wysoką ekonomią rozwiązań funkcjonalnych.

Zalecenia pokonkursowe:
Dopracowania wymaga komunikacja w rejonie funkcji gastronomicznej i konferencyjnej.
W następnej fazie prac projektowych należy przeanalizować zmniejszenie obciążeń na konstrukcję parkingu przez zastosowanie lżejszych rozwiązań konstrukcyjno-materiałowych.

II NAGRODA
Bulanda, Mucha – Architekci Sp. z o.o., Warszawa

Zespół autorski w składzie:
arch. arch.
Andrzej Bulanda
Włodzimierz Mucha
Jacek Chyrosz

Michał Brzychcy
Michał Kaufman
Iga Konowska
Marcin Maraszek
Daniele Natoli
Marta Pędowska
Ewa Popko
Ewa Sokołowska
Piotr Steckiewicz
Piotr Szterner
Witek Wyczański
Kuba Różycki

Nagrodę przyznano pracy za dynamiczną formę obiektu wzbogaconą halowym patiem, integrującym poszczególne elementy hotelu w zwartą całość. Wątpliwości budzą proporcje bryły obiektu w stosunku do kondygnacji przyziemia. Projekt koncepcyjny wypełnia założenia programowe i standardy marki Renaissance. Projekt charakteryzuje korzystny współczynnik powierzchni całkowitej do jednostki mieszkalnej. Praca w układzie konstrukcyjnym daje największe szanse ograniczenia niezbędnych wzmocnień do minimum.

WYRÓŻNIENIE
ARCHITEKCI Łosiak Siwiak, Łódź

Zespół autorski w składzie:
arch. arch.
Rafał Łosiak,
Bartłomiej Siwiak,
Sebastian Bocian,
Krzysztof Budzisz,
Jakub Malanowski,
Paulina Cieśliak

Wyróżnienie przyznano za interesującą i spójną formę architektoniczną, nadającą obiektowi dynamiczny charakter oraz za bardzo dobre rozwiązania funkcjonalne oraz jasny i czysty układ komunikacyjny. Praca nie uwzględnia realiów konstrukcyjnych istniejącego parkingu. Wątpliwości budzą przyjęte rozwiązania materiałowe elewacji.

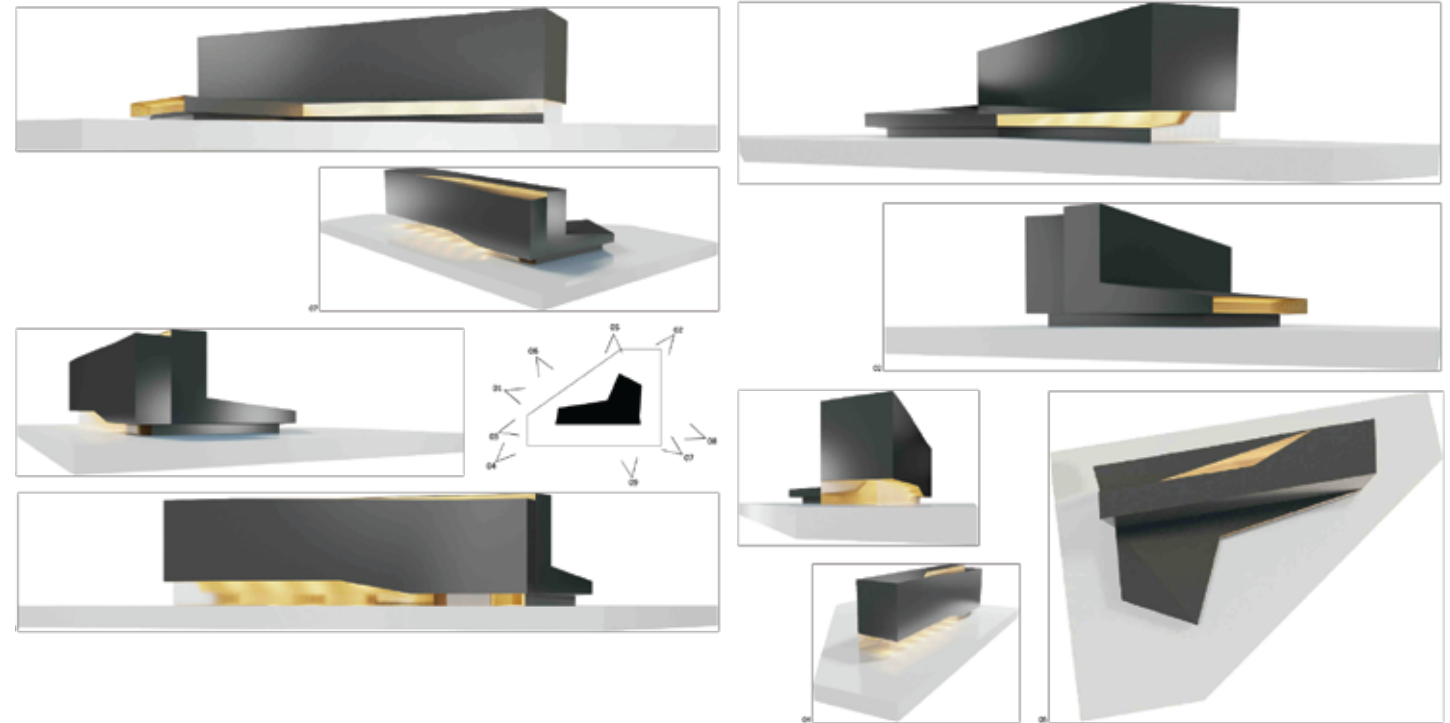
WYRÓŻNIENIE
Maas s.c. Pracownia Architektoniczna, Warszawa

Zespół autorski w składzie:
arch. arch.
Henryk Łaguna
Dariusz Hyc
Anna Drozdowska
Karol Włoskowski
Piotr Sieniawski
Konrad Muraszkiwicz
Przemysław Zalewski
Aleksandra Maziewska
Katarzyna Szponar

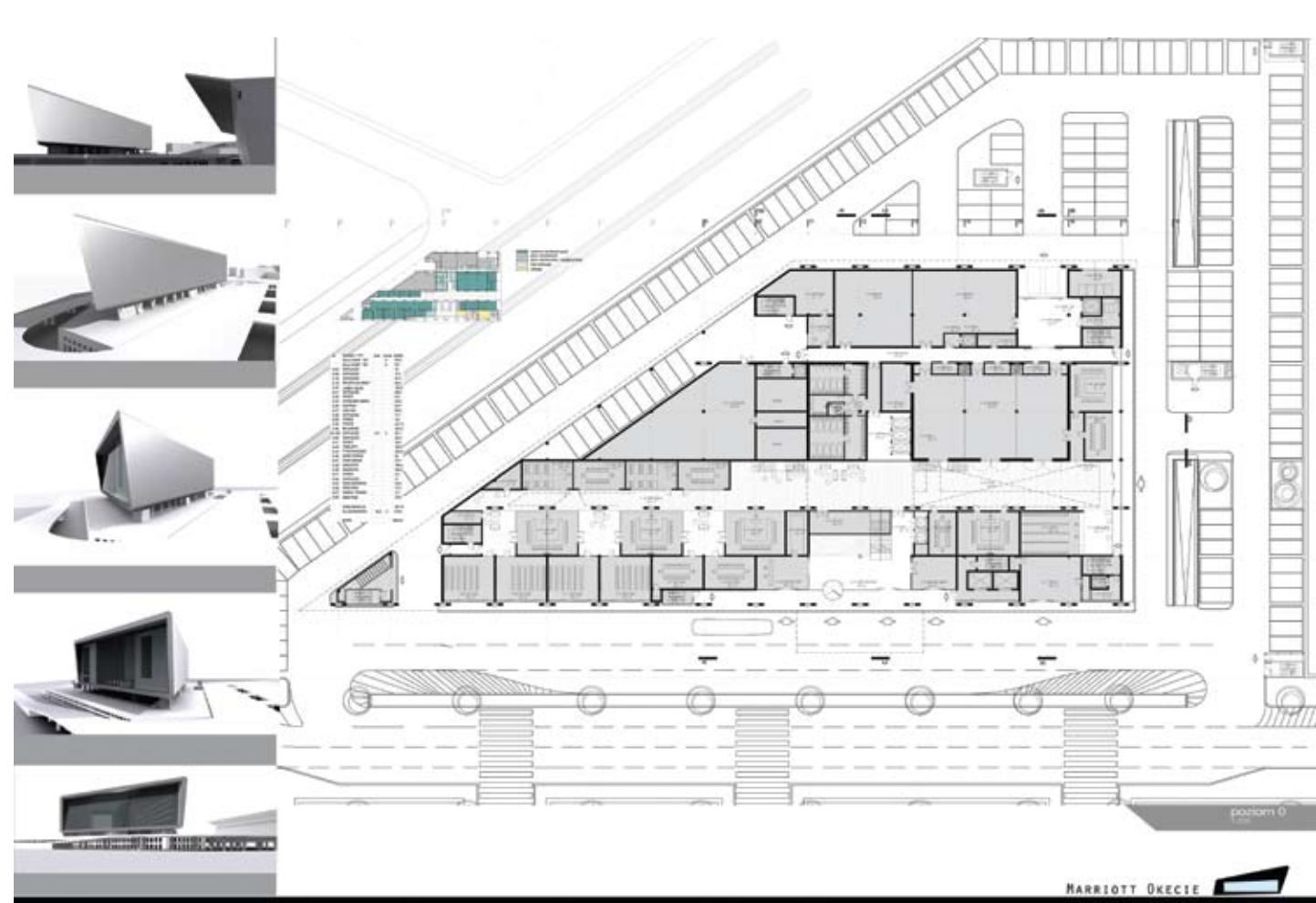
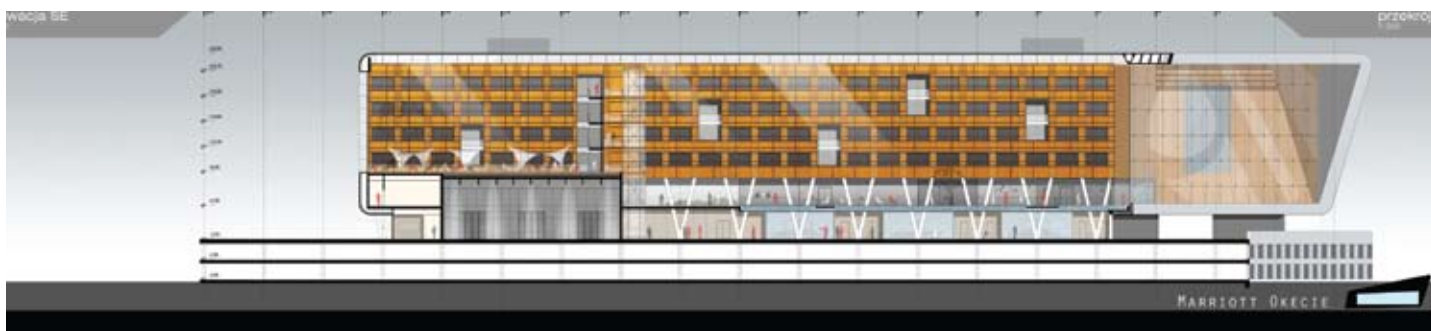
Wyróżnienie przyznano za próbę integracji istniejącego parkingu z obiektem hotelu. Projekt wypełnia założenia programowe marki Renaissance. Koncepcja charakteryzuje się ekonomią rozwiązań funkcjonalnych. Praca nie uwzględnia realiów konstrukcyjnych istniejącego parkingu.

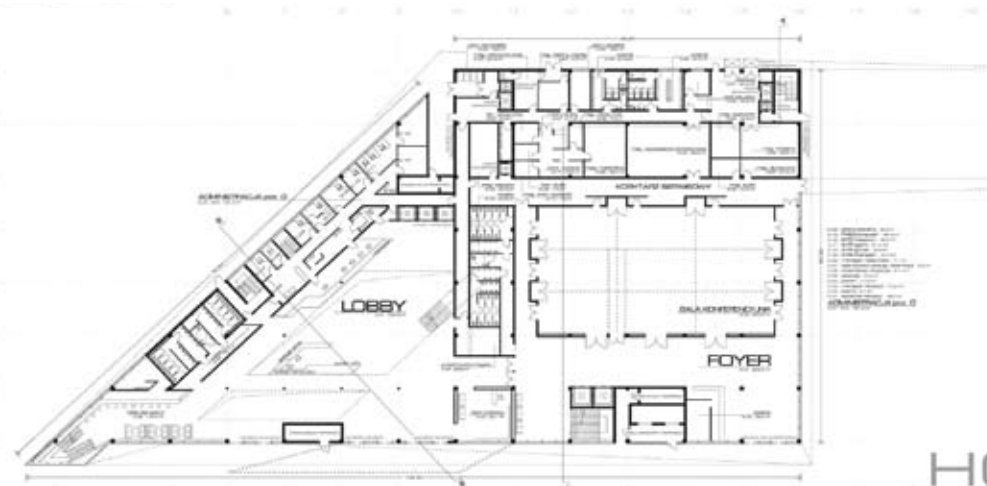
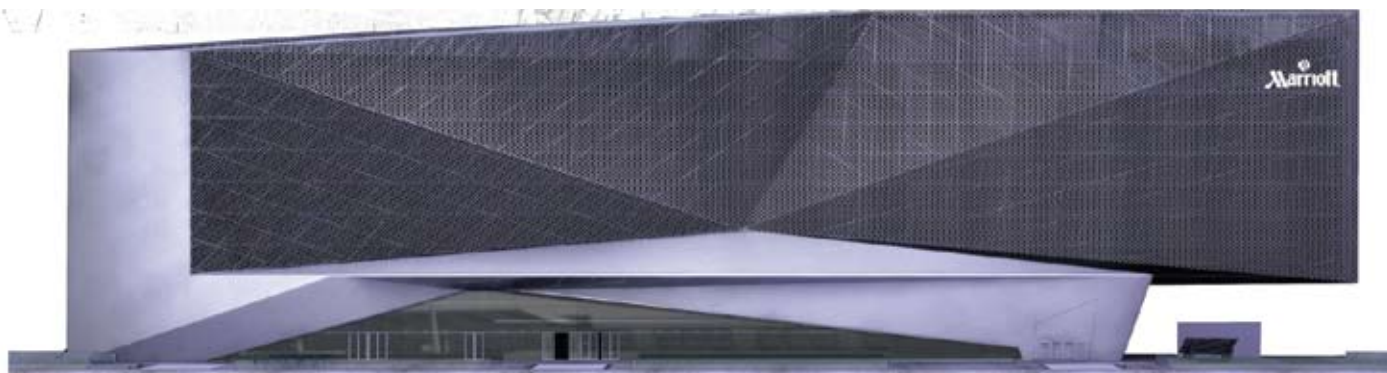
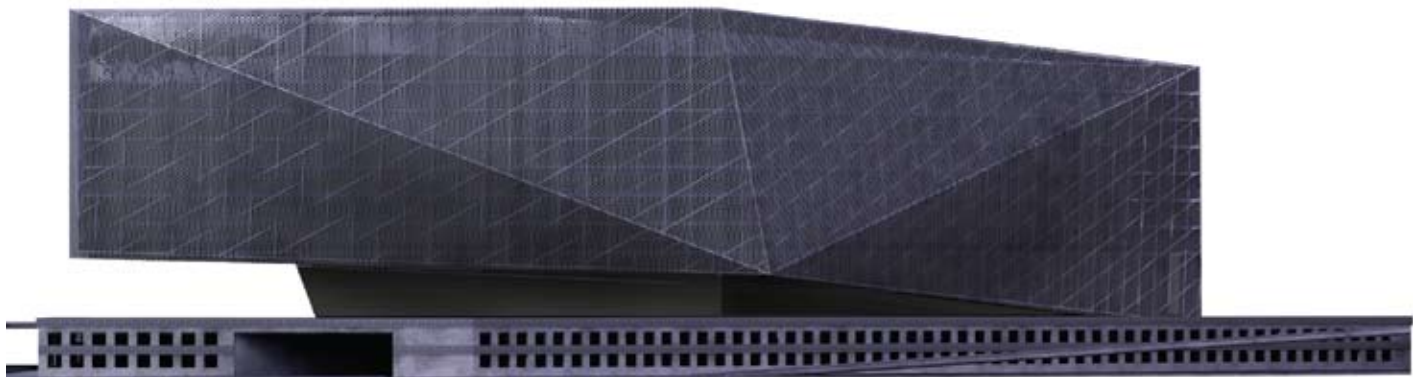

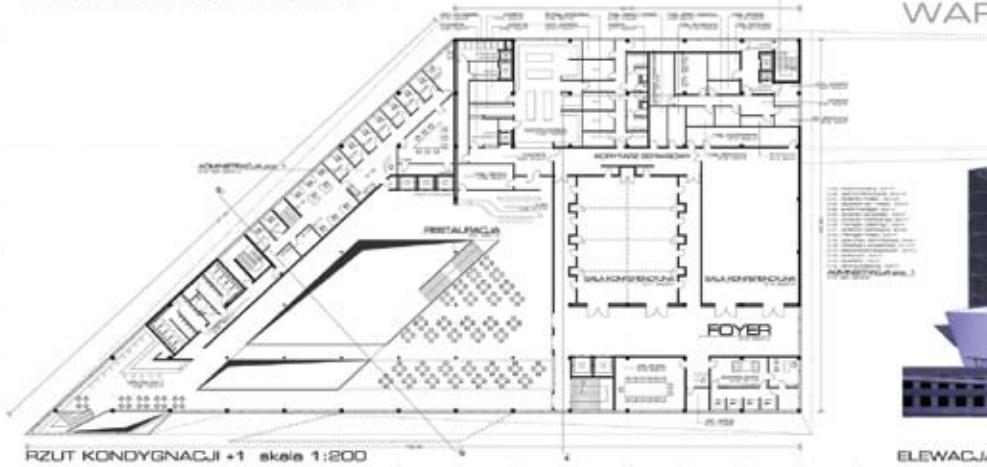

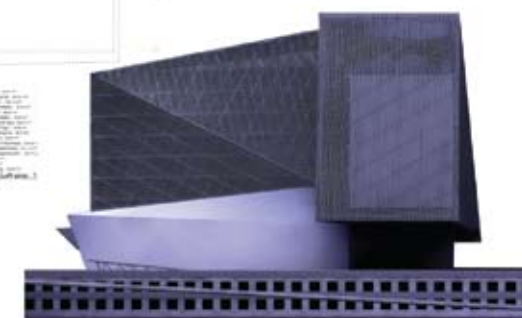

RZUT KONDYGNACJI 0 skala 1:200

RZUT KONDYGNACJI +1 skala 1:200

HOTEL *****
PORT LOTNICZY
WARSZAWA

ELEWACJA POLUNOWO-WSCHODNIA skala 1:200

HOTEL *****
PORT LOTNICZY
WARSZAWA

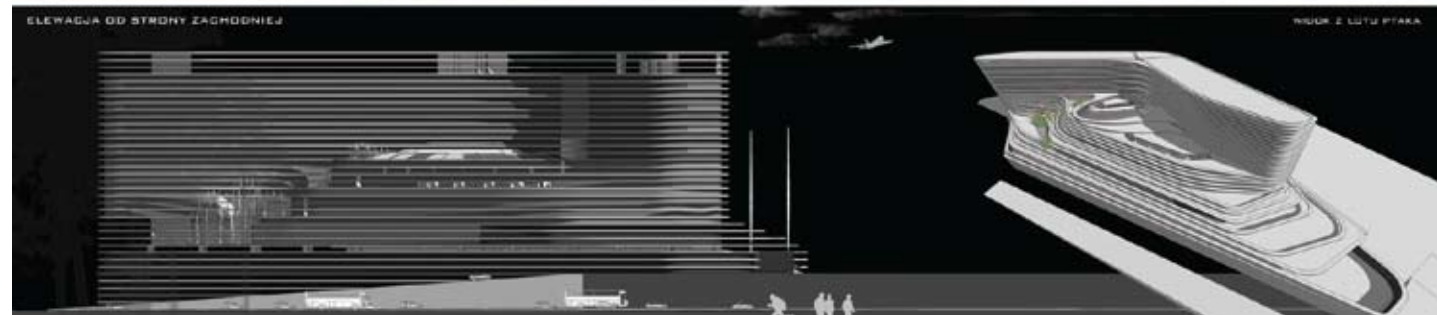
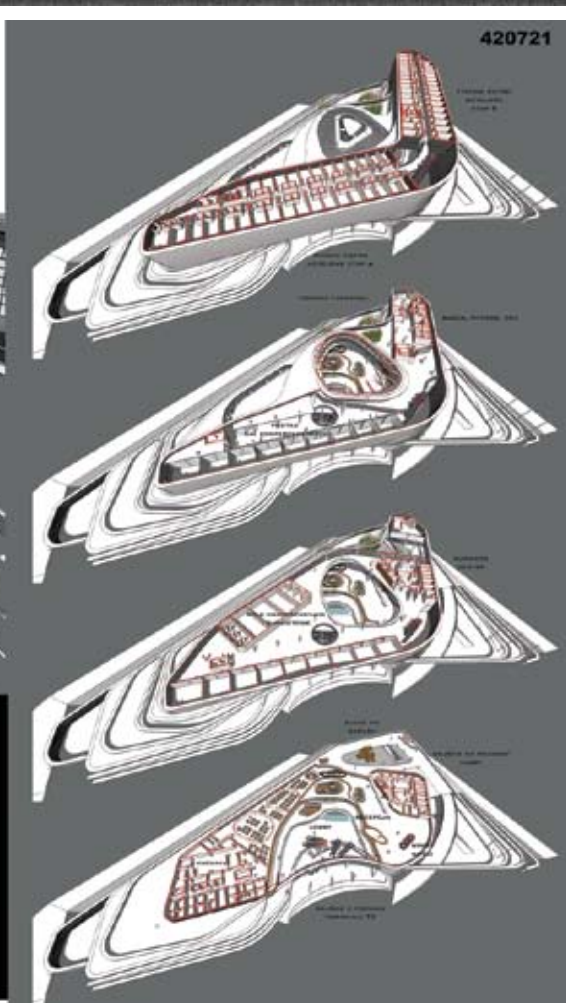
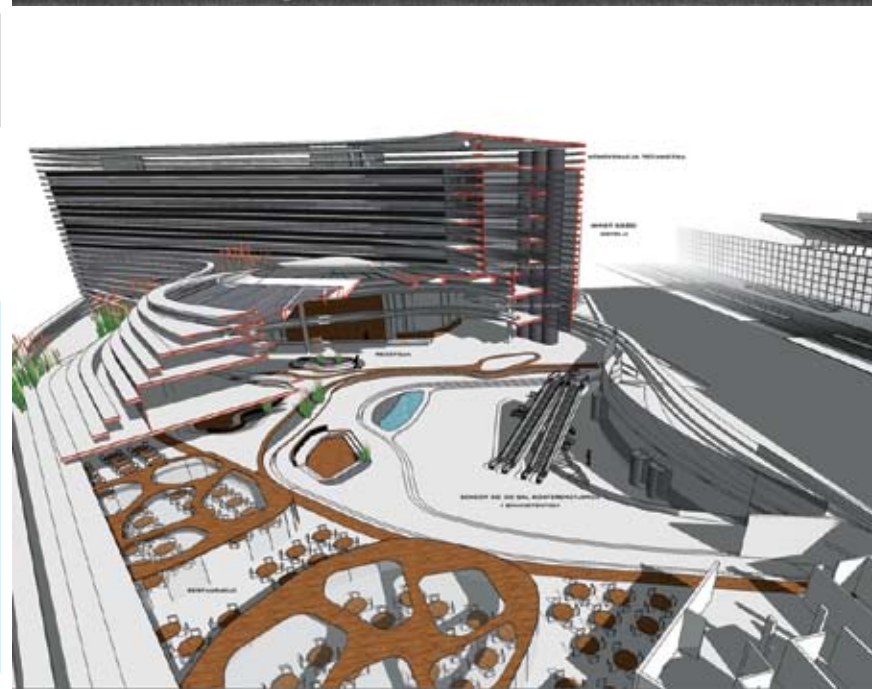

HOTEL *****
PORT LOTNICZY
WARSZAWA

dwu powłokowa ściana frontowa jako element ekologicznego systemu budynku spełnia kilka istotnych funkcji. Z racji usytuowania obiektu, zapewni izolacyjność akustyczną i termiczną, a także umożliwi swobodną wentylację.

drewno to nasza pasja...

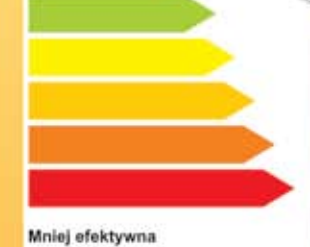
Ekskluzywne okna i drzwi

OKNA
ENERGOOSZCZĘDNE

Producent: **ADPOL**
Model: **OKNA**

Bardziej efektywna

Mniej efektywna

Zapraszamy do naszych biur
w Gdańsku, Krakowie, Lublinie,
Łodzi, Poznaniu, Toruniu, Warszawie
i Wrocławiu

Szczegóły na:
www.adpol.pl

WYRÓŻNIENIA SARP

W dniu 25 marca 2009 r. Prezydium Zarządu Oddziału Opolskiego SARP przyznało Uchwałą WYRÓŻNIENIA SARP III-GO STOPNIA – BRĄZOWE ODZNAKI SARP dla Koleżanek i Kolegów:

arch. Małgorzaty Adamowicz-Nowackiej
arch. Marty Pizio
arch. Iwony Wilczek
arch. Marka Nowackiego
arch. Marka Rudy
arch. Radosława Stacha
arch. Mariusza Tenczyńskiego
arch. Dawida Wiśniewskiego

W dniu 14 kwietnia 2009 r. Prezydium Zarządu Oddziału Wybrzeże SARP przyznało Uchwałą WYRÓŻNIENIA SARP III-GO STOPNIA – BRĄZOWE ODZNAKI SARP dla Koleżanki i Kolegów:

arch. Bożeny Poźniak
arch. Zdzisława Bary
arch. Adama Specht

W dniu 14 kwietnia 2009 r. Zarząd Oddziału Wybrzeże SARP przyznał Uchwałą WYRÓŻNIENIA SARP II-GO STOPNIA – SREBRNE ODZNAKI SARP dla Koleżanek i Kolegów:

arch. Małgorzaty Chmiel
arch. Haliny Jurewicz-Brancewicz
arch. Reginy Kałaska
arch. Teresy Skibickiej-Uhacz
arch. Albiny Skiby
arch. Marii Sołtysik
arch. Sławomiry Starobrat-Kmieciak
arch. Joanny Wciorka-Kiernickiej
arch. Piotra Mazura
arch. Antoniego Osińskiego
arch. Grzegorza Rzepeckiego

W dniu 25 marca 2009 r. Zarząd Oddziału Opolskiego SARP przyznał Uchwałą WYRÓŻNIENIE SARP II-GO STOPNIA – SREBRNĄ ODZNAKĘ SARP dla Kolegi:

arch. Tadeusza Pawlika

PIERWSZE MIEJSCE DLA „ARCHITEKTURY-MURATOR” W KONKURSIE NA OKŁADKĘ ROKU

W konkursie Izby Wydawców Prasy Grand Front na prasową okładkę roku – w kategorii – czasopisma branżowe – miesięcznik „Architektura-murator” wielokrotnie wcześniej wyróżniany, tym razem zdobył pierwszą nagrodę. Zwyciężyła okładka numeru 1/2008 zaprojektowana przez Joannę Górską i Jerzego Skakuna. Wyróżniono również okładkę numeru 2/2008 autorstwa Pawła Przybyła. Gratulacje dla redakcji „Architektury-murator”, a zwłaszcza dla autorów nagrodzonych okładek – młodych, polskich grafików.

ab

FESTIWAL FILMÓW O ARCHITEKTURZE ZGNIATACZE PUDEŁ. ARCHITEKCI DEKONSTRUKCJI

18 maja 2009 roku rozpoczęła się w warszawskim Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski trzecia odsłona Festiwalu Filmów o Architekturze. Tym razem impreza zaplanowana została na 4 dni. Jak zwykle organizator festiwalu, wortal Sztuka-Architektury, przygotował zestaw dobranych tematycznie filmów poświęconych jednemu z ważnych problemów architektury i kultury współczesnej – architektury dekonstrukcji. Pokazom filmów będą towarzyszyć jak zwykle dyskusje zaproszonych gości. Jak co roku festiwal odwiedzi z pokazami i dyskusjami 13 miast Polski. W czasie odsłony łódzkiej, odbywającej się w ramach festiwalu Łódź Design, w dyskusji weźmie udział Daniel Libeskind – jeden z twórców ruchu architektury dekonstrukcji. Imprezy będą w tym roku, po raz pierwszy, biletowane.

Dzień pierwszy

Język emocji
Architekci dekonstrukcji, USA, 2001,
56 min.

Film przygotowany przez znaną, nowojorską firmę Michael Blackwood. Opowiada o powstaniu ruchu architektury dekonstrukcji. Prezentuje odniesienia tego ruchu do historyzującego postmodernizmu i uwikłanego w politykę konstruktivismu. Pokazuje związki tego ruchu z filozofią Jacquesa Derrida. Wskazuje też na różne nurty w kręgu architektury dekonstrukcji – od Petera Eisenmanna po Franka Gehrego. Zajmuje się także niezwykle fenomenem zbiorowego wystąpienia grupy architektów, którym udaje się zbudować spójny program, a następnie wcielić go w życie przekształcając później sukces ideowy w towar rynkowy. W filmie występują Peter Eisenman, Frank Gehry, Zaha Hadid, Coop Himmelblau, Rem Koolhaas, Daniel Libeskind, Michael Sorkin, Bernard Tschumi, Hajime Yatsuka, Jacques Derrida.

Muzeum Żydowskie w Berlinie. Opro-wadza Daniel Libeskind. USA, 2002,
56 min.

Jeden z czołowych architektów dekonstrukcji oprowadza po obiekcie, którego budowa zajęła mu ponad 10 lat. Jego rozmówcą jest nowojorski krytyk architektury Alan Riding. W czasie przechadzki architekt omawia cały zestaw architektonicznych i filozoficznych idei, które doprowadziły go do wybudowania jednego z najbardziej niezwykłych dzieł architektury współczesnej oraz atrakcji turystycznej przyciągającej do Berlina miliony turystów. Film pokazuje, jak idee zaprezentowane na nowojorskiej wystawie w MoMa w 1988 roku, znalazły swoje odzwierciedlenie w zrealizowanym obiekcie.

Dzień drugi

Cyfrowy barok?

Szkice Franka Gehrego – 84 minuty.
USA.2005.
Legendarny film zrealizowany na prośbę Gehrego przez jego przyjaciela – znanego reżysera Sydneya Pollacka. Przez 5 lat reżyser śledził proces przekształcania się odrębnych szkiców Gehrego w realizowane budynki, obserwując pracę architekta. Dzięki przyjaźni obu twórców dokument pozwala nie tylko na poznanie twórczości Gehrego, ale także na osobiste spotkanie ze znanym architektem.

Dzień trzeci

Ojcowie ikon.

Na krawędzi. Historia Opery w Sydney. Australia 1998. 56 min.
Fascynująca i tragiczna historia powstania budynku Opery – dzisiejszego symbolu Australii oraz Sydney. Gorzki smak bezkompromisowości i twórczego podejścia do architektury oraz zwycięstwo i porażka Utzona jako architekta w pięknie sfotografowanym filmie Daryl Dellor.

Profil. Jan Kaplicky. Czechy. 2007. 50 min.
Wzloty i upadki wielkiego, zmarłego na początku 2009 roku architekta czeskiego, emigranta, któremu nigdy nie udało się powrócić do Pragi. Jego najlepsze obiekty zostały w Birmingham oraz w Londynie. Śmierć zastała go w trakcie realizacji jego największego marzenia – wybudowania Biblioteki Narodowej w Pradze na podstawie projektu – zwycięzca konkursu z 2007 roku. Piękny portret architekta pesymisty, nieugiętego eksperymentatora.

Dzień czwarty

Cyfrowy barok?

1. Jeden dzień z Zahą Hadid – 56 minut.
USA. 2004.
Zaha Hadid opisuje historię swojego rozwoju twórczego oprowadzając po wystawie „Zaha Hadid has Arrived” w wiedeńskim MAK (Museum für Angewandte Kunst). Iracka architektka analizuje swoje realizacje – m.in. Muzeum Sztuki Współczesnej w Rzymie, fabrykę BMW w Lipsku czy Centrum Nauki w Wolfsburgu. Hadid wprowadza widza w tajniki swojej twórczości, przerywając wywód osobistymi uwagami na temat kariery oraz architektury. Film kończy się analizą bimorficznej rzeźby „Ice Storm”, która jest syntezą jej podejścia do formy architektonicznej.

Sponsorami imprezy są, jak zwykle, firmy Velux Polska i Rheinzink Polska. Ogólnopolski patronat medialny: TVP Kultura, kwartalnik Archivolta.

Więcej informacji i szczegółowy terminarz na stronie:
www.sztuka-architektury.pl oraz
Strona festiwalu: www.archfilmfest.eu

PO POGRZEBIE...

W dniu 27 marca 2009 roku w Warszawie odbył się pogrzeb kol. Jerzego Staniszkisa. Odchodzących Kolegów żegna się na tych stronach zazwyczaj relacjami o ich dorobku twórczym i roli, jaką odgrywali w naszym środowisku. Zapewne znajdują się i takie wspomnienia ale ja chciałbym zanotować na tych stronach Jego pogrzeb, na którym oddawano hołd nie tylko Jego zawodowym dokonaniom ale i Jego szwoleżerskiej duszy. Znana nam jest tradycyjna kawalerska fantazja i koń nad polną mogiłą kolegi. Silne są więzy łączące to środowisko, które należąc właściwie już do przeszłości, ciągle jest żywe i kultywuje swe tradycje. To było widać właśnie na tym pogrzebie. Nie zabrakło obok żołnierskiej warty honorowej i konia nad mogiłą. Nie zabrakło też trąbki z melodią „Śpij Kolego ...” i oczywiście salwy honorowej. Było mnóstwo, mnóstwo kwiatów i poczty sztandarowej. Co ważne nie tylko z uczelni, z którymi Jerzy Staniszkis był związany dawniej – jak gimnazjum im. Stefana Batorego i dziś – choćby z Politechniką Warszawską, gdzie był honorowym profesorem Wydziału Architektury, ale także ze szkoły z Wyszkowa, w okolicy którego toczyła się najkrwawsza bitwa na bojowym szlaku Jerzego w roku 1939 i gdzie stoi pomnik ją upamiętniający. Jerzy był jedynym jej uczestnikiem, który towarzyszył jego odsłonięciu i dzieci z Wyszkowa z sztandarem swojej szkoły przyszyły Go pożegnać. Były też sztandary jednostek wojskowych, ale i szwoleżerskiej szkółki w Warszawie, podtrzymującej tradycje tej formacji, której Jerzy pomagał w jej działalności i która – jak powiedziano od ołtarza – nosić będzie teraz Jego imię. Od ołtarza właśnie w kościele św. Katarzyny na Służewiu padały słowa kolejnych pożegnań składanych w imieniu Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej, w których kol. Lech Kłosiewicz przedstawił między innymi znaczenie zainicjowanej przez Jerzego wymiany polskich studentów architektury – skorzystało ich z niej ponad 500 osób – z Uniwersytetem w Detroit, w którym Jerzy w USA pracował. Mówił o tym też przedstawiciel tego Uniwersytetu, podkreślając wartość, jaką stanowiła ta wymiana również dla strony amerykańskiej. Mówił towarzysz broni z Wrześniowej Kampanii ale i młodzi szwoleżerowie i to w formie napawającej nadzieją co do wartości młodego pokolenia. Mówiła przedstawicielka Związku Kombatantów i mówiłem na końcu i ja, poproszony o to, abym w imieniu SARP pożegnał odchodzącego Kolegę. Ponieważ mówiłem w imieniu nas wszystkich wypada więc przekazać te słowa na tych stronach. Żegnałem Go w imieniu Stowarzyszenia przypominając, że należał do pokolenia ukształtowanego w pełni w II Rzeczypospolitej i przygotowanego w swej dynamice do nowoczesnej budowy swego kraju. Uniemożliwiła to wojna, ale po jej zakończeniu z równą dynamiką po powrocie z obozu jenieckiego stanął do jego odbudowy. Mimo niesprzyjających warunków wierzył w nowoczesną architekturę i starał się ją upowszechniać zarówno poprzez swe projekty jak i w dydaktyce. Myślał o swoim środowisku i polskiej architekturze nawet wtedy, gdy znalazł się poza krajem. Wspomniana wymiana studentów najlepiej o tym świadczy. Tworzył głównie architekturę wystawienniczą, a więc tymczasową, którą dziś oglądać możemy jedynie na fotografiach. Ale po powrocie do kraju wznosił obiekt trwały – pomnik Armii Krajowej, tak bliski Jego szwoleżerskiej duszy i kombatanta Wrześniowej Kampanii. Na zakończenie chciałem pożegnać Jerzego, który zaszczycił mnie swoją przyjaźnią, również osobiście. Tym bardziej, że odczuwałem w stosunku do Niego swojego rodzaju wyrzuty sumienia. Wiąza się one z pamiętnym Wrześniem, kiedy bezskutecznie starałem się dotrzeć do jednostki w Tere-spolu, do której miałem skierowanie, kiedy on w tym czasie od pierwszego dnia – zajmując nawet skutecznym nocnym atakiem kawałek Prus Wschodnich – aż do ostatniego dnia bitwy pod Kockiem z szwoleżerską brawurą walczył. Ale nie była to tylko brawura, lecz świadomość wypełniania obowiązku, nagrodzona czterema Krzyżami Walecznych. Co tydzień Krzyż Walecznych w 4 tygodniowej Wrześniowej Kampanii. Powinniśmy być Mu wdzięczni za tę lekcję poczucia odpowiedzialności, kiedy się stanie w potrzebie. Niech spoczywa w zasłużonym pokoju!

Tadeusz Barucki

ODESZLI OD NAS...

W dniu 12 stycznia 2007 r.
Zmarł w wieku 75 lat
Kolega Walenty Obrochta
Członek Oddziału Sądecko-Podhalańskiego SARP

W dniu 19 grudnia 2007 r.
Zmarła w wieku 81 lat
Koleżanka Wiesława Bewszko
Członek Oddziału Krakowskiego SARP

W dniu 30 grudnia 2007 r.
Zmarł w wieku 85 lat
Kolega Jerzy Petelenz
Członek Oddziału Krakowskiego SARP

W dniu 5 lutego 2008 r.
Zmarła w wieku 80 lat
Koleżanka Anna Waga-Popieluch
Członek Oddziału Sądecko-Podhalańskiego SARP

W dniu 29 marca 2008 r.
Zmarł w wieku 74 lat
Kolega Tadeusz Jędrysko
Członek Oddziału Sądecko-Podhalańskiego SARP

W dniu 25 czerwca 2008 r.
Zmarła w wieku 85 lat
Koleżanka Bronisława Rudkowska
Członek Oddziału Krakowskiego SARP

W dniu 4 sierpnia 2008 r.
Zmarła w wieku 90 lat
Koleżanka Zofia Janowska
Członek Oddziału Krakowskiego SARP

W dniu 1 grudnia 2008 r.
Zmarł w wieku 86 lat
Kolega Zbigniew Jan Sieradzki
Członek Oddziału Krakowskiego SARP

W 2008 r. (brak dokładnej data śmierci)
Zmarła w wieku 87 lat
Koleżanka Ludomira Leszczyńska
Członek Oddziału Krakowskiego SARP

W dniu 3 marca 2009 r.
Zmarł w wieku 82 lat
Kolega Andrzej GAŁKOWSKI
Członek Oddziału Poznańskiego SARP

W dniu 9 marca 2009 r.
Zmarła w wieku 82 lat
Koleżanka Ewa PIWAKOWSKA
Członek Oddziału Wybrzeże SARP

W dniu 14 marca 2009 r.
Zmarł w wieku 76 lat
Kolega Marian KOSTRZEWA
Członek Oddziału Warszawskiego SARP

W dniu 29 marca 2009 r.
Zmarł w wieku 67 lat
Kolega Tadeusz KORGA
Członek Oddziału Rzeszowskiego SARP

W dniu – data śmierci nieznana
Zmarł Franciszek Wałag
Członek Oddziału Sądecko-Podhalańskiego SARP

W dniu 31 marca 2009 r.
Zmarł w wieku 83 lat
Kolega Jerzy SUCHOCKI
Członek Oddziału Toruńskiego SARP

W dniu 31 marca 2009 r.
Zmarła w wieku 85 lat
Koleżanka Wanda KWAŚNIAK
Członek Oddziału Wybrzeże SARP

W dniu 1 kwietnia 2009 r.
Zmarła w wieku 88 lat
Koleżanka Krystyna WELLENGER
Członek Oddziału Poznańskiego SARP

W dniu 20 kwietnia 2009 r.
Zmarł w wieku 89 lat
Kolega Wincenty SZOBER
Członek Oddziału Warszawskiego SARP

W dniu 10 maja 2009 r.
Zmarła w wieku 54 lat
Koleżanka Danuta BAKUŁA
Członek Oddziału Koszalińskiego SARP

ANDRZEJ WEJCHERT 1937–2009

Doszła do nas zaskakująca i smutna wiadomość. W dniu 12. maja 2009 roku zmarł w Dublinie Andrzej Wejchert, jeden z czołowych dziś architektów Irlandii. Działalność tego polskiego architekta w tym kraju wynikała z faktu wygrania przez niego w roku 1964 międzynarodowego konkursu architektonicznego na zespół University College w Dublinie. Wówczas było to wydarzenie niecodzienne i pociągało za sobą konieczność wyjazdu do Irlandii dla realizacji tego obiektu. Nie była to w tamtym czasie sprawa prosta do załatwienia, a jednak udało się i Andrzej Wejchert był pierwszym w naszym powojennym środowisku zawodowym, któremu przyszło tak oficjalnie prezentować kwalifikacje zawodowe polskiego architekta w świecie. A że robił to znakomicie – wspólnie z żoną Danutą – świadczy o tym nie tylko realizacja wymienionego wyżej po-

wszechnie podziwanego założenia uniwersyteckiego ale i wiele innych projektów i realizacji, których szerokiego przeglądu dokonano w wydanej właśnie w roku ubiegłym okazałej książce „A&D Wejchert & Partners”, którą recenzowałem na stronach „Komunikatu SARP”. Świadczą o tym też liczne (ponad 30) nagrody, w tym otrzymany już na początku tej błyskotliwej kariery w roku 1973 Złoty Medal RIAI (Królewskiego Instytutu Architektów Irlandii), która to organizacja kilkakrotnie później (1986, 1989, 1990, 1992, 2000, 2007) w podobny sposób honorowała obiekty A. i D. Wejchertów, a także w specyficzny sposób wartościowa nagroda Europa Nostra (1980) oceniająca umiejętnie wpisanie w krajobraz wejścia do centrum turystycznego jaskini Aillwee. Przypomnieć wypada, że uhonorowano również realizacje powstałe w Polsce jak zespół Pałacu Sobańskich (1999, 2000)

i gmach ITI (2002, 2003) w Warszawie. Dwa lata temu Andrzej pokazywał mi swoje najnowsze obiekty na terenie uniwersytetu WIT będące jeszcze w budowie, ciesząc się myślą, że pokaże mi je jeszcze raz po ich ukończeniu. Niestety nie będziemy już ich razem oglądać.

Tadeusz Barucki

DANUTA BAKUŁA 1955–2009

Architekt, Koleżanka, Przyjaciel. W roku 1981 ukończyła studia na Wydziale Architektury Politechniki Szczecińskiej. Od 1992 roku była czynnym członkiem Stowarzyszenia Architektów Polskich Oddział w Koszalinie. Szczególnie aktywnie uczestniczyła w pracach Oddziałowej Komisji Rewizyjnej. Jako uznany architekt pozostawiła swój trwały ślad w wielu miastach Pomorza Środkowego. Pracowała w biurach projektowych i urzędach Koszalina i Białogardu. Prowadziła również własną pracownię autorską. Była członkiem Gminnych Komisji Urbanistyczno-Architektonicznych, między innymi w Białogardzie i Drawsku Pomorskim, gdzie ceniono Jej wnikliwość a jednocześnie wyważone stanowisko. Swoją wiedzę i doświadczenie przekazała kolejnemu pokoleniu, jako matka wychowując i kształcąc jedną z dwóch córek na architekta.

Zawsze serdeczna, uśmiechnięta, pełna optymizmu, chętna do pomocy, zainteresowana sprawami innych. Mało kto wiedział, że od wielu lat walczy z podstępłą i wyniszczającą chorobą. Nigdy nie dała tego po sobie poznać. Przeciwnie, jakby na przekór, nie dając się jej zniszczyć, aktywnie pracowała, czynnie uczestniczyła w spotkaniach Zamkowych Biesiad Architektonicznych w Tucznie. Odeszła od nas tak nagle, w pełni sił twórczych. Jakże trudno pogodzić się ze śmiercią ludzi bliskich, lubianych, aktywnych. Pozostanie na zawsze w naszej pamięci.

Marek Perepeczo

ARCHITEKCI BEZ GRANIC

Konkurs zorganizowany pod patronatem firmy KNAUF przy współpracy Oddziału Warszawskiego SARP, którego zadaniem jest opracowanie projektu w jednej z konkursowych kategorii:

PRO PUBLICO BONO

najbardziej zaawansowane technologicznie wykończenie wnętrza obiektu użyteczności publicznej.

NOVY DESIGN

najbardziej nowatorska aranżacja wnętrza w obiekcie mieszkaniowym.

AQUAPANEL PROJECT

Innowacyjne projekty zastosowania kreatywnej technologii AQUAPANEL wewnątrz lub na zewnątrz budynku.

Do udziału w konkursie winne być zgłaszane prace z istotnym i znaczącym zastosowaniem technologii KNAUF. Jury nagrodzi po trzy najciekawsze projekty w każdej z trzech kategorii. Prace należy przysyłać do 31 sierpnia 2009. Nagrodą jest podróż do Dubaju!! Wszystkie niezbędne informacje, regulamin konkursu znajdują Państwo na stronie: www.knauf.pl

ARCHITEKCI BEZ GRANIC

KONKURS

Przekrocz granice architektonicznej wyobraźni i wygraj wspaniałą podróż do Dubaju!

Weź udział w konkursie na nowatorskie rozwiązania architektoniczne. Możesz zgłosić swoją pracę w jednej z 3 kreatywnych kategorii konkursowych! Szczegóły znajdziesz na stronie: www.knauf.pl/architekci bez granic

Konkurs trwa do 9 września 2009 roku.

KNAUF | KOMUNIKAT SARP | SARP

Patron medialny STOWARZYSZENIE ARCHITEKTÓW POLSKICH KNAUF | USG SYSTEMS

WŁASNY PLOTER STAJE SIĘ ZBĘDNYM WYDATKIEM

Drukowanie i kompletacja dokumentacji projektowej jeszcze nigdy nie były tak łatwe. Własne urządzenia stają się zbędnym wydatkiem, a wszystko to za sprawą COPY GENERAL, największej firmy reprograficznej w Europie Środkowo-Wschodniej. Jednym z podstawowych problemów każdej pracowni jest sposób przeniesienia na papier powstałych na komputerze projektów. Firmy często inwestują we własne maszyny, nie do końca zdając sobie sprawę z problemów, które taka inwestycja ze sobą niesie. Konieczność ponoszenia kosztów leasingu, serwisu maszyny, wynagrodzenia pracownika obsługującego urządzenie, prądu, znacznie podnoszą koszty eksploatacji. Jeżeli doliczymy dodatkowo konieczność korzystania z usług firm reprograficznych podczas awarii plotera oraz generowane straty w procesie drukowania, to zakup własnej maszyny staje się ciężarem, a nie ułatwieniem funkcjonowania pracowni. W sukurs pracownikom przychodzi tu firma Copy General oraz ich usługi PlanNet i On-Site Program.

PlanNet wspomaga projektantów w końcowej fazie ich pracy. Gwarantuje szybki, tani i przede wszystkim bezbłędny wydruk przygotowanych plików. Działa w oparciu o oprogramowanie dystrybuowane przez Copy General. Aplikacja oraz szkolenie w zakresie obsługi PlanNet są w pełni darmowe. Konfiguracja i szkolenie projektantów

zajmują przedstawicielom Copy General około 1 godziny. Czas ten zwraca się kilkakrotnie już podczas pierwszego zamówienia. Usługa działa w myśl zasady „to, co ty widzisz, my wydrukujemy”. Projektant załącza przygotowane pliki do kolejki programu PlanNet Client, po dokonaniu ustawień, wypełnia elektroniczny formularz zamówienia i jednym kliknięciem przesyła całą pracę na serwer druku Copy General. Praca jest automatycznie kompresowana i przesyłana za pomocą protokołu ftp do centrum druku Copy General, dostępnego NON-STOP.

Wydruki mogą zostać poskładane, skompletowane i oprawione. W ten sposób otrzymują Państwo gotową dokumentację, która może zostać dostarczona do pracowni przez kurierów Copy General. Copy General może również dostarczać wydrukowane projekty na terenie całego kraju i świata. PlanNet pozwala zaoszczędzić czas i pieniądze, a także eliminuje problemy związane z własnoręcznym przygotowaniem dokumentacji technicznej.

On-Site Program Outsourcing dokumentacji projektowej jest usługą, która zapewnia architektom, projektantom i deweloperom realizację wszelkich działań związanych z przygotowaniem i dystrybucją dokumentacji projektu. Nie musicie się Państwo więcej troszczyć o technologie, serwisowanie maszyn, sposób drukowania, prace

wykończeniowe, logistykę, dystrybucję dokumentów i inne kwestie. Tym wszystkim zajmie się Copy General.

Copy General oferuje kompleksowe przygotowanie dokumentacji projektu w siedzibie klienta i poza nią. Firma udostępnia klientowi odpowiednią technologię, odkupuje maszyny, wstawia bardziej wydajne urządzenia, może również zaoferować pomoc swojego personelu. Wszystko to bez ponoszenia przez klienta jakichkolwiek inwestycji!!! Firma zbada zapotrzebowanie klienta i zapewni mu koncepcję opracowania dokumentacji. Na jej podstawie będzie przebiegać rutynowe opracowywanie dokumentacji, łącznie z optymalizacją rozdzielania ilości druku.

USŁUGA PRZYNOŚI FIRMOM SZEREG UDOGODNIENI:

Wyposażenie technologiczne Copy General i nowa koncepcja usług umożliwiają optymalizację procesów w taki sposób, że produkcja dokumentacji projektu jest tańsza. Co miesiąc każdy klient otrzyma przejrzysty raport o rzeczywistych kosztach związanych z powstawaniem dokumentacji projektowej. Sieć wzajemnie powiązanych centrów obsługi Copy General jest gwarancją opracowania materiałów na czas i realizacji nawet najbardziej pracochłonnych zamówień. Zrealizowane zamówienia są dostar-

czone do klienta przez własną pocztę kurierską Copy General.

DALSZY ROZWÓJ USŁUGI

Outsourcing dokumentacji projektowej jest usługą o otwartej koncepcji. Usługa może być dopasowana do aktualnych potrzeb klienta. W wyniku rosnących lub zmieniających się wymagań rynku, nasza oferta będzie się nieustannie rozszerzać. Istotnym aspektem koncepcji tej usługi jest jej otwartość na zmiany. Copy General nieustannie ją rozwija, testuje nowe produkty, które wpływają na zwiększanie poziomu jakości usługi i otwierają nowe możliwości pracy z dokumentacją projektu. Usługa będzie niebawem poszerzona o PlanScan (digitalizacja dokumentacji projektu i zarządzanie nią w formacie elektronicznym), PlanRoom (zarządzanie publikacji online, zamawianie i dystrybucja dokumentacji projektowej). Ponadto dołączona będzie usługa PlanManager, która zapewni kompleksową technologię zarządzania elektronicznego i kontrolę toku dokumentów przy projektach budowlanych.

Więcej informacji znajdziecie Państwo na stronie www.copygeneral.pl oraz u pracowników działu handlowego Copy General
Paweł Myć
+48 694 400 878
pawel.myc@copygeneral.pl

WROCLAWSKI SPICHLERZ ZNOW ODZYJE

Trwają końcowe prace w miejscu zabytkowej Słodowni Pańskiej, przy ul. Menniczej we Wrocławiu. Przeznaczaniem budynku jest kompleks hotelowo-apartamentowy, którego najbardziej spektakularną część stanowi dach. Inwestor spółka Wings Properties, prace projektowe i wykonawcze tej części budynku, powierzyła Adpol S.A.

Realizowana inwestycja powstaje na terenie nieruchomości, zabudowanej pozostałościami Słodowni Pańskiej, pochodzącej z części z XVI wieku, które wpisane są do rejestru zabytków. Adaptacja spichlerza pod inwestycję hotelowo-apartamentową, powstaje zgodnie z wyznaczonym celem publicznym, odtwarzając historyczny – renesansowy przebieg murów, bryłę i charakter budynku spichlerza.

Firma Adpol S.A., producent ekskluzywnej stolarki drewnianej i drewniano-aluminiowej jest w całości odpowiedzialna za realizację najbardziej prestiżowej części całej inwestycji. Producent, który rozpoznawany jest na rynku jako specjalista od realizacji „zadań specjalnych”, tym razem podjął się zadania, które wyróżnia się pod każdym względem wśród wszelkich realizacji w kraju a nawet w Europie. Przedmiotem „zajmowania” którego firma Adpol S.A. przyjmuje się od przeszło roku jest wykonanie dachu w systemie fasad i ogrodów zimowych w całości opartych na konstrukcji drewnianej. Dach rozpięty jest na dwóch nawach osadzonych pod kątem prostym względem siebie, których łączna długość wynosi 70 mb (mierząc wzdłuż linii kalenicy). Dach osiąga wysokość ponad 11 m i obejmuje trzy kondygnacje. Konstrukcja dachu składa się z konstrukcji powtarzalnych, zaprojektowanych jako lukarny, w których w części pionowe wpięto stolarkę okienną ADPOL PSF 68, natomiast na połaci zadaszlenia lukarny położono szyby zespolone, zbudowane

wane z tafli zewnętrznej hartowanej oraz wewnętrznej laminowanej. Każda kondygnacja ma osobne lukarny, które złożone z rytmicznych modułów ciągną się przez cały dach. Elementem wartym wyróżnienia jest klasyczne zakończenie lukarny złożone z przestrzennych trójkątnych konstrukcji, które tuż przed ścianami szczytowymi budynku przechodzą w jednolitą dla całego dachu połączyć, ukazując prawdziwe i zarazem duże jego nachylenie. Wyjątkowy urok dach otrzymuje dzięki złożeniu pod kątem prostym dwóch naw. Konstrukcja dachu w części „koszy”, połączeń narożnych kontynuuje linię lukarny które z jednej nawy pod kątem 90 stopni płynnie przechodzą na drugą nawę. Dodatkowym czynnikiem podnoszącym stopień trudności wykonania prac jest różny kąt pochylenia połaci dachu pomiędzy nawami, 32 oraz 45 stopni. Wynika to z różnic szerokości dwóch skrzydeł budynku. Uzyskanie wspólnych poziomych linii szyb, okien, pomostów itd. pomiędzy nawami potęguje wrażenie przestrzenności. Szczelność wszystkich rozwiązań zapewnia system fasad i ogrodów zimowych firmy Bug Alutechnik, wykonane „na miarę” obróbki blacharskie konstrukcji nietypowych oraz styku dachu z murami ścian szczytowych. Projekt dachu, który w oparciu o koncepcję projektu architektonicznego oraz przy ścisłej współpracy z architektami został w całości wykonany przez dział projektowy firmy Adpol, z uwzględnieniem wytycznych obliczeń statycznych wykonanych przez uprawnione biuro konstrukcyjne. Projekt, oprócz rozwiązań konstrukcji dachu opartych na systemach fasad i ogrodów zimowych Bug Alutechnik obejmuje również wspomniane powyżej obliczenia statyczne konstrukcji, rozwiązanie izolacyjności przeciwpożarowej pomiędzy kondygnacjami (EI-30 od wewnątrz oraz EI-60 od zewnątrz), wykonanie systemu asekuracji i pomostów technicznych umożliwiających w przyszłości

swobodną i bezpieczną konserwację dachu oraz mycie zewnętrznej strony szklenia dachu. Kolejnym elementem ujętym w projekcie oraz zakresie prac realizowanych przez firmę Adpol S.A. jest montaż roletek wewnętrznych, które z płaszczyzny pochylej dachu przechodzą w pionowe zasłaniając wnętrze pomieszczenia. Ważnym elementem dachu mającym wpływ na jego wygląd jest montaż na połaci dachu żaluzji drewnianych tzw. „łamaczy światła”, które zapewniają izolację wnętrza apartamentów od nadmiernego ich nasłonecznienia. Żaluzje te mają dodatkową właściwość, polegającą na konstrukcji wyposażonej w system zawiasów umożliwiających ich podniesienie i zatrzymanie w pozycji otwartej umożliwiającej swobodny dostęp do szklenia dachowego w celu jego umycia. Firma Adpol S.A. oprócz dachu, który posiada blisko 2000 m² powierzchni dostarczyła do obiektu pozostała stolarkę okienną montowaną w historyczne mury. Obecnie prace firmy Adpol S.A. są na ukończeniu. Dach od kilku tygodni zapewnia 100% szczelność. Na ukończeniu są wszystkie prace prowadzone na zewnątrz, których realizacja przypadła na niesprzyjający okres roku, czyli zimę. Wielokrotnie opady śniegu oraz niskie temperatury wstrzymywały nasze prace. Następnym etapem realizacji prac będzie kosmetyka konstrukcji i stolarki od strony wnętrza obiektu.

Planowany okres zakończenia wszystkich prac na obiekcie, którym będzie montaż elementów tkanin do roletek wewnętrznych jest lipiec-sierpień bieżącego roku. „Nietypowość projektu – łączenie płaszczyzn dachu pod różnymi kątami oraz ograniczenia w zastosowaniu typowych rusztowań, były powodem zatrudnienia w grupie montażowej osób z uprawniającymi alpinistycznymi”, powiedział kierownik kontraktu Tomasz Krzyszkowski, dodając:

„Wrocławski obiekt nie jest pierwszą inwestycją Adpol S.A., podczas realizacji, której zmierzaliśmy się z pracami wysokościowymi. Potencjał oraz doświadczenie docenione zostało również w trakcie realizacji najwyższego apartamentowca w Polsce, jakim jest Sea Towers”.

Konstrukcja dachu, która nadaje charakteru całości obiektowi, nawiązuje do pierwotnego wyglądu Słodowni. Połacie dachu są pochylone pod kątem 45 oraz 32 stopni, przechodząc w pionowe lukarny. W realizacji tego obiektu użyta jest malowana na ciemny kolor klejonka świerkowa z widocznymi sękami. Dobór materiału ma nadać obiektowi lat.

Projekt architektoniczny powstał w paryskiej pracowni Gottesman&Szmelcman Architecture SARL z Paryża, która współpracowała z inwestorem, firmą Wings przy takich projektach jak Hilton oraz Inwestycja Angel-Wings na ulicy Traugutta,

Ciekawostki:
Powierzchnia działki: 1566 m²;
Powierzchnia zabudowy odbudowanego spichlerza: 947,05 m²;
Powierzchnia użytkowa całego obiektu: 3388,56 m²;
Wysokość budynku: 19,41 m;
Kubatara: 19 617, 93 m³;
Ilość apartamentów jednoosobowych: 47;
Zapewniona ilość miejsc parkingowych na terenie posesji: 9, w tym jedno miejsce dla niepełnosprawnych.

KOLEKTORY SŁONECZNE – CZYSTA ENERGIA

Realizując proekologiczny kurs rozwoju, firma FAKRO wprowadziła do swojej oferty kolektory słoneczne. Zamieniają one promieniowanie słoneczne w czystą, darmową energię, którą można wykorzystać w gospodarstwie domowym. Firma FAKRO posiada w ofercie dwa typy kolektorów; SKW oraz SKC różniące się jedynie zastosowanym kołnierzem uszczelniającym. Kolektory SKW mogą być łączone między sobą jak również systemowo zespalane z oknami dachowymi FAKRO w dowolnych konfiguracjach. Wielką zaletą jest możliwość montażu kolektorów w dachu za pomocą standardowych kołnierzy do okien dachowych FAKRO, które zapewniają szczelne połączenie z pokryciem dachowym. Kolektorów SKC nie można zespać z oknami, jednak zastosowanie specjalnych kołnierzy umożliwi montaż kolektorów ściśle obok siebie w odległości 3mm, pełniej pokrywając połac dachową kolektorami. Montaż w dachu, a nie ponad pokryciem dachowym polepsza parametry izolacyjne i sprawnościowe kolektorów. Ponadto takie rozwiązanie sprawia, że solary idealnie wtapiają się w bryłę całego budynku, co poprawia estetykę całego dachu. W ofercie FAKRO znajduje się kilka kompletnych zestawów solarnych o różnej wydajności. W zależności od liczby osób można dobrać odpowiedni zestaw.

SYSTEMY DACHÓW ZIELONYCH DROGA DO ZIELONEGO OBSZARU

Bauder jako specjalistyczna firma produkująca materiały do izolacji dachów płaskich, był prekursorem w zakresie budynków z zielonymi dachami, opracowując i sprzedając na rynku pierwszą papę bitumiczną odporną na przerastanie korzeni. Dzisiejszy powrót do rozwiązań ekologicznych, dbałość o zmniejszenie strat energii eksploatacyjnej w budownictwie, sprawiły, że dach zielony staje się normalnością.

Zazielenienie intensywne
Zazielenienia intensywne, przy odpowiednich założeniach technicznych budowy i zieleni, pozwalają na ukształtowanie i użytkowanie jak wolne tereny. Przy odpowiedniej grubości warstwy roślinnej mogą być posadzone na dachu nawet drzewa. Wykonanie i utrzymanie zazielenienia intensywnego jest również intensywne. Zazielenienia intensywne stawiają wysokie wymagania statyczne i muszą być regularnie pielęgnowane. Również trawa, z uwagi na wysokie wymagania pod względem zaopatrzenia w wodę i składniki od-

żywcze, stanowi formę zazielenienia intensywnego.

Krótko o układzie dachu zielonego
Powyżej hydroizolacji odpornej na przenikanie korzeni układy, zazielenienia ekstensywnego w wykonaniu wielowarstwowym oraz zazielenienia intensywnego, z reguły składają się z następujących warstw:

Zieleń
Zazielenienie intensywne wg ustalonej listy roślin. Zazielenienie ekstensywnie np. Baudera natryskiem lub byliny płytkorzeniowe.

Warstwa roślinna
Na ekstremalnym stanowisku jakim jest dach warstwa roślinna musi roślinom zapewnić dobre warunki wzrostu. FLL (zrzeszenie rzemiosł ukształtowania krajobrazu i ogrodów) opracowało dla substratów roślinnych szczególne warunki chemiczno-fizyczne. Obok zdolności gromadzenia wody o jakości substratów roślinnych decydująco są: stabilność struktury, przepuszczal-

ność wody i wielkość uziarnienia. Substraty roślinne Baudera dla ekstensywnego i intensywnego zazielenienia badane są zgodnie z FLL.

Warstwa filtrująca
Włóknina filtrująca, umieszczona między warstwą roślinną i warstwą odsączającą, zapobiega zamuleniu drobnymi cząsteczkami warstwy odsączającej i zapewnia jej długotrwałą funkcję.

Warstwa odsączająca i gromadząca wodę
Nadmiar wody, który układ zazielenienia nie może zgromadzić, musi być odprowadzony. Funkcję tę przejmują warstwy odsączające jak np. „Bauder Wasserspeicherplatte” (zasobnik wody) mogą również jeszcze wodę zgromadzić, a poza tym tworzą dodatkową przestrzeń dla korzeni roślin.

Warstwa zabezpieczająca
Przed wszystkim w fazie budowy hydroizolacja dachu musi być zabezpieczona przed uszkodzeniami mechanicznymi.

Pod zazielenienie ekstensywnie jako warstwa zabezpieczająca z reguły wystarczą zwykła włóknina syntetyczna o wadze 300 g, np. Bauder Schutzvlies W 300.

Warstwa rozdzielcza i ślizgowa
Warstwa rozdzielcza i ślizgowa zapewnia czysty rozdział układu dachu zielonego od pokrycia dachu i tym samym zapobiega niepożądanym ciężkim obciążeniom.

Zazielenienia ekstensywnie rodzaju jednowarstwowego
Odmienne od wyżej opisanych warstw zazielenienia ekstensywnie można wykonać również jednowarstwowo. Specjalne substraty roślinne dla zazielenienia jednowarstwowego przejmują funkcję warstwy roślinnej, nośnej i odsączającej.

Bauder Polska Sp. z o.o.
ul. Kutrzeby 16 G lok. 141
61-719 Poznań
tel: 061 8857 900 fax: 061 8207-201
www.bauder.pl
info@bauder.pl

SZANOWNI PAŃSTWO

Z PRZYJEMNOŚCIĄ ZAPRASZAMY NA
1 MIĘDZYNARODOWY SAMOCHODOWY RAJD ARCHITEKTÓW,
KTÓRY ODBĘDZIE SIĘ WE WRZEŚNIU 2009 ROKU.

RAJD ORGANIZOWANY JEST PRZEZ
BIURO ARCHITEKTONICZNE **IMB ASYMETRIA**
ORAZ **SZKOŁĘ BEZPIECZNEJ JAZDY TOMASZA CZOPIKA**
POD PATRONATEM **STOWARZYSZENIA ARCHITEKTÓW POLSKICH – SARP**

W TRAKCIE RAJDU PRZEWIDZIANO KILKA PRÓB SPORTOWYCH
NA ODCINKACH ZAMKNIĘTYCH I WYŁĄCZONYCH Z RUCHU PLACACH.

WARUNKI UCZESTNICTWA:

- ZAŁOGA 2 OSOBY
- DOWOLNY SAMOCHÓD Z WAŻNYM DOWODEM REJESTRACYJNYM I UBEZPIECZENIEM OC
- NIEZBĘDNE WYPOSAŻENIE: APTECZKA, TRÓJKĄT, KAMIZELKA, GAŚNICA, KASK DLA KAŻDEGO UCZESTNIKA

PYTANIA PROSIMY KIEROWAĆ
NA ADRES RAJD@IMBASYMETRIA.PL

ZAPRASZAMY DO UDZIAŁU W IMPREZIE
SZCZEGÓŁY W NASTĘPNYCH KOMUNIKATACH

ORGANIZATORZY:

IMB ASYMETRIA
architekci

WWW.IMBASYMETRIA.PL

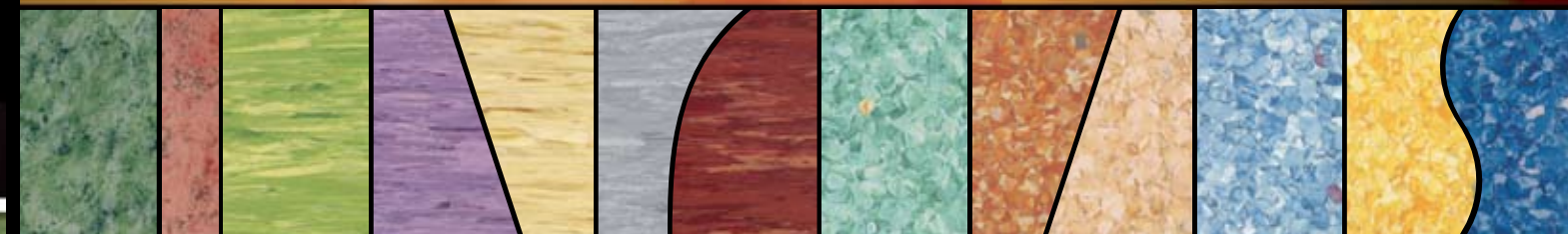
WWW.SBJ-CZOPIK.PL

WWW.SARP.ORG.PL

PATRONAT MEDIALNY:

n a d a j   **b a r w ę**   s w o j e j   w i z j i

Poza obiektywnym określe-
niem kolorów każdy postrze-
ga je na swój sposób. My
stworzyliśmy gamę barw za-
dawalającą nawet najbardziej
wyczulone na kolor oko.

Trwałość i wysoka jakość
wykładzin Gamrat gwarantu-
je, że zaprojektowana przez
Ciebie podłoga długo będzie
cieszyć swoim pięknem nie
tylko Twoje oczy.

Zakłady Tworzyw Sztucznych GAMRAT SA www.gamrat.pl

Informacja techniczna: tel. +48 13 491 50 57, wykladziny@gamrat.com.pl

NR 1 NA ŚWIECIE

GMV jest największym na świecie producentem hydrauliki do dźwigów (wind) hydraulicznych.

Ponad **650.000** dźwigów na świecie jest wyposażonych w hydraulikę GMV.

Ponad **50** lat na rynku!

DŹWIGI - WINDY
320 - 10.000 kg

www.gmv.pl
info@gmv.pl

DŹWIG GREEN LIFT® - TML® PANORAMICZNY

DŹWIG SAMOCHODOWY GPL®

GREEN LIFT®, GL®, GLF®, TML®, FLUITRONIC®, GPL®, GEARLESS BELT-MRL®, GLB-MRL®, HOME-LIFT® są zastrzeżonymi znakami towarowymi GMV w Polsce

GMV Polska Sp. z o.o.

ul. Kubickiego 17 lok. 3, 02-954 Warszawa
Tel. 022 651 91 45, Fax 022 858 99 69